

RAPORT

Badanie opinii publicznej dotyczące oceny poziomu świadomości społecznej mieszkańców województwa śląskiego na temat skutków zmian klimatu oraz postrzegania skuteczności działań adaptacyjnych oraz gotowości mieszkańców województwa śląskiego do udziału w adaptacji do zmian klimatu po przyjęciu przez Zarząd Województwa Śląskiego Regionalnego Planu Adaptacji do zmian klimatu dla Województwa Śląskiego w ramach projektu „IP LIFE dla Adaptacji Terenów Pogórnicznych” [LIFE-IP COALA]

Projekt zintegrowany LIFE „IP LIFE dla Adaptacji Terenów Pogórnicznych” realizowany jest przy dofinansowaniu z Programu LIFE Unii Europejskiej, Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz budżetu Województwa Śląskiego
LIFE20 IPC/CZ/000004 – LIFE-IP COALA

Spis treści

1. Nota metodologiczna.....	3
1.1. Opis problemu badawczego	3
1.2. Opis postawionej tezy badawczej	3
1.3. Cele badania	3
1.4. Techniki badawcze	4
1.5. Próba badawcza.....	4
2. Charakterystyka respondentów	6
3. Analiza wyników badania	14
4. Wnioski i rekomendacje	63
5. Spis wykresów, tabel	67
6. Załącznik – narzędzie badawcze	73

1. Nota metodologiczna

1.1. Opis problemu badawczego

Problem badawczy niniejszego badania sprowadza się w istocie do pytania: jaka jest świadomość społeczna w zakresie skutków zmian klimatu i potrzeb adaptacyjnych.

1.2. Opis postawionej tezy badawczej

W nawiązaniu do wyżej postawionego problemu badawczego można postawić w całym badaniu tezę, że badani, a co za tym idzie, społeczność województwa śląskiego, ma relatywnie wysoką świadomość w zakresie skutków zmian klimatu i potrzeb adaptacyjnych.

1.3. Cele badania

Badanie było realizowane w ramach projektu zintegrowanego „IP LIFE dla Adaptacji Terenów Pogórnicznych” [LIFE-IP COALA].

Cele badania zostały nakreślone w następujący sposób:

- 1) Zdobyć wiedzę dotyczącą świadomości społecznej mieszkańców województwa śląskiego na temat skutków zmian klimatu oraz postrzegania skuteczności działań adaptacyjnych oraz gotowości mieszkańców województwa śląskiego do udziału w adaptacji do zmian klimatu po przyjęciu Regionalnego Planu Adaptacji do zmian klimatu dla Województwa Śląskiego.
- 2) Pozyskane w ramach badania wyniki mają również posłużyć porównaniu, w ramach projektu zintegrowanego LIFE-IP COALA, wiedzy i postaw mieszkańców Województwa Śląskiego na przestrzeni lat.
- 3) Wykorzystanie efektów przeprowadzonego badania podczas wdrażania Regionalnego Planu Adaptacji do zmian klimatu dla Województwa Śląskiego oraz organizowania wydarzeń o charakterze kongresu np. CLIMATE-CON, gdzie zostaną zaprezentowane wyniki badania opinii publicznej.
- 4) Wykorzystanie pozyskanych informacji w celu zwiększenia efektywności w procesach komunikowania się ze społeczeństwem oraz skuteczne zachęcanie do osobistego zaangażowania w ochronę klimatu i podejmowania działań adaptacyjnych.

1.4. Techniki badawcze

Do realizacji badania wykorzystano dwie techniki badawcze:

CAWI (Computer Assisted Web Interview) to wpisująca się w ilościową metodologię badań rynku i opinii technika ankietyzacji internetowej. Pozyskanie danych od respondentów zapewniają dostępne za pośrednictwem przeglądarek www kwestionariusze elektroniczne, zaś nadzór nad ich wypełnieniem zapewnia dedykowane oprogramowanie badawcze - odpowiada ono m.in. za kontrolę stopnia przebadania założonej próby, odpowiednią kolejność zadawania pytań oraz weryfikację i prawidłowy zapis uzyskiwanych odpowiedzi.

CAPI (Computer Assisted Personal Interviewing) jest to technika stosowana w badaniach ilościowych, polegająca na przeprowadzaniu wywiadów z respondentami przy użyciu przenośnych komputerów (notebook). Zastosowanie kwestionariuszy elektronicznych umożliwia prezentowanie badanemu materiałów multimedialnych. Ponadto pomijany jest długotrwały i powodujący błędy etap ręcznego wpisywania odpowiedzi z ankiet do bazy danych (kodowanie), a sam proces ich zbierania trwa znacznie krócej.

1.5. Próba badawcza

Zastosowanie techniki CAWI i CAPI ułatwiło realizację badania, szczególnie w zakresie dotarcia do różnych grup wiekowych respondentów (np. do osób starszych oraz zamieszkujących obszary mniej zurbanizowane, znacznie łatwiej dotrzeć poprzez wywiad bezpośredni niż poprzez ankietę internetową).

Badanie zostało zrealizowane wśród 1000 dorosłych mieszkańców województwa śląskiego. Próba badawcza została dobrana w sposób zapewniający reprezentatywność uzyskanych wyników dla populacji osób dorosłych zamieszkujących województwo. W doborze respondentów uwzględniono miejsce zamieszkania, wiek, płeć, poziom wykształcenia oraz częstotliwość korzystania z Internetu. Przyjęte kryteria doboru pozwoliły na odzwierciedlenie struktury badanej populacji.

W raporcie przeprowadzono analizę porównawczą wyników badania zrealizowanego w 2026 roku z rezultatami analogicznego badania przeprowadzonego w 2022 roku. Porównania wykonano

w odniesieniu do pytań występujących w obu edycjach badania, dla których zachowano porównywalną konstrukcję oraz zbieżną kafeterię odpowiedzi. W przypadkach, w których treść pytania lub układ odpowiedzi uległy zmianie uniemożliwiającej bezpośrednie zestawienie wyników, odstąpiono od przeprowadzania analiz porównawczych lub ograniczono je do zakresu pozwalającego na zachowanie poprawności metodologicznej.

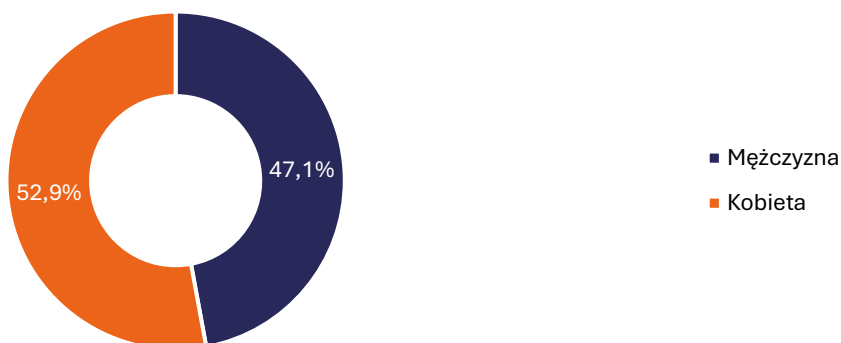
Wprowadzenie zmian w formularzu badania w 2026 roku wynikało przede wszystkim z potrzeby dostosowania narzędzia badawczego do aktualnego zakresu tematycznego badania, zmian zachodzących w otoczeniu społeczno-gospodarczym i klimatycznym oraz aktualnych uwarunkowań związanych z adaptacją województwa śląskiego do zmian klimatu. Część pytań została zaktualizowana w celu uwzględnienia nowych zagadnień, działań i rozwiązań, które nie występowały lub nie miały takiego znaczenia w badaniu z 2022 roku. W niektórych przypadkach modyfikacja treści pytań była również konieczna ze względu na zmianę kontekstu, w którym badane były określone postawy i opinie mieszkańców.

Wpływ wprowadzonych zmian na porównywalność wyników oceniano indywidualnie dla poszczególnych pytań. W przypadku zachowania zasadniczego przedmiotu pomiaru, zbliżonej konstrukcji pytania oraz porównywalnej kafeterii odpowiedzi wyniki zestawiano bezpośrednio z rezultatami z 2022 roku. W przypadku modyfikacji treści pytania, która nie zmieniała zasadniczego przedmiotu pomiaru, porównania dokonywano z uwzględnieniem zakresu wprowadzonych zmian i odpowiednio interpretowano różnice między edycjami. Natomiast w sytuacji, gdy zmiana treści pytania lub kafeterii odpowiedzi wpływała na sposób rozumienia badanego zagadnienia lub uniemożliwiała jednoznaczne przyporządkowanie odpowiedzi, odstępowano od bezpośredniego porównania wyników.

W załączniku do raportu przedstawiono również zestawienie zmian wprowadzonych w kwestionariuszu badania w 2026 roku w odniesieniu do formularza zastosowanego w 2022 roku. Oznaczono pytania przejęte z poprzedniej edycji badania oraz pytania, których treść lub kafeteria odpowiedzi zostały zmodyfikowane. W przypadku pytań zmienionych przedstawiono ich brzmienie z 2022 roku, co umożliwia ocenę zakresu wprowadzonych modyfikacji oraz ich znaczenia dla porównywalności uzyskanych wyników.

2. Charakterystyka respondentów

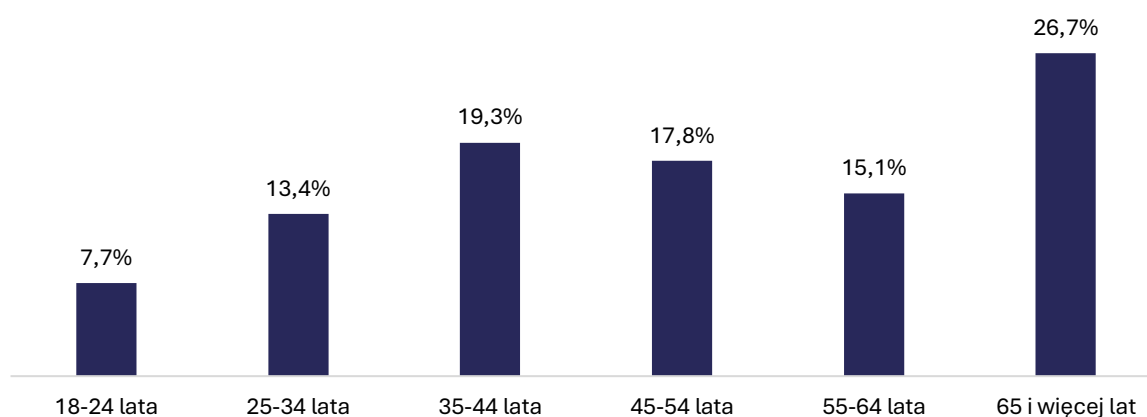
Wykres 1. Respondenci według płci [N=1000]

Źródło: opracowanie własne

Badanie zostało przeprowadzone wśród 1000 dorosłych mieszkańców województwa śląskiego, z czego 52,9% stanowiły kobiety.

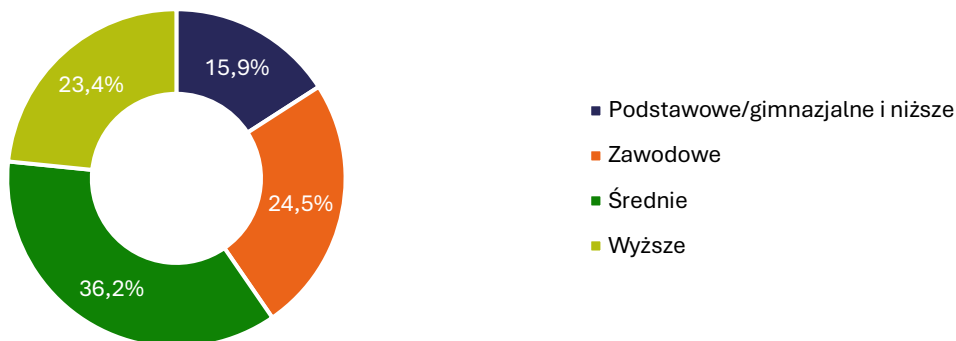
Wykres 2. Respondenci według wieku [N=1000]

Źródło: opracowanie własne

Wśród badanych najliczniejszą grupę stanowiły osoby 65 i więcej lat (26,7%). Natomiast najmniej liczną osoby w wieku od 18 do 24 lat (7,7%).

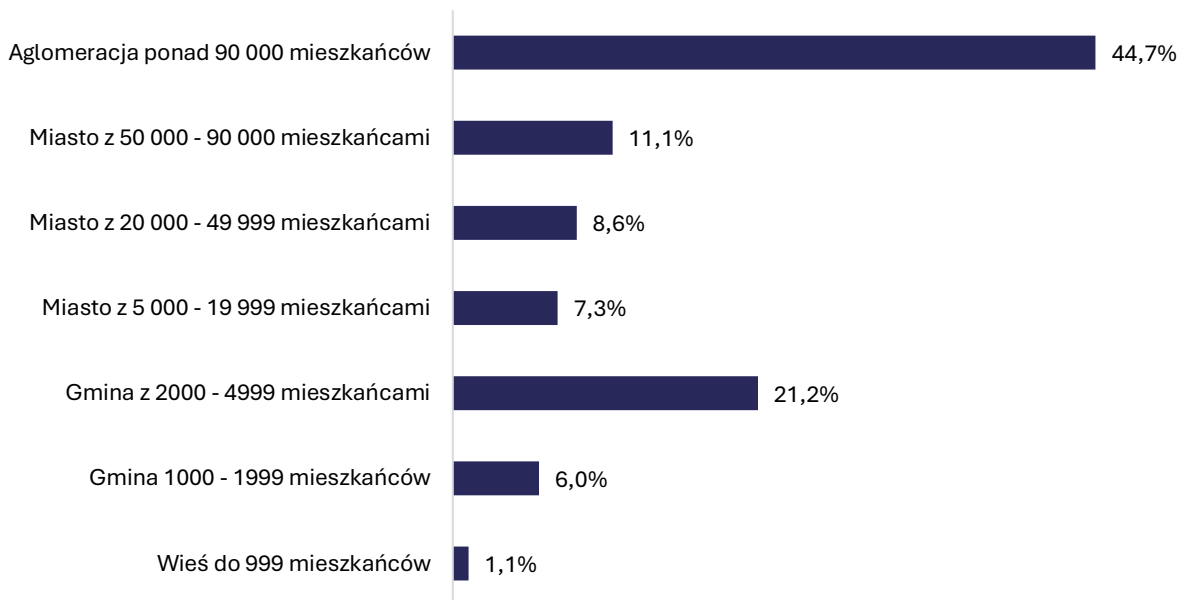
Wykres 3. Respondenci według wykształcenia [N=1000]

Źródło: opracowanie własne

Ankietowani legitymowali się przede wszystkim wykształceniem średnim (36,2%) oraz zawodowym (24,5%). Najrzadziej podawano wykształcenie podstawowe/gimnazjalne (15,9%).

Wykres 4. Wielkość miejsca zamieszkania respondentów [N=1000]

Źródło: opracowanie własne

Badani deklarowali głównie jako miejsce zamieszkania aglomerację z ponad 90 000 mieszkańcami, a następnie gminę z 2000 – 4999 mieszkańcami. Najmniej było osób pochodzących ze wsi.

Tabela 1. Powiat, w którym mieszkają respondenci [N=1000]

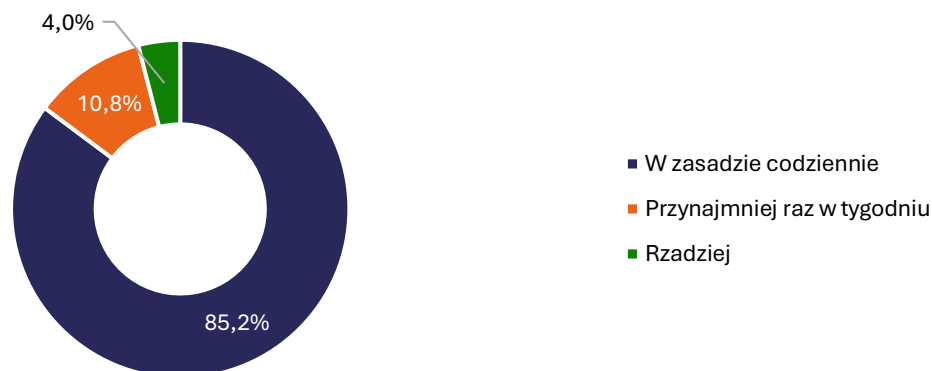
powiat	%	powiat	%
będziński	3,3%	Bytom	3,3%
bielski	4,0%	Chorzów	2,4%
bieruńsko-lędziński	1,3%	Częstochowa	4,8%
cieszyński	4,2%	Dąbrowa Górnicza	2,8%
częstochowski	3,0%	Gliwice	4,0%
gliwicki	2,7%	Jastrzębie-Zdrój	1,9%
kłobucki	2,1%	Jaworzno	1,9%
lubliniecki	1,8%	Katowice	6,6%
mikołowski	2,3%	Mysłowice	1,6%
myszkowski	1,5%	Piekary Śląskie	1,1%
pszczyński	2,5%	Ruda Śląska	3,0%
raciborski	2,2%	Rybnik	3,0%
rybnicki	1,8%	Siemianowice Śląskie	1,3%
tarnogórski	3,1%	Sosnowiec	4,5%
wodzisławski	3,2%	Świętochłowice	1,1%
zawierciański	2,4%	Tychy	3,1%
żywiecki	3,4%	Zabrze	3,5%
Bielsko-Biała	3,7%	Żory	1,6%

Źródło: opracowanie własne

Uczestnicy badania pochodzili najczęściej z miasta Katowice (6,6%), Częstochowy (4,8%) oraz Sosnowca (4,5%).

Projekt zintegrowany LIFE „IP LIFE dla Adaptacji Terenów Pogórnicznych” realizowany jest przy dofinansowaniu z Programu LIFE Unii Europejskiej, Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz budżetu Województwa Śląskiego
LIFE20 IPC/CZ/000004 – LIFE-IP COALA

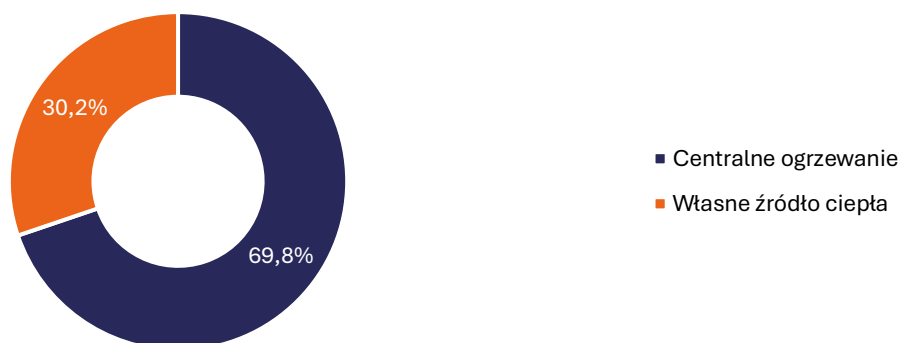
Wykres 5. Jak często korzysta Pan(i) z Internetu, tj. stron www, sieci społecznościowych, e-maili albo jakichkolwiek innych elementów Internetu, zarówno ze swojego komputera, telefonu komórkowego, ewentualnie z innego urządzenia? [N=1000]

Źródło: opracowanie własne

Zdecydowana większość badanych (85,2%) korzysta z Internetu codziennie. Przynajmniej raz w tygodniu używa go 10,8% osób. Jedynie 4,0% robi to rzadziej.

Wykres 6. Sposób ogrzewania nieruchomości [N=1000]

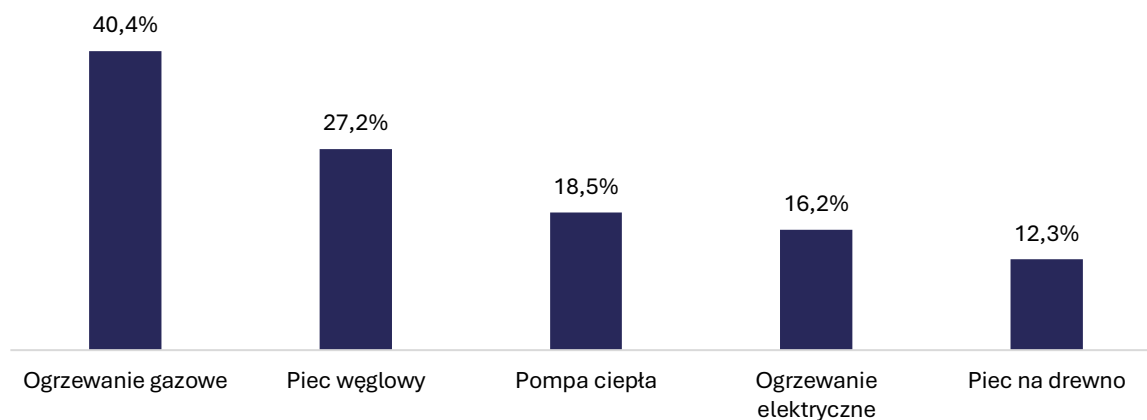

Źródło: opracowanie własne

Z centralnego ogrzewania korzysta większość uczestników badania (69,8%), natomiast 30,2% osób z własnego źródła ciepła.

Projekt zintegrowany LIFE „IP LIFE dla Adaptacji Terenów Pogórnicznych” realizowany jest przy dofinansowaniu z Programu LIFE Unii Europejskiej, Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz budżetu Województwa Śląskiego
LIFE20 IPC/CZ/000004 – LIFE-IP COALA

Wykres 7. Jakie źródło ciepła jest stosowane w Twoim domu/mieszkanu? [N=302]*

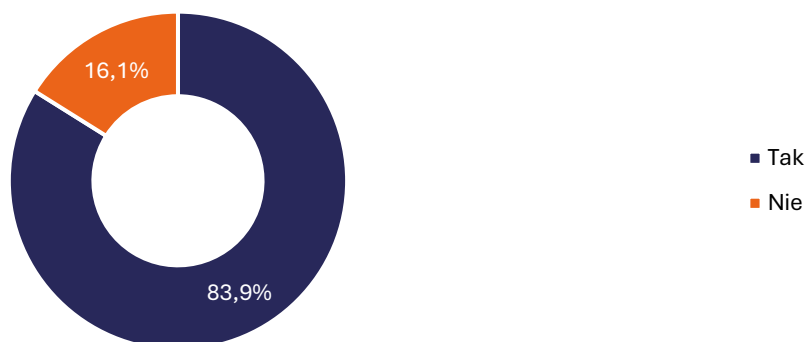

*Możliwość wielokrotnego wyboru.

Źródło: opracowanie własne

Najczęściej respondenci korzystają z ogrzewania gazowego (40,4%). Z kolei 27,2% osób zadeklarowało, iż źródłem ciepła w jego nieruchomości jest piec węglowy. Najrzadziej wykorzystywany jest piec na drewno (12,3%).

Wykres 8. Czy dom, w którym Pan(i) mieszka jest ocieplony? [N=1000]

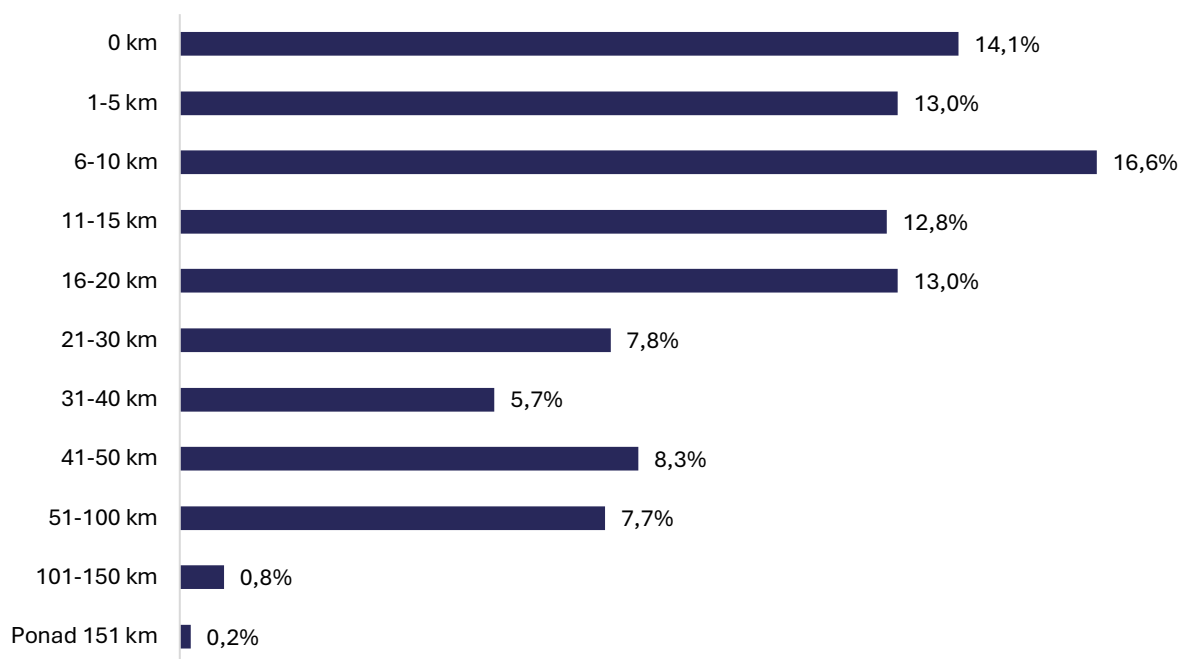

Źródło: opracowanie własne

Zdecydowana większość ankietowanych (83,9%) wskazała, że dom w którym mieszka jest ocieplony.

Projekt zintegrowany LIFE „IP LIFE dla Adaptacji Terenów Pogórnicznych” realizowany jest przy dofinansowaniu z Programu LIFE Unii Europejskiej, Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz budżetu Województwa Śląskiego
LIFE20 IPC/CZ/000004 – LIFE-IP COALA

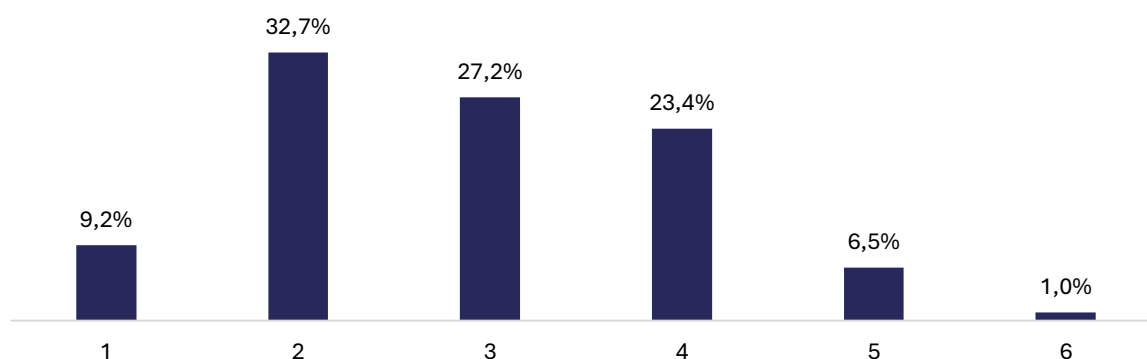
Wykres 9. Ile kilometrów dziennie średnio przejeżdżają członkowie Pana(i) gospodarstwa domowego samochodem osobowym na regularnie powtarzanych wyjazdach, na przykład do pracy, szkoły? [N=1000]

Źródło: opracowanie własne

W badaniu 14,1% ankietowanych zadeklarowało, że ich gospodarstwo domowe nie wykorzystuje samochodu osobowego do regularnych wyjazdów np. do pracy, szkoły itp. Natomiast 16,6% osób odpowiedziało, że średnio dziennie członkowie rodziny przyjeżdżają samochodem osobowym 6-10 km.

Wykres 10. Ogólna liczba osób w gospodarstwie domowym [N=1000]

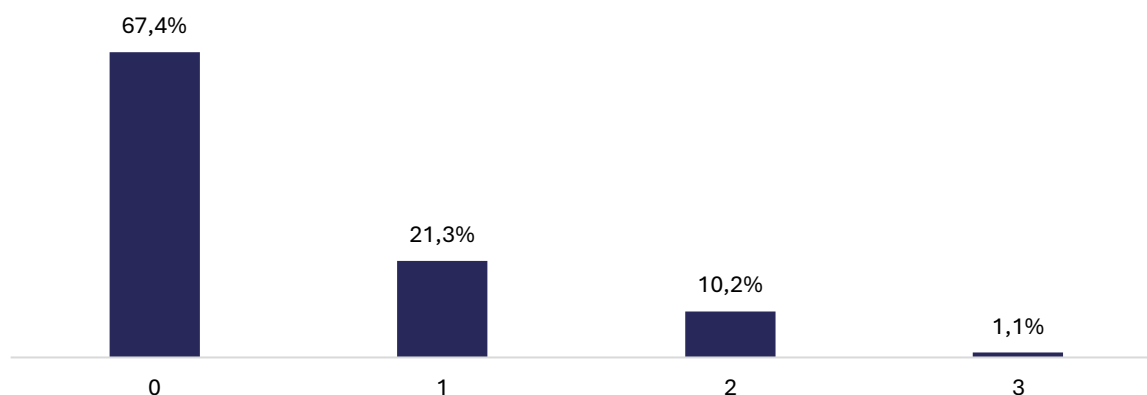

Źródło: opracowanie własne

W co trzecim gospodarstwie domowym (32,7%) mieszkają 2 osoby. W następnej kolejności najliczniejszą grupę stanowili członkowie trzyosobowych gospodarstw domowych (27,2%).

Projekt zintegrowany LIFE „IP LIFE dla Adaptacji Terenów Pogórnicznych” realizowany jest przy dofinansowaniu z Programu LIFE Unii Europejskiej, Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz budżetu Województwa Śląskiego
LIFE20 IPC/CZ/000004 – LIFE-IP COALA

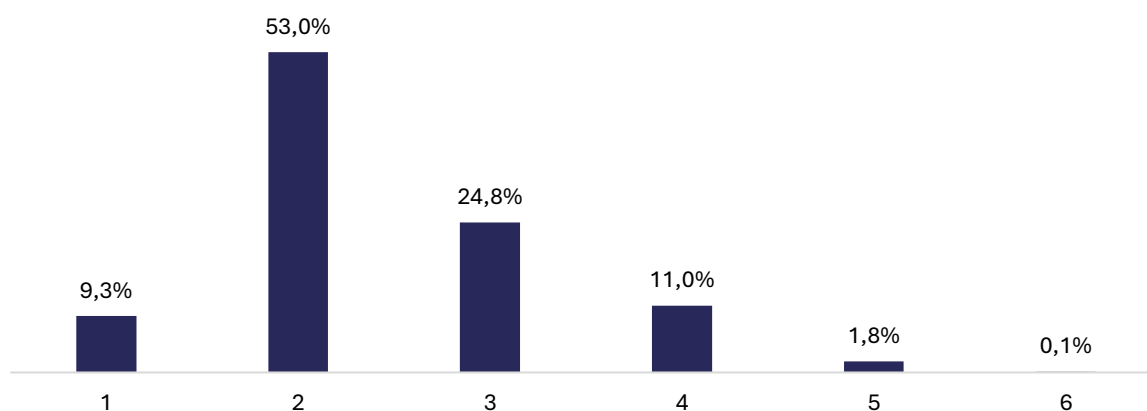
Wykres 11. Liczba osób w gospodarstwie domowym: w tym dzieci do 13 roku życia łącznie [N=1000]

Źródło: opracowanie własne

Większość ankietowanych (67,4%) zadeklarowało, że w ich gospodarstwie domowym nie ma dzieci do 13 roku życia. Natomiast 21,3% osób posiada jedno dziecko do 13 roku życia.

Wykres 12. Liczba osób w gospodarstwie domowym: w tym osoby starsze (14 lat i więcej) [N=1000]

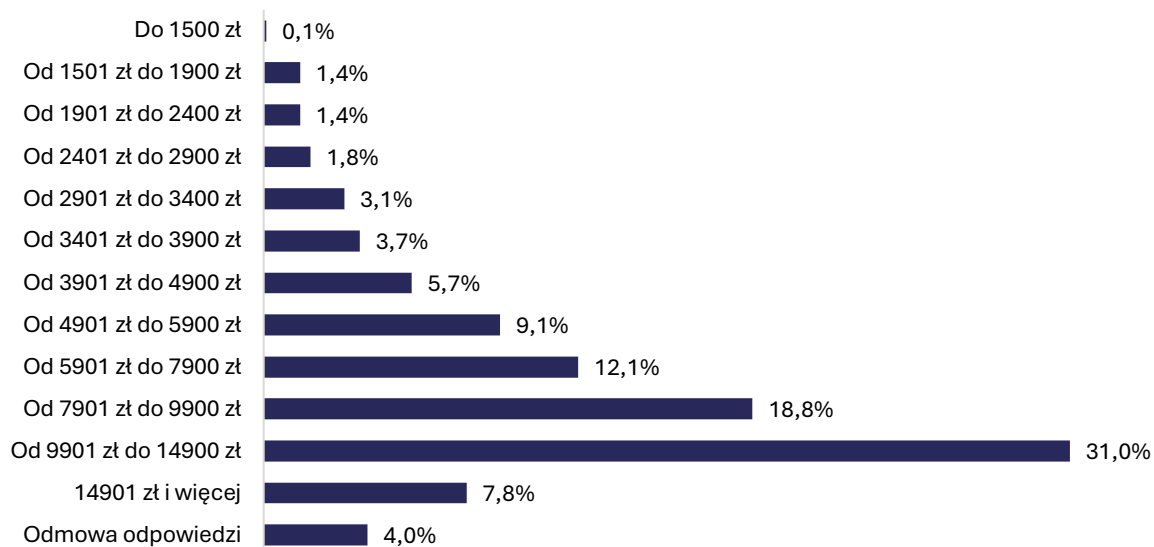

Źródło: opracowanie własne

Ponad połowa gospodarstw domowych (53,0%) liczy 2 osoby mające 14 i więcej lat. Co czwarte gospodarstwo (24,8%) tworzą 3 osoby starsze (14 lat i więcej). W badaniu wzięło udział 9,3% jednoosobowych gospodarstw domowych.

Projekt zintegrowany LIFE „IP LIFE dla Adaptacji Terenów Pogórnicznych” realizowany jest przy dofinansowaniu z Programu LIFE Unii Europejskiej, Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz budżetu Województwa Śląskiego
LIFE20 IPC/CZ/000004 – LIFE-IP COALA

Wykres 13. Dochód netto gospodarstwa domowego [N=1000]

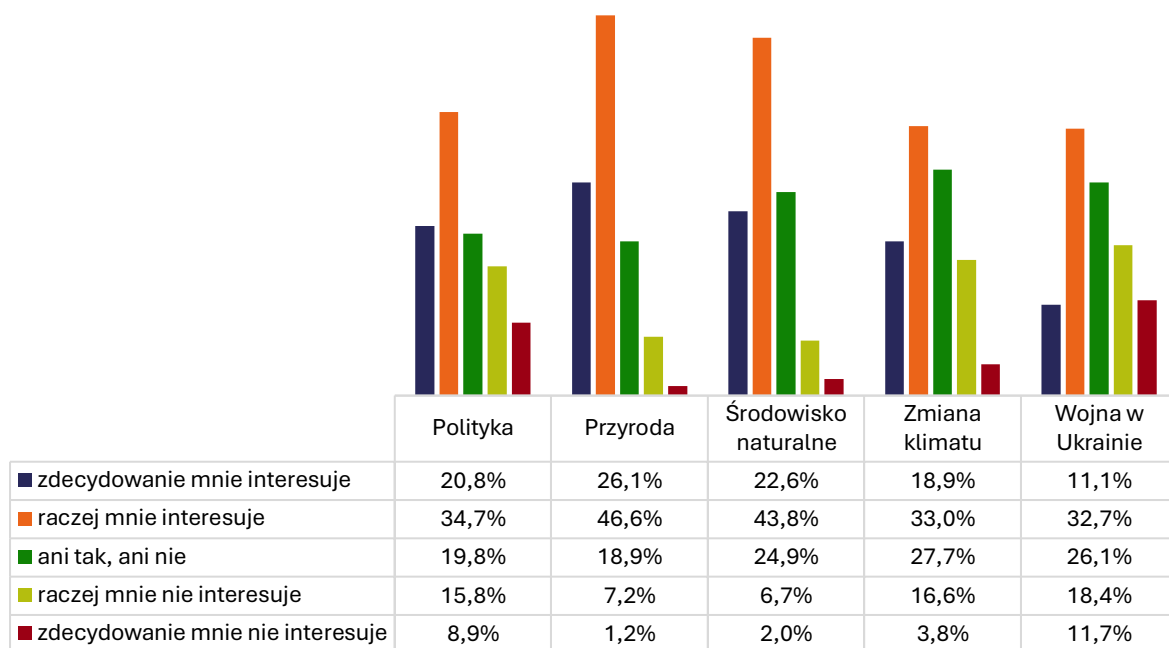

Źródło: opracowanie własne

Uczestnicy badania najczęściej deklarowali (31,0%), że dochód netto ich gospodarstwa domowego wynosi od 9901 zł do 14900 zł. W następnej kolejności był to dochód od 7901 zł do 9900 zł (18,8%).

3. Analiza wyników badania

Wykres 14. Tematy, którymi zajmują się media (gazety, czasopisma, strony internetowe, audycje radiowe i telewizyjne), a które interesują respondentów [N=1000]

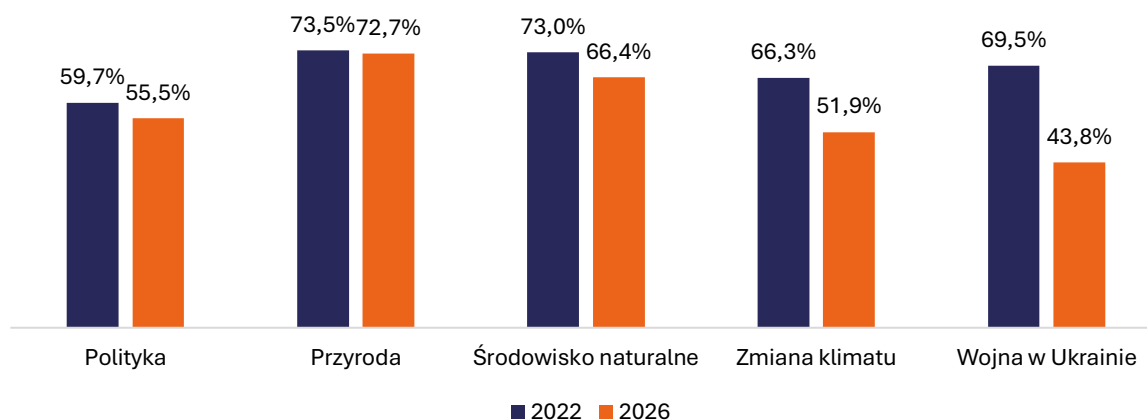

Źródło: opracowanie własne

Najczęściej interesującym tematem dla badanych jest przyroda (72,7% - suma odpowiedzi „zdecydowanie mnie interesuje” oraz „raczej mnie interesuje”) oraz środowisko naturalne (66,4% - suma odpowiedzi „zdecydowanie mnie interesuje” oraz „raczej mnie interesuje”). Natomiast najmniej ciekawym tematem okazała się wojna w Ukrainie, którą interesuje się 43,8% osób (suma odpowiedzi „zdecydowanie mnie interesuje” oraz „raczej mnie interesuje”).

Projekt zintegrowany LIFE „IP LIFE dla Adaptacji Terenów Pogórnicznych” realizowany jest przy dofinansowaniu z Programu LIFE Unii Europejskiej, Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz budżetu Województwa Śląskiego
LIFE20 IPC/CZ/000004 – LIFE-IP COALA

Wykres 15. Tematy, którymi zajmują się media (gazety, czasopisma, strony internetowe, audycje radiowe i telewizyjne), a które interesują respondentów – porównanie wyników badania 2022 vs 2026*

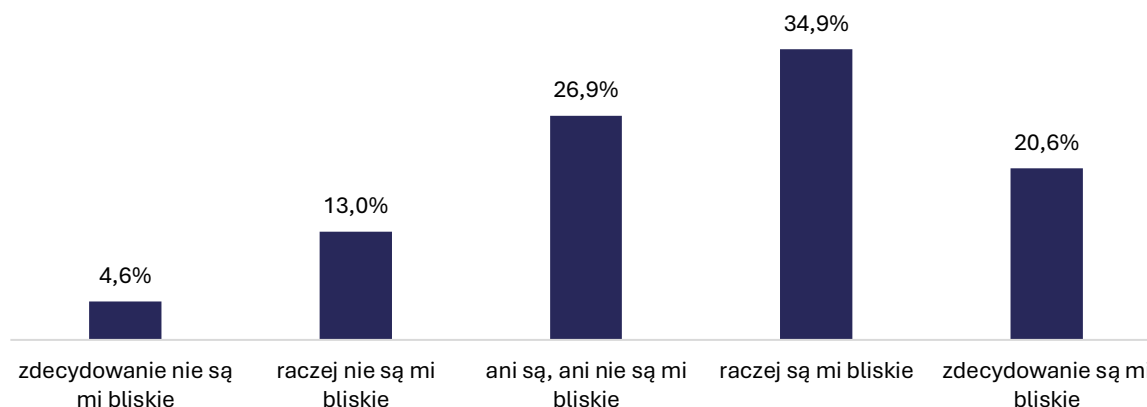

*Porównanie dotyczy najbardziej interesujących tematów – suma wskazań odpowiedzi „zdecydowanie mnie interesuje” oraz „raczej mnie interesuje”.

Źródło: opracowanie własne

Zarówno w 2022 jak i 2026 roku, tematami najbardziej interesującymi ankietowanych były: przyroda oraz środowisko. W przypadku wszystkich wskazanych tematów obserwuje się spadek zainteresowania na przestrzeni lat. Najwyższy spadek dotyczy wojny w Ukrainie (spadek o 25,7 p.proc.) oraz zmian klimatu (14,4 p.proc.).

Wykres 16. Proszę określić, jak bliskie Panu/i są idee ochrony przyrody i środowiska naturalnego? [N=1000]

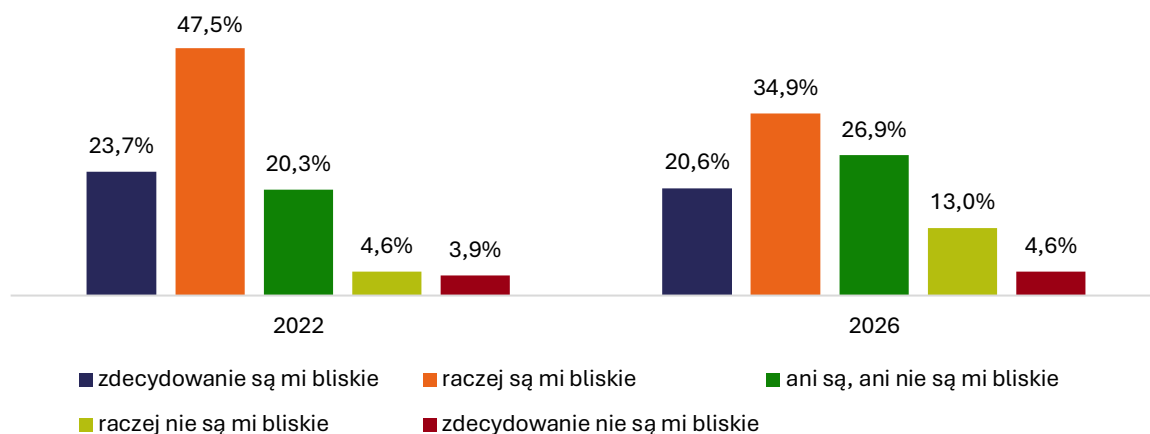
Źródło: opracowanie własne

Idee ochrony przyrody i środowiska naturalnego są bliskie ponad połowie respondentów: 55,5% (suma odpowiedzi „zdecydowanie są mi bliskie” oraz „raczej są mi bliskie”). Przeciwnie zdanie

Projekt zintegrowany LIFE „IP LIFE dla Adaptacji Terenów Pogórnicznych” realizowany jest przy dofinansowaniu z Programu LIFE Unii Europejskiej, Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz budżetu Województwa Śląskiego
LIFE20 IPC/CZ/000004 – LIFE-IP COALA

wyraziło 17,6% ankietowanych (suma odpowiedzi „zdecydowanie nie są mi bliskie” oraz „raczej nie są mi bliskie”).

Wykres 17. Proszę określić, jak bliskie Panu/i są idee ochrony przyrody i środowiska naturalnego? – porównanie wyników badania 2022 vs 2026

Źródło: opracowanie własne

Wyniki badania wskazują, że w 2026 roku zmniejszył się odsetek respondentów deklarujących, że idee ochrony przyrody i środowiska naturalnego są im bliskie. W porównaniu z 2022 rokiem odnotowano spadek o 15,7 p.proc. (suma odpowiedzi „zdecydowanie są mi bliskie” oraz „raczej są mi bliskie”).

Tabela 2. W ostatnich latach w krajach Unii Europejskiej, w tym w Polsce, wdrażane są działania związane z Europejskim Zielonym Ładem (Green Deal), których celem jest ograniczenie skutków zmian klimatu, zwiększenie efektywności energetycznej oraz modernizacja gospodarki. Jak ocenia Pan(i) skalę i różne aspekty zmian związanych z wdrażaniem Europejskiego Zielonego Ładu? [N=1000]

	1	2	3	4	5	6	7	nie umiem ocenić	
mała	1,3%	2,9%	15,0%	10,9%	23,7%	26,2%	10,1%	9,9%	duża
pospieszna	6,7%	19,6%	19,7%	10,9%	18,7%	13,5%	4,0%	6,9%	dobrze przygotowana
potrzebna	8,1%	13,8%	18,2%	12,1%	15,8%	13,0%	9,5%	9,5%	zbędna
krótkowzroczna	6,1%	12,2%	16,1%	13,5%	20,3%	17,5%	5,0%	9,3%	przemysłana
bezpieczna	3,1%	10,6%	16,9%	14,1%	20,5%	16,0%	8,3%	10,5%	niebezpieczna
dobra	7,7%	9,9%	19,9%	14,2%	18,4%	14,8%	8,7%	6,4%	zła
nieszkodliwa	3,5%	10,4%	16,6%	16,3%	18,5%	16,8%	8,9%	9,0%	groźna
Staba z punktu widzenia ochrony klimatu	7,7%	10,1%	15,1%	13,1%	21,5%	17,9%	6,4%	8,2%	mocna z punktu widzenia ochrony klimatu

Źródło: opracowanie własne

W 2026 roku Europejski Zielony Ład najczęściej kojarzony był z dużą zmianą (36,3% – suma wskazań odpowiedzi 6 i 7) oraz zmianą postrzeganą jako pospieszna (26,3% – suma wskazań odpowiedzi 1 i 2). Wyniki badania wskazują, że wśród mieszkańców województwa śląskiego nadal współwystępują zarówno pozytywne, jak i negatywne skojarzenia związane z Europejskim Zielonym Ładem, przy czym w wielu ocenach różnice pomiędzy nimi pozostają niewielkie. Ponad jedna piąta respondentów (21,9% – suma wskazań odpowiedzi 1 i 2) uznała, że jest to potrzebna zmiana, natomiast niewiele większy odsetek badanych (22,5% – suma wskazań odpowiedzi 6 i 7) ocenił ją jako zbędną. Podobnie rozkładały się opinie dotyczące ogólnej oceny Europejskiego Zielonego Ładu, 17,6% ankietowanych (suma wskazań odpowiedzi 1 i 2) uznało go za dobrą zmianę, podczas gdy 23,5% (suma wskazań odpowiedzi 6 i 7) określiło go jako złą. Blisko jedna czwarta respondentów (25,7% – suma wskazań odpowiedzi 6 i 7) oceniło ją jako groźną. Z kolei za bezpieczną uznało ją 13,7% mieszkańców województwa (suma wskazań odpowiedzi 1 i 2), podczas gdy 24,3% (suma wskazań odpowiedzi 6 i 7) było przeciwnego zdania, określając ją jako niebezpieczną. W przypadku oceny sposobu wdrażania Europejskiego Zielonego Ładu większy odsetek respondentów postrzegał go jako zmianę pospieszną (26,3% – suma wskazań odpowiedzi 1 i 2) niż dobrze przygotowaną (17,5% – suma wskazań odpowiedzi 6 i 7). Jednocześnie 18,3% badanych uznało ją za krótkowzroczną (suma wskazań odpowiedzi 1 i 2), podczas gdy 22,5% oceniło ją jako przemyślaną (suma wskazań odpowiedzi 6 i 7). W odniesieniu do wpływu na ochronę klimatu 17,8% respondentów uznało Europejski Zielony Ład za słaby z punktu widzenia ochrony klimatu (suma wskazań odpowiedzi 1 i 2), natomiast 24,3% oceniło go jako mocny w tym zakresie (suma wskazań odpowiedzi 6 i 7).

Tabela 3. W ostatnich latach w krajach Unii Europejskiej, w tym w Polsce, wdrażane są działania związane z Europejskim Zielonym Ładem (Green Deal), których celem jest ograniczenie skutków zmian klimatu, zwiększenie efektywności energetycznej oraz modernizacja gospodarki. Jak ocenia Pan(i) skalę i różne aspekty zmian związanych z wdrażaniem Europejskiego Zielonego Ładu? – wyniki badania z 2022 roku

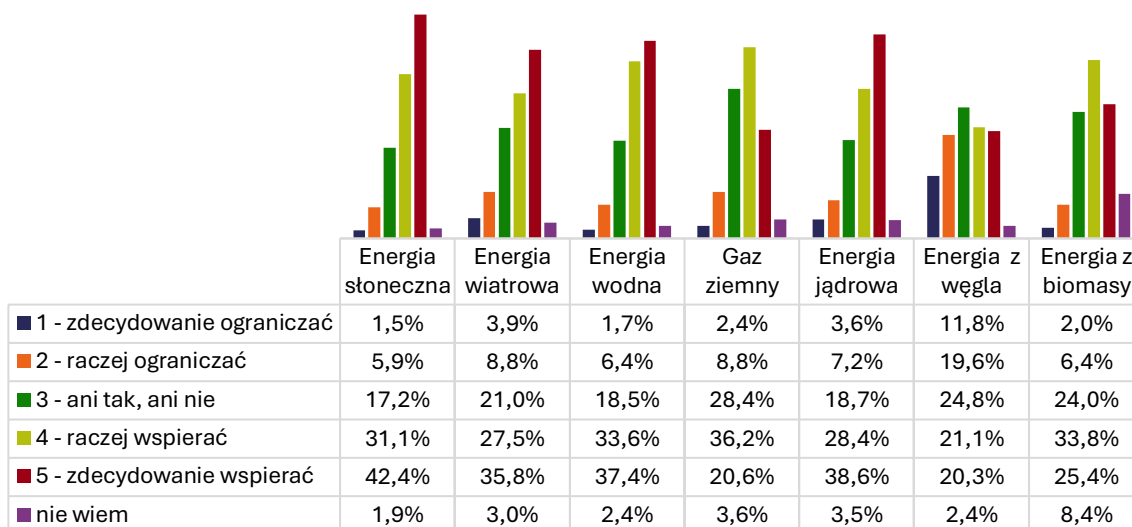
	1	2	3	4	5	6	7	nie umiem ocenić	
mała	3,5%	2,1%	3,5%	10,8%	17,2%	16,6%	22,8%	23,5%	duża
pospieszna	8,4%	3,2%	7,8%	13,6%	20,0%	13,9%	15,2%	17,9%	dobrze przygotowana
potrzebna	20,9%	9,1%	8,5%	10,5%	11,6%	9,4%	17,2%	12,8%	zbędna
krótkowzroczna	9,7%	4,0%	10,5%	14,8%	15,4%	10,5%	18,1%	17,0%	przemyślana
bezpieczna	14,1%	10,1%	10,1%	17,1%	11,7%	9,1%	13,8%	14,0%	niebezpieczna
dobra	17,9%	10,5%	9,1%	12,0%	12,8%	9,2%	14,0%	14,5%	zła
nieszkodliwa	15,4%	9,1%	10,9%	15,2%	11,2%	8,1%	12,6%	17,5%	groźna

	1	2	3	4	5	6	7	nie umiem ocenić	
Staba z punktu widzenia ochrony klimatu	7,8%	7,5%	6,6%	15,2%	17,3%	11,8%	16,6%	17,2%	mocna z punktu widzenia ochrony klimatu

Źródło: opracowanie własne

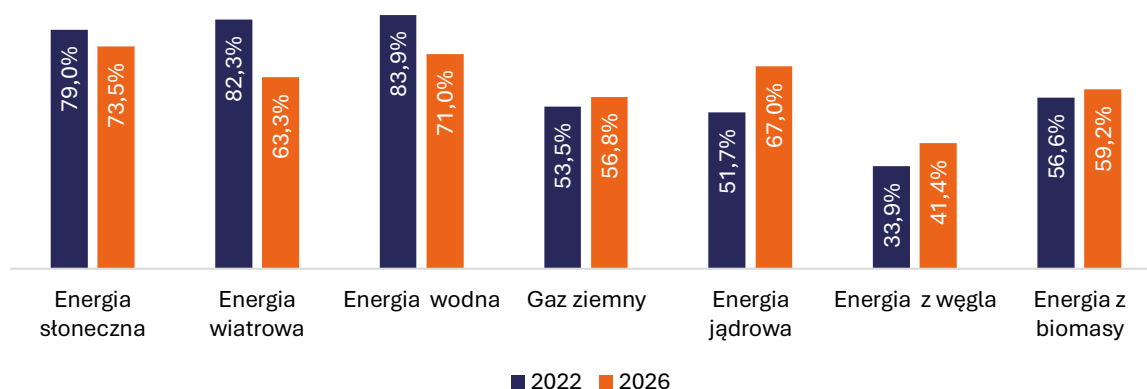
Na podstawie porównania wyników z 2022 i 2026 roku można wskazać, że postrzeganie Europejskiego Zielonego Ładu stało się bardziej sceptyczne. Nadal dostrzegane są zarówno jego pozytywne, jak i negatywne aspekty, jednak w 2026 roku osłabło przekonanie o jego korzystnym charakterze, a część ocen pozytywnych uległa wyraźnemu zmniejszeniu. Niezmiennie jednak najwyższy odsetek odnotowano w obu edycjach badania w odniesieniu do stwierdzenia, że jest to duża zmiana, w 2022 roku było to 39,4%, a w obecnej edycji badania 36,3%. Największe zmiany dotyczą przede wszystkim postrzegania Europejskiego Zielonego Ładu jako zmiany dobrze przygotowanej, dobrej, nieszkodliwej i bezpiecznej, odsetek tych pozytywnych ocen wyraźnie zmniejszył się, kolejno o 11,6 p.proc., 10,8 p.proc. 10,6 p.proc., oraz 10,5 p.proc. Spadek odnotowano także w przypadku stwierdzenia, że zmiana jest potrzebna (o 8,1 p.proc.) oraz zbędna (4,1 p.proc.), co świadczy o osłabieniu ocen dotyczących zasadności tej zmiany. Z kolei warto odnotować, że największy wzrost odnotowano w przypadku stwierdzenia, że jest to zmiana pospieszna (o 14,7 p.proc.).

Wykres 18. Czy według Pana(i) w kolejnych latach w Polsce powinno się wspierać albo ograniczać wymienione źródła energii elektrycznej i ciepła? [N=1000]

Uczestnicy badania ocenili, że w kolejnych latach w Polsce powinno się wspierać niemalże wszystkie wymienione w badaniu źródła energii elektrycznej i ciepła, wyjątek stanowiła jedynie energia pochodząca z węgla. W tym przypadku 41,4% osób uważało, że należy go wspierać (suma odpowiedzi „zdecydowanie wspierać” oraz „raczej wspierać”), a 31,4% badanych wskazało na konieczność ograniczenia (suma odpowiedzi „zdecydowanie ograniczać” oraz „raczej ograniczać”). Najwyższy odsetek wskazań dotyczący potrzeby wspierania odnotowano w przypadku energii słonecznej (73,5% – suma odpowiedzi „zdecydowanie wspierać” oraz „raczej wspierać”) oraz energii wodnej (71,0% – suma odpowiedzi „zdecydowanie wspierać” oraz „raczej wspierać”).

Wykres 19. Czy według Pana(i) w kolejnych latach w Polsce powinno się wspierać albo ograniczać wymienione źródła energii elektrycznej i ciepła? – porównanie wyników badania 2022 vs 2026*

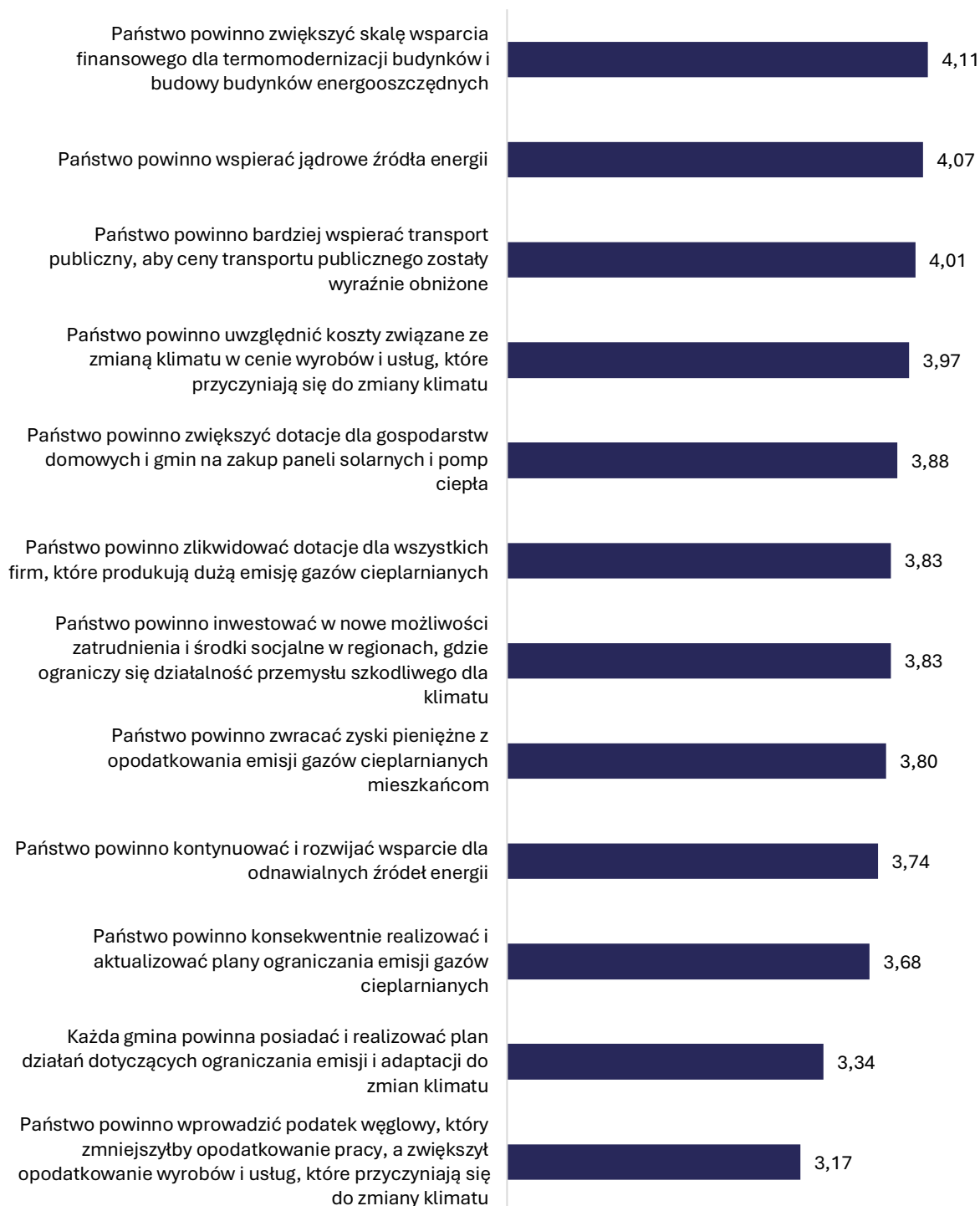
*Porównanie wyników dotyczy źródeł energii i ciepła, które należy wspierać (suma odpowiedzi „zdecydowanie wspierać” oraz „raczej wspierać”).

Źródło: opracowanie własne

W 2026 roku wśród mieszkańców województwa śląskiego znacząco wzrosło poparcie dla wspierania takich źródeł energii jak: energia jądrowa (wzrost o 15,3 p.proc.) oraz energia z węgla (7,5 p.proc.). obserwowany jest także wysoki spadek poparcia dla energii wiatrowej (19,5 p.proc.), energii wodnej (12,9 p.proc.) oraz energii słonecznej (5,5 p.proc.).

Projekt zintegrowany LIFE „IP LIFE dla Adaptacji Terenów Pogórnicznych” realizowany jest przy dofinansowaniu z Programu LIFE Unii Europejskiej, Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz budżetu Województwa Śląskiego
LIFE20 IPC/CZ/000004 – LIFE-IP COALA

Wykres 20. W jakim stopniu zgadza się Pan(i) albo nie zgadza z następującymi krokami państwa polskiego? [N=1000]*

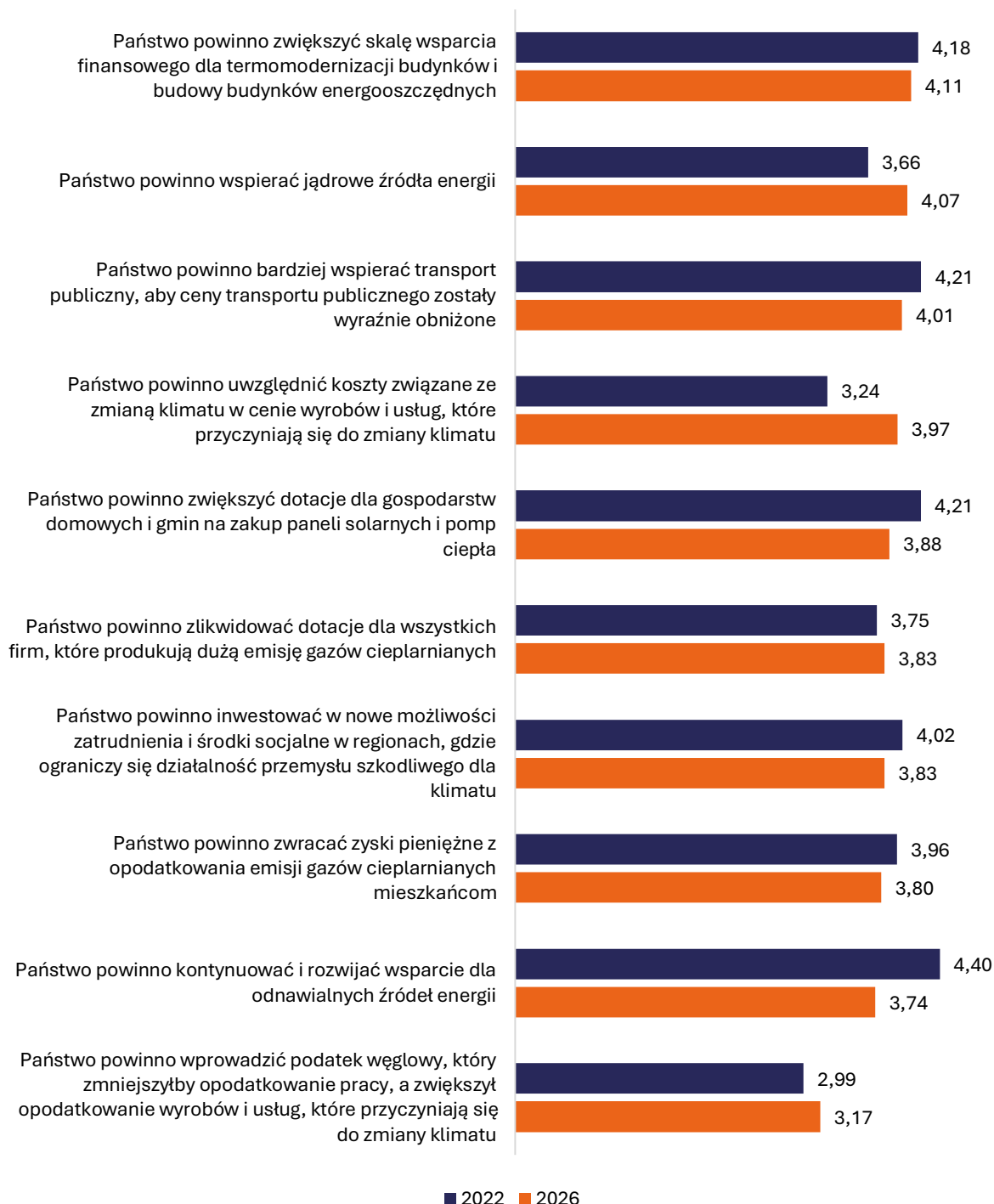
*Oceny dokonywano na skali od 1 do 5, gdzie 1 oznaczało zdecydowanie nie zgadzam się, 2 – raczej nie zgadzam się, 3 – ani tak, ani nie, 4 – raczej zgadzam się, 5 – zdecydowanie zgadzam się. Na wykresie zaprezentowano średnią ocenę, wykluczając odpowiedź „nie wiem”.

Źródło: opracowanie własne

Uczestnicy badania zgodzili się ze wszystkim wymienionymi w badaniu działaniami państwa w zakresie ochrony klimatu, o czym świadczą wysokie średnie oceny, przekraczające środkową wartość skali. Najwyższą średnią ocenę uzyskały następujące stwierdzenia: „Państwo powinno zwiększyć skalę wsparcia finansowego dla termomodernizacji budynków i budowy budynków energooszczędnych” (średnia ocena 4,11), „Państwo powinno wspierać jądrowe źródła energii” (4,07) oraz „Państwo powinno bardziej wspierać transport publiczny, aby ceny transportu publicznego zostały wyraźnie obniżone” (4,01).

Projekt zintegrowany LIFE „IP LIFE dla Adaptacji Terenów Pogórnicznych” realizowany jest przy dofinansowaniu z Programu LIFE Unii Europejskiej, Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz budżetu Województwa Śląskiego
LIFE20 IPC/CZ/000004 – LIFE-IP COALA

Wykres 21. W jakim stopniu zgadza się Pan(i) albo nie zgadza z następującymi krokami państwa polskiego? – porównanie wyników badania 2022 vs 2026*

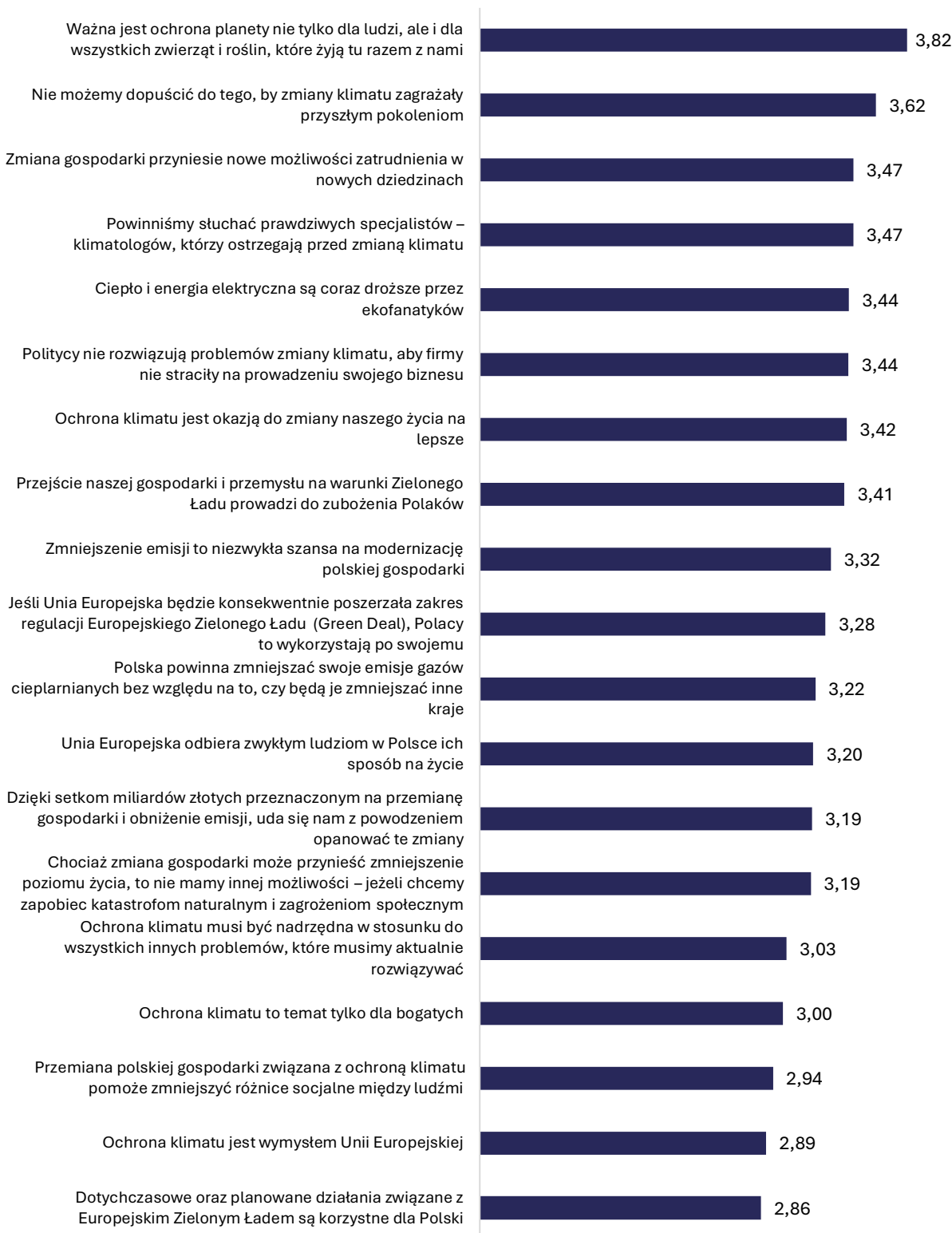
*Oceny dokonywano na skali od 1 do 5, gdzie 1 oznaczało zdecydowanie nie zgadzam się, 2 – raczej nie zgadzam się, 3 – ani tak, ani nie, 4 – raczej zgadzam się, 5 – zdecydowanie zgadzam się. Na wykresie zaprezentowano średnią ocenę, wykluczając odpowiedź „nie wiem”.

Źródło: opracowanie własne

W 2026 roku mieszkańcy województwa śląskiego nadal w dużym stopniu popierali działania państwa ukierunkowane na ograniczanie skutków zmian klimatu, jednak w porównaniu z 2022 rokiem widoczne są istotne zmiany w strukturze tych opinii. Przede wszystkim wzrosło poparcie dla rozwiązań związanych z bezpieczeństwem energetycznym i mechanizmami ekonomicznymi, takich jak rozwój energetyki jądrowej czy uwzględnianie kosztów zmian klimatu w cenach produktów i usług. Jednocześnie osłabło poparcie dla części działań opartych na bezpośrednim wsparciu odnawialnych źródeł energii oraz programów dotacyjnych dla gospodarstw domowych. Nieco mniejsze niż w 2022 roku było również poparcie dla rozwoju transportu publicznego, wsparcia regionów przechodzących transformację oraz redystrybucji środków pochodzących z opodatkowania emisji gazów cieplarnianych. Wyniki wskazują zatem, że w ciągu czterech lat nastąpiła zmiana w postrzeganiu polityki klimatycznej, mieszkańcy w większym stopniu akceptują rozwiązania ukierunkowane na transformację systemową i bezpieczeństwo energetyczne, natomiast ostrożniej oceniają działania wymagające szerokiego wsparcia finansowego ze strony państwa lub wiążące się z dodatkowymi kosztami społecznymi.

Projekt zintegrowany LIFE „IP LIFE dla Adaptacji Terenów Pogórnicznych” realizowany jest przy dofinansowaniu z Programu LIFE Unii Europejskiej, Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz budżetu Województwa Śląskiego
LIFE20 IPC/CZ/000004 – LIFE-IP COALA

Wykres 22. W jakim stopniu zgadza się Pan(i) lub nie zgadza z poniższymi sformułowaniami? [N=1000]*

*Oceny dokonywano na skali od 1 do 5, gdzie 1 oznaczało zdecydowanie nie zgadzam się, 2 – raczej nie zgadzam się, 3 – ani tak, ani nie, 4 – raczej zgadzam się, 5 – zdecydowanie zgadzam się. Na wykresie zaprezentowano średnią ocenę.

Źródło: opracowanie własne

Mieszkańcy województwa śląskiego najczęściej zgadzali się ze stwierdzeniami podkreślającymi znaczenie ochrony środowiska oraz potrzebę transformacji gospodarczej. Najwyższą średnią ocen uzyskało stwierdzenie, że ważna jest ochrona planety nie tylko dla ludzi, ale i dla wszystkich zwierząt oraz roślin (3,82). Stosunkowo wysoko oceniono również przekonanie, że nie możemy dopuścić do tego, by zmiany klimatu zagrażały przyszłym pokoleniom (3,62) oraz, że zmiana gospodarki przyniesie nowe możliwości zatrudnienia w nowych dziedzinach (3,47). Tę samą średnią ocen uzyskało stwierdzenie, że powinniśmy słuchać prawdziwych specjalistów – klimatologów, którzy ostrzegają przed zmianą klimatu (3,47).

Najniższe średnie oceny uzyskało stwierdzenie, że przemiana polskiej gospodarki związana z ochroną klimatu pomoże zmniejszyć różnice socjalne między ludźmi (2,94) oraz, że ochrona klimatu to wymysł Unii Europejskiej (2,89), a także stwierdzenie dotyczące korzyści wynikających z dotychczasowych i planowanych działań związanych z Europejskim Zielonym Ładem dla Polski (2,86).

Projekt zintegrowany LIFE „IP LIFE dla Adaptacji Terenów Pogórnicznych” realizowany jest przy dofinansowaniu z Programu LIFE Unii Europejskiej, Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz budżetu Województwa Śląskiego
LIFE20 IPC/CZ/000004 – LIFE-IP COALA

Wykres 23. W jakim stopniu zgadza się Pan(i) lub nie zgadza z poniższymi sformułowaniami? – porównanie wyników badania 2022 vs 2026*

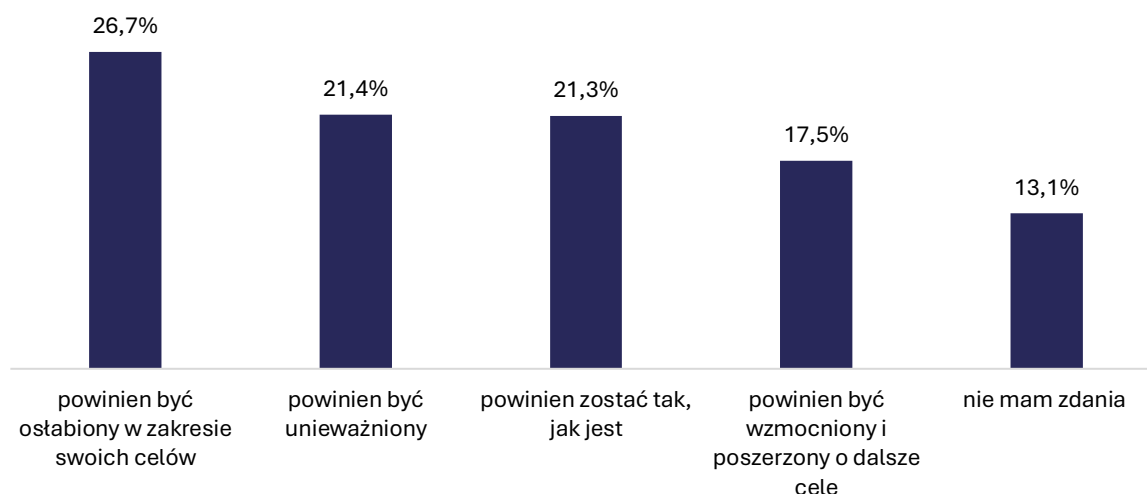

*Oceny dokonywano na skali od 1 do 5, gdzie 1 oznaczało zdecydowanie nie zgadzam się, 2 – raczej nie zgadzam się, 3 – ani tak, ani nie, 4 – raczej zgadzam się, 5 – zdecydowanie zgadzam się. Na wykresie zaprezentowano średnią ocenę.

Źródło: opracowanie własne

W 2026 roku w porównaniu z 2022 rokiem widoczne są zmiany w postrzeganiu ochrony klimatu, transformacji gospodarczej oraz Europejskiego Zielonego Ładu przez mieszkańców województwa śląskiego. W większości analizowanych stwierdzeń odnotowano spadek średnich ocen, co wskazuje na osłabienie przekonania o korzyściach wynikających z transformacji klimatycznej. Wyraźnie niżej oceniano m.in. opinię, że ochrona klimatu jest okazją do zmiany naszego życia na lepsze (z 4,03 do 3,42), a także przekonanie, że zmiana gospodarki przyniesie nowe możliwości zatrudnienia w nowych dziedzinach (z 3,72 do 3,47). Spadło również przekonanie, że zmniejszenie emisji stanowi szansę na modernizację polskiej gospodarki (z 3,77 do 3,32) oraz że Polska powinna zmniejszać swoje emisje niezależnie od działań podejmowanych przez inne kraje (z 3,68 do 3,22). Jednocześnie nie wszystkie zmiany wskazują na wzrost dystansu wobec ochrony klimatu. Wzrosła średnia ocena stwierdzenia, że nie można dopuścić do tego, aby zmiany klimatu zagrażały przyszłym pokoleniom (z 3,53 do 3,62). Nieznacznie wzrosły także oceny opinii, że ochrona klimatu jest tematem tylko dla bogatych (z 2,83 do 3,00), że Unia Europejska odbiera zwykłym ludziom w Polsce ich sposób na życie (z 2,94 do 3,20) oraz że ochrona klimatu jest wymysłem Unii Europejskiej (z 2,75 do 2,89).

Wykres 24. Europejski Zielony Ład jest obecnie częściowo wdrażany w państwach Unii Europejskiej. Jak Pana(i) zdaniem powinien wyglądać jego dalszy rozwój? [N=1000]

Źródło: opracowanie własne

Opinie na temat rozwoju Europejskiego Zielonego Ładu były głównie negatywne, 26,7% badanych uważa, że powinien on być osłabiony w zakresie swoich celów, a 21,4% osób uznało, że powinien być unieważniony. Niemal taki sam odsetek wskazań (21,3%) uzyskała opinia wskazująca, iż

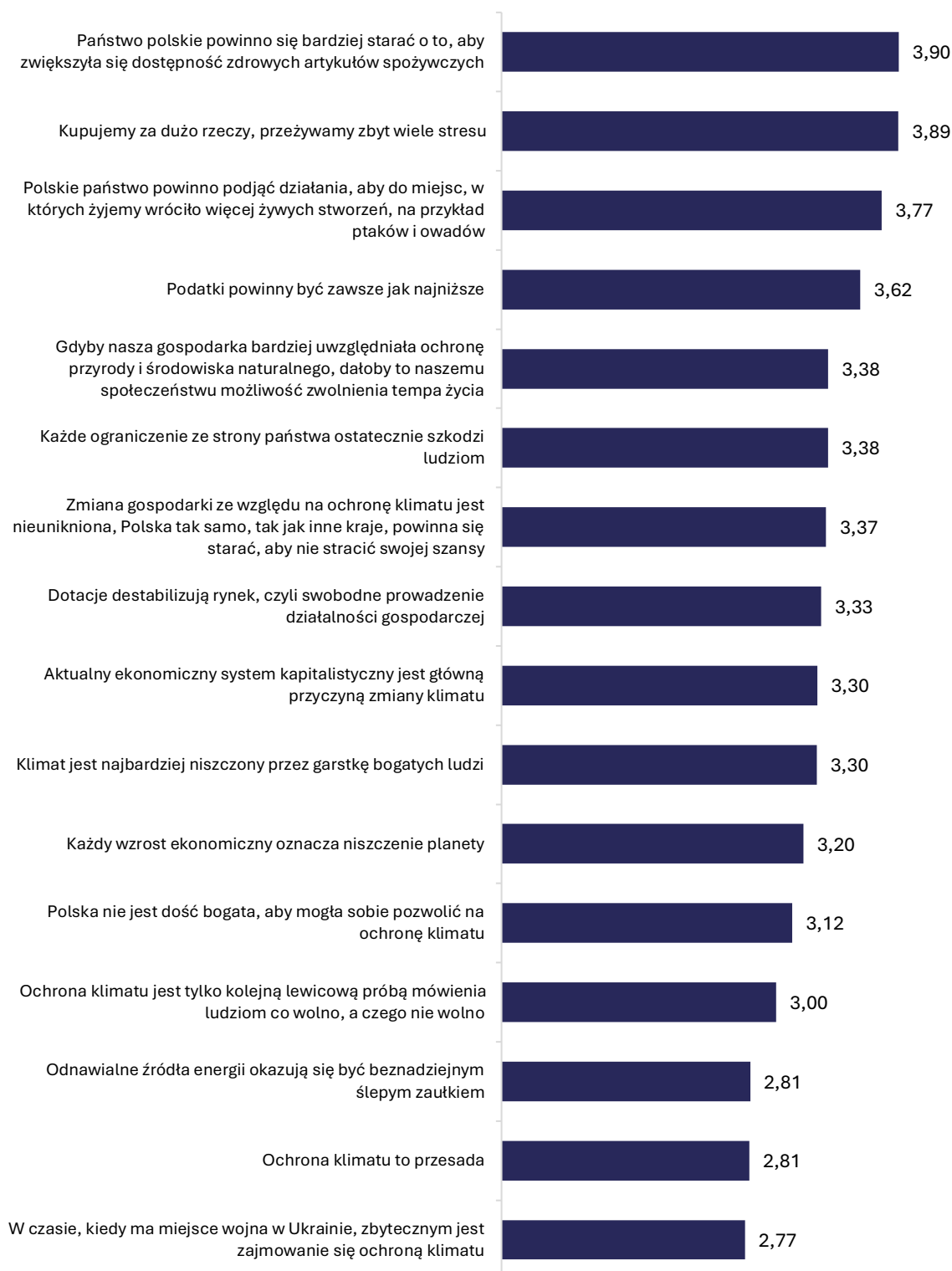
Projekt zintegrowany LIFE „IP LIFE dla Adaptacji Terenów Pogórnich” realizowany jest przy dofinansowaniu z Programu LIFE Unii Europejskiej, Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz budżetu Województwa Śląskiego
LIFE20 IPC/CZ/000004 – LIFE-IP COALA

powinien on zostać taki, jaki jest. Za jego wzmocnieniem i poszerzeniem o dalsze cele opowiedziało się 17,5% ankietowanych.

W poprzedniej edycji badania pytano uczestników o to, co sądzą o przyszłości Europejskiego Zielonego Ładu. Ich oceny były pozytywne w odróżnieniu od tych, które uzyskano w 2026 roku. W 2022 roku według 37,3% badanych Europejski Zielony Ład powinien być wzmocniony i poszerzony o dalsze cele. Niemal co piąta osoba (19,1%) uznała, że powinien zostać taki, jaki jest. Natomiast 12,8% respondentów uważało, że powinien być osłabiony w zakresie swoich celów, a 11,6% wskazało, że powinien być unieważniony.

Projekt zintegrowany LIFE „IP LIFE dla Adaptacji Terenów Pogórnicznych” realizowany jest przy dofinansowaniu z Programu LIFE Unii Europejskiej, Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz budżetu Województwa Śląskiego
LIFE20 IPC/CZ/000004 – LIFE-IP COALA

Wykres 25. Czy zgadza się Pan(i) lub nie zgadza się z następującymi opiniami? [N=1000]*

*Oceny dokonywano na skali od 1 do 5, gdzie 1 oznaczało zdecydowanie nie zgadzam się, 2 – raczej nie zgadzam się, 3 – ani tak, ani nie, 4 – raczej zgadzam się, 5 – zdecydowanie zgadzam się. Na wykresie zaprezentowano średnią ocenę.

Źródło: opracowanie własne

Mieszkańcy województwa śląskiego częściej akceptowali twierdzenia odnoszące się do potrzeby zmian społecznych i środowiskowych, natomiast wyraźnie rzadziej zgadzali się z opiniami negującymi znaczenie ochrony klimatu. Najwyżej oceniono przekonanie, że państwo powinno bardziej starać się o zwiększenie dostępności zdrowych artykułów spożywczych (3,90) oraz że kupujemy za dużo rzeczy i przeżywamy zbyt wiele stresu (3,89), a także opinię o potrzebie przywracania większej liczby żywych stworzeń do otoczenia, na przykład ptaków i owadów (3,77).

Niskie średnie oceny otrzymały opinie, że ochrona klimatu to przesada (2,81) oraz że odnawialne źródła energii są beznadziejnym ślepyim zaułkiem (2,81). Z kolei najniższą średnią ocenę uzyskało stwierdzenie, że w czasie wojny w Ukrainie zbytecznym jest zajmowanie się ochroną klimatu (2,77),

Projekt zintegrowany LIFE „IP LIFE dla Adaptacji Terenów Pogórnicznych” realizowany jest przy dofinansowaniu z Programu LIFE Unii Europejskiej, Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz budżetu Województwa Śląskiego
LIFE20 IPC/CZ/000004 – LIFE-IP COALA

Wykres 26. Czy zgadza się Pan(i) lub nie zgadza się z następującymi opiniami? – porównanie wyników badania 2022 vs 2026*

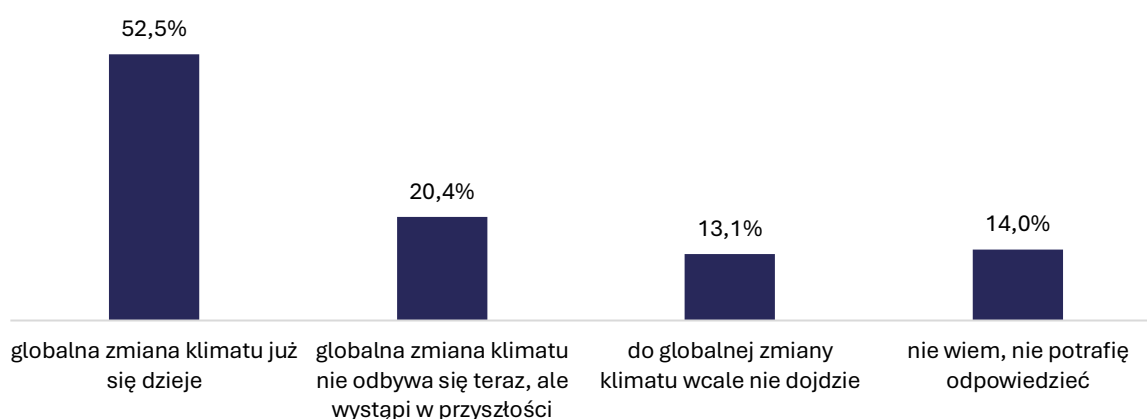

*Oceny dokonywano na skali od 1 do 5, gdzie 1 oznaczało zdecydowanie nie zgadzam się, 2 – raczej nie zgadzam się, 3 – ani tak, ani nie, 4 – raczej zgadzam się, 5 – zdecydowanie zgadzam się. Na wykresie zaprezentowano średnią ocenę.

Źródło: opracowanie własne

W 2026 roku w porównaniu z 2022 rokiem zauważalne są pewne zmiany w sposobie postrzegania opinii dotyczących ochrony klimatu, gospodarki i roli państwa. Z jednej strony nieco umocniła się zgoda z twierdzeniami odnoszącymi się do codziennej jakości życia, takich jak potrzeba większej dostępności zdrowej żywności czy przekonanie, że kupujemy za dużo i żyjemy w zbyt dużym stresie. Z drugiej strony słabiej niż w 2022 roku akceptowano część sformułowań wskazujących na konieczność systemowej zmiany gospodarczej, w tym przekonanie, że taka zmiana jest nieunikniona i że Polska powinna aktywnie wykorzystać swoją szansę rozwojową. Jednocześnie wzrosła zgoda z bardziej sceptycznymi ocenami roli państwa i polityki klimatycznej, zwłaszcza z opiniami, że ograniczenia ze strony państwa szkodzą ludziom, że ochrona klimatu to przesada albo że odnawialne źródła energii są ślepym zaułkiem.

Wykres 27. Które z następujących twierdzeń o globalnej zmianie klimatu są Panu(i) najbliższe? [N=1000]

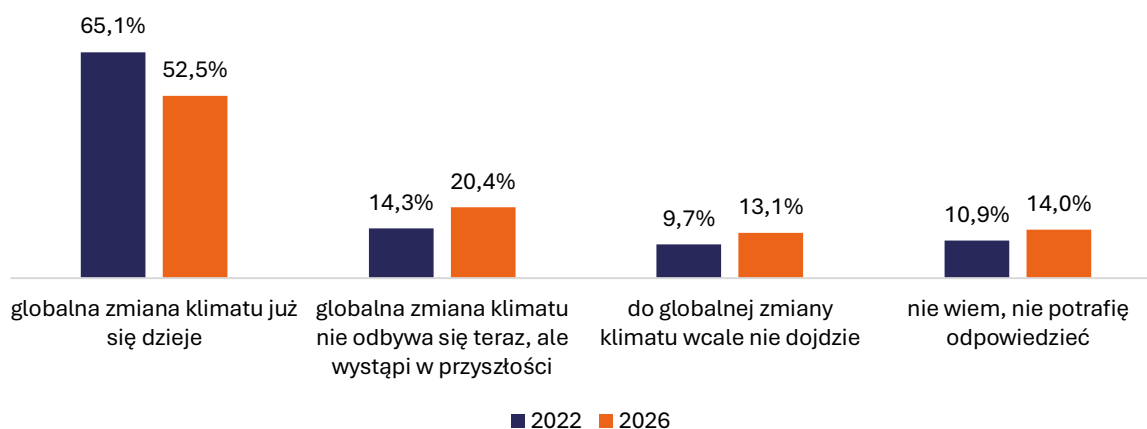

Źródło: opracowanie własne

Dla połowy ankietowanych (52,5%) najbliższe było stwierdzenie dotyczące tego, że globalna zmiana klimatu już się dzieje. Z kolei co piąty badany (20,4%) uznał, że globalna zmiana klimatu nie odbywa się teraz, ale wystąpi w przyszłości, 13,1% osób uważa, że wcale do niej nie dojdzie.

Projekt zintegrowany LIFE „IP LIFE dla Adaptacji Terenów Pogórnicznych” realizowany jest przy dofinansowaniu z Programu LIFE Unii Europejskiej, Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz budżetu Województwa Śląskiego
LIFE20 IPC/CZ/000004 – LIFE-IP COALA

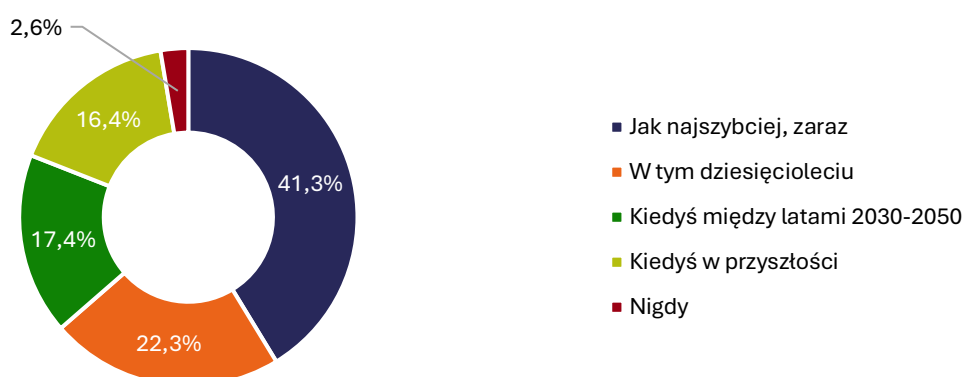
Wykres 28. Które z następujących twierdzeń o globalnej zmianie klimatu są Panu(i) najbliższe? – porównanie wyników badania 2022 vs 2026*

Źródło: opracowanie własne

Porównując wyniki badań z 2022 i 2026 zauważyć można, że zmniejszył się odsetek mieszkańców województwa śląskiego przekonanych, iż globalna zmiana klimatu już się dokonuje. W 2022 roku opinię tę podzielało 65,1% respondentów, natomiast w 2026 roku odsetek ten wyniósł 52,5%. Jednocześnie wzrósł udział osób uważających, że zmiana klimatu nie zachodzi obecnie, lecz nastąpi w przyszłości (z 14,3% do 20,4%), a także respondentów przekonanych, że do globalnej zmiany klimatu w ogóle nie dojdzie (z 9,7% do 13,1%).

Wykres 29. Jak pilne jest Pana(i) zdaniem podejmowanie wzmożonych działań mających ograniczyć skutki zmian klimatu? [N=869]

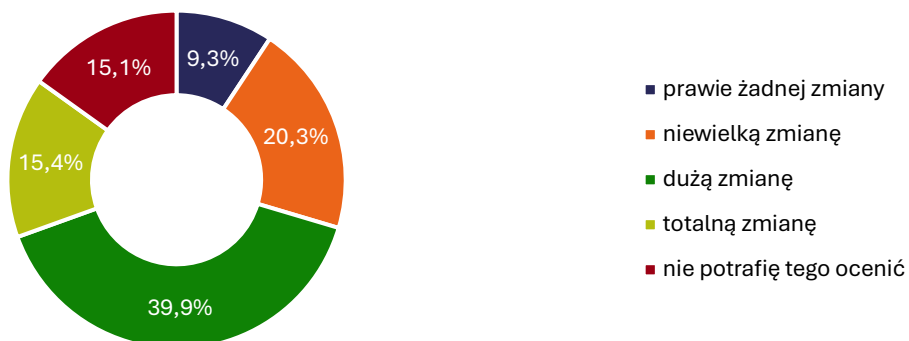
Źródło: opracowanie własne

Mieszkańcy województwa śląskiego dostrzegają potrzebę szybkiego podejmowania działań na rzecz ograniczenia skutków zmian klimatu, 41,3% respondentów uważa, że należy je podjąć jak najszybciej, zaraz, a 22,3% wskazuje na konieczność ich realizacji jeszcze w obecnym

Projekt zintegrowany LIFE „IP LIFE dla Adaptacji Terenów Pogórnicznych” realizowany jest przy dofinansowaniu z Programu LIFE Unii Europejskiej, Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz budżetu Województwa Śląskiego
LIFE20 IPC/CZ/000004 – LIFE-IP COALA

dziesięcioleciu. Co trzeci badany (33,8%) jest zdania, że działania te mogą zostać odłożone na późniejsze lata, jedynie 2,6% respondentów uważa, że nie powinny być podejmowane w ogóle.

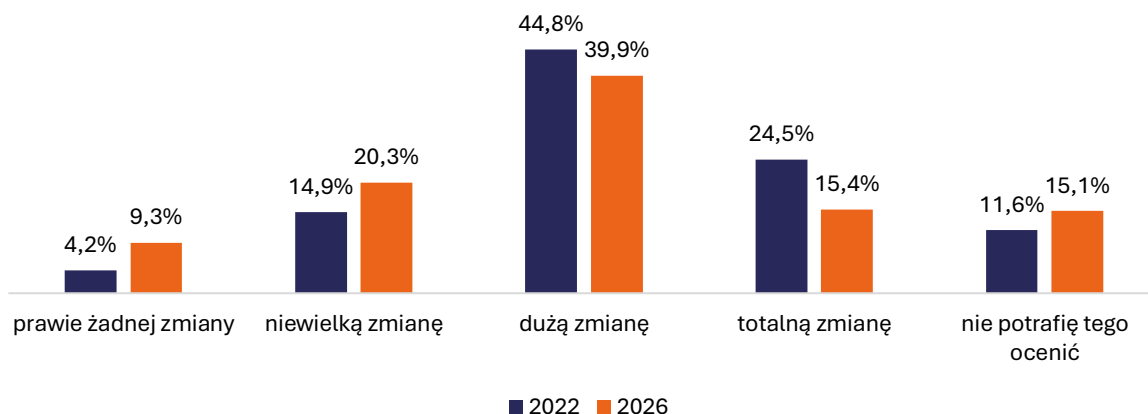
Wykres 30. Bez względu na to, czy zgadza się Pan(i) albo nie zgadza z ochroną klimatu: gdyby ludzkość zdecydowała się z pełnym zaangażowaniem chronić klimat, to jaką Pana(i) zdaniem, zmianę należałoby wykonać z punktu widzenia tego, jak społeczeństwo żyje i funkcjonuje? [N=1000]

Źródło: opracowanie własne

Uczestnicy badania (39,9%) ocenili, że gdyby ludzkość zdecydowała się dokładnie chronić klimat, to należałoby wykonać dużą zmianę z punktu widzenia tego, jak społeczeństwo żyje i funkcjonuje. Natomiast co piąty badany (20,3%) uznał, że byłaby to niewielka zmiana.

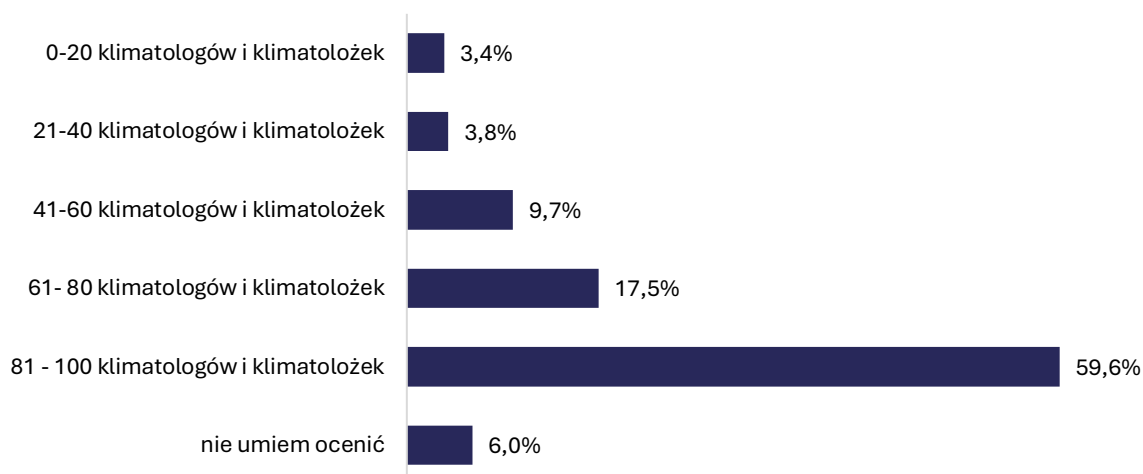
Wykres 31. Bez względu na to, czy zgadza się Pan(i) albo nie zgadza z ochroną klimatu: gdyby ludzkość zdecydowała się z pełnym zaangażowaniem chronić klimat, to jaką Pana(i) zdaniem, zmianę należałoby wykonać z punktu widzenia tego, jak społeczeństwo żyje i funkcjonuje? – porównanie wyników badania 2022 vs 2026

Źródło: opracowanie własne

Wyniki badania w 2026 roku wskazują na zmianę postrzegania skali transformacji niezbędnej do skutecznej ochrony klimatu. W porównaniu z 2022 rokiem zmniejszył się odsetek mieszkańców przekonanych, że osiągnięcie tego celu wymaga bardzo głębokich zmian w funkcjonowaniu społeczeństwa. Nadal najwięcej respondentów wskazywało, że konieczna byłaby duża zmiana, jednak odsetek takich odpowiedzi obniżył się z 44,8% do 39,9%. Jeszcze wyraźniejszy spadek odnotowano w przypadku osób uważających, że potrzebna byłaby totalna zmiana, z 24,5% w 2022 roku do 15,4% w 2026 roku. Jednocześnie wzrósł odsetek respondentów oceniających, że transformacja mogłaby mieć mniejszy zakres. Udział osób wskazujących, że wymagałaby ona niewielkiej zmiany, zwiększył się do 20,3%, a odsetek badanych przekonanych, że potrzebna byłaby prawie żadna zmiana, wzrósł z 4,2% do 9,3%.

Wykres 32. Proszę wyobrazić sobie stu przypadkowo wybranych klimatologów i klimatolożek. Ile z nich, zgodnie z Pana(i) przewidywaniem, uważa, że dochodzi do zmiany klimatu spowodowanej przez człowieka? [N=1000]

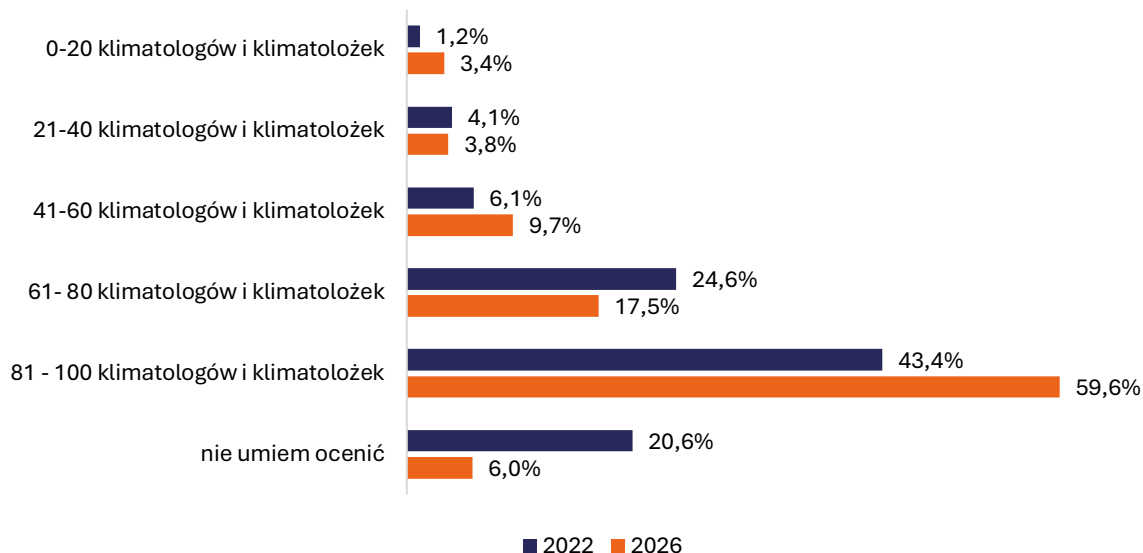

Źródło: opracowanie własne

Badani uznali, że ze 100 przypadkowo wybranych klimatologów i klimatolożek od 81 do 100 z nich (59,6%) uważa, że dochodzi do zmiany klimatycznej spowodowanej przez człowieka.

Projekt zintegrowany LIFE „IP LIFE dla Adaptacji Terenów Pogórnicznych” realizowany jest przy dofinansowaniu z Programu LIFE Unii Europejskiej, Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz budżetu Województwa Śląskiego
LIFE20 IPC/CZ/000004 – LIFE-IP COALA

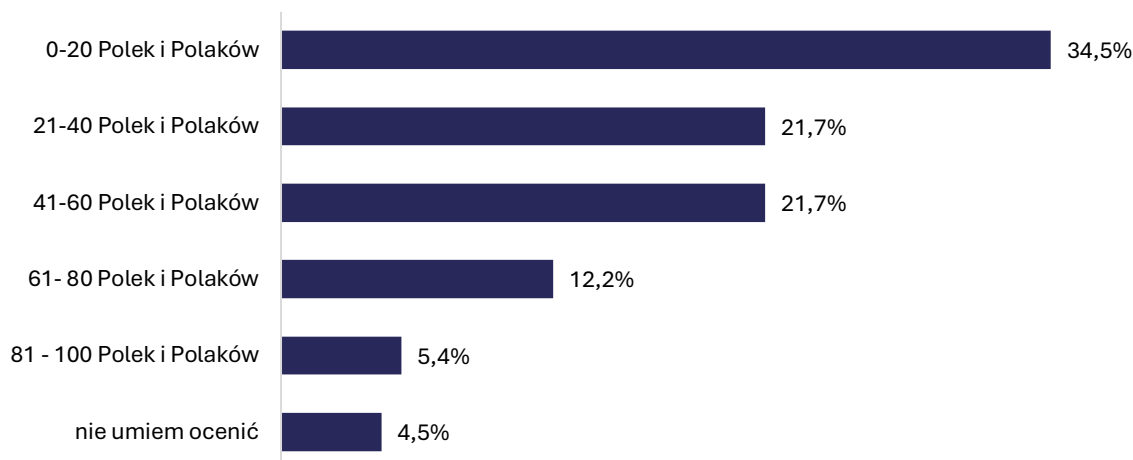
Wykres 33. Proszę wyobrazić sobie stu przypadkowo wybranych klimatologów i klimatolożek. Ile z nich, zgodnie z Pana(i) przewidywaniem, uważa, że dochodzi do zmiany klimatu spowodowanej przez człowieka? – porównanie wyników badania 2022 vs 2026

Źródło: opracowanie własne

Na przestrzeni lat 2022-2026 wyraźnie wzrosło przekonanie mieszkańców o zgodności opinii środowiska naukowego w kwestii przyczyn zmian klimatu. Odsetek respondentów wskazujących, że od 81 do 100 klimatologów i klimatolożek uznaje działalność człowieka za przyczynę zmian klimatycznych, zwiększył się z 43,4% do 59,6%, co oznacza wzrost o 16,2 p.proc.

Wykres 34. Proszę wyobrazić sobie stu przypadkowo wybranych Polaków i Polek. Ile z nich, zgodnie z Pana(i) przewidywaniem, uważa zmiany klimatu w Polsce za poważny problem? [N=1000]

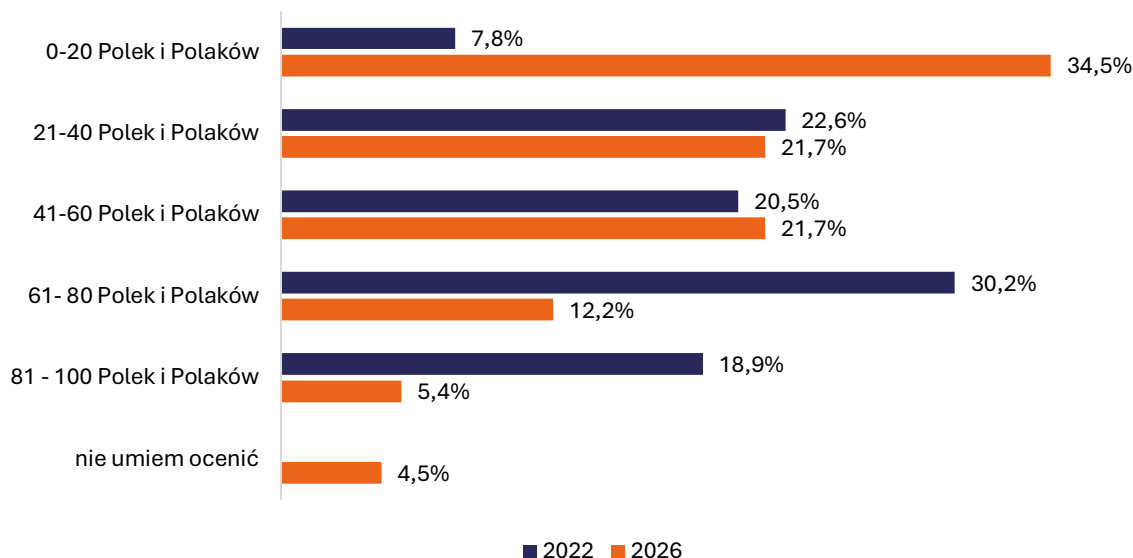

Źródło: opracowanie własne

Projekt zintegrowany LIFE „IP LIFE dla Adaptacji Terenów Pogórnicznych” realizowany jest przy dofinansowaniu z Programu LIFE Unii Europejskiej, Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz budżetu Województwa Śląskiego
LIFE20 IPC/CZ/000004 – LIFE-IP COALA

Uczestnicy badania odpowiadali najczęściej (34,5%), że spośród 100 przypadkowo spotkanych Polek i Polaków od 0 do 20 z nich uważa, że zmiany klimatu w Polsce to poważny problem.

Wykres 35. Proszę wyobrazić sobie stu przypadkowo wybranych Polaków i Polek. Ile z nich, zgodnie z Pana(i) przewidywaniem, uważa zmiany klimatu w Polsce za poważny problem? – porównanie wyników badania 2022 vs 2026

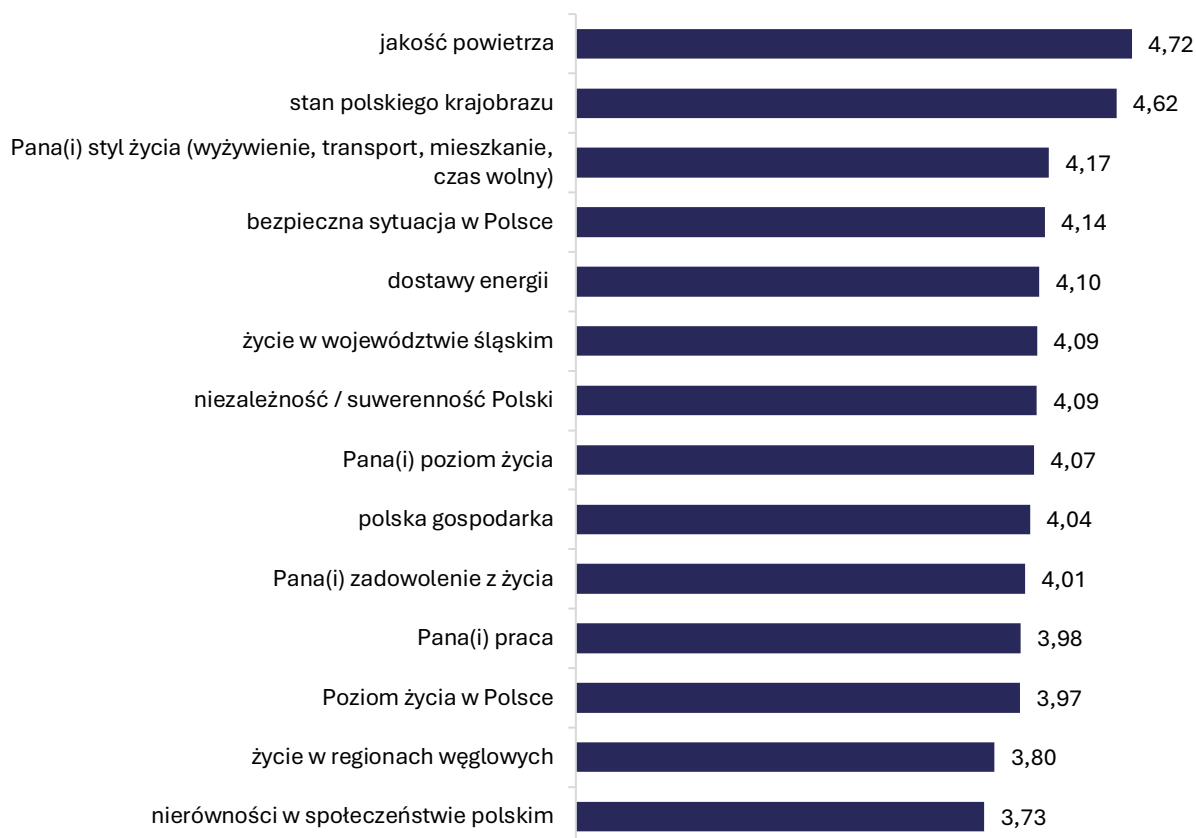

Źródło: opracowanie własne

Mieszkańcy województwa śląskiego znacznie częściej niż cztery lata wcześniej byli przekonani, że tylko niewielka część Polaków uznaje zmiany klimatu za poważny problem. W 2022 roku respondenci najczęściej wskazywali, że spośród 100 przypadkowo spotkanych Polek i Polaków od 61 do 80 osób uważa zmiany klimatu w Polsce za poważny problem (30,2%). Natomiast w 2026 roku najczęściej wyrażaną opinią było przekonanie, że pogląd ten podziela jedynie od 0 do 20 osób (34,5%).

Projekt zintegrowany LIFE „IP LIFE dla Adaptacji Terenów Pogórnicznych” realizowany jest przy dofinansowaniu z Programu LIFE Unii Europejskiej, Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz budżetu Województwa Śląskiego
LIFE20 IPC/CZ/000004 – LIFE-IP COALA

Wykres 36. Polska wspólnie z innymi krajami Unii Europejskiej zdecydowała się zasadniczo zmienić wspólną gospodarkę, aby złagodzić zmiany klimatu i zmodernizować naszą gospodarkę. W części obszarów działania związane z Europejskim Zielonym Ładem są już wdrażane, a część jest planowana na kolejne lata. Biorąc pod uwagę zarówno dotychczasowe doświadczenia, jak i przewidywane skutki dalszego wdrażania Europejskiego Zielonego Ładu, jaki wpływ będzie on miał na następujące obszary? [N=1000]*

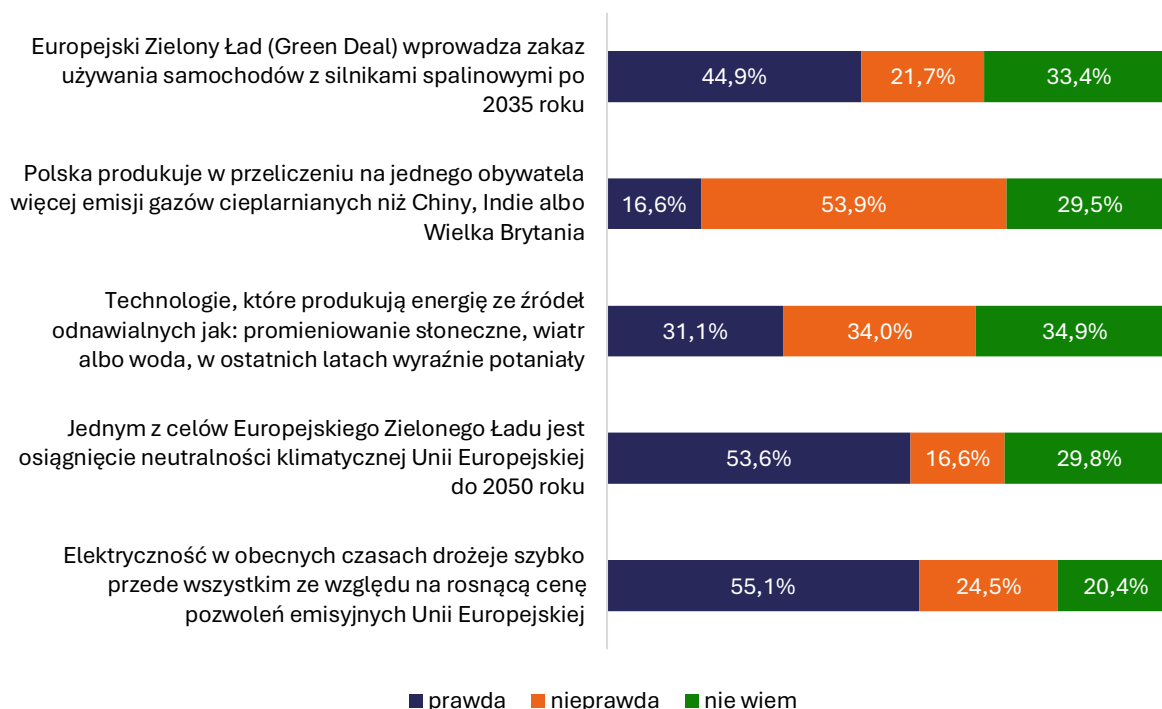

*Oceny dokonywano na skali: (1-7): ekstremalne pogorszenie, pogorszenie, lekkie pogorszenie, ani tak, ani nie, lekka poprawa, poprawa, ekstremalna poprawa, nie umiem odpowiedzieć. Na wykresie zaprezentowano średnią ocenę, bez uwzględnienia odpowiedzi: nie umiem odpowiedzieć.

Źródło: opracowanie własne

Mieszkańcy województwa śląskiego ocenili, że Europejski Zielony Ład wpłynie na poprawę następujących obszarów ich życia oraz polskiego społeczeństwa: jakość powietrza (4,72), stan polskiego krajobrazu (4,62) oraz styl życia (wyżywienie, transport, mieszkanie, czas wolny) (4,17). Najniższą średnią ocenę w tym pytaniu uzyskały następujące elementy: życie w regionach węglowych (3,80) oraz nierówności w społeczeństwie polskim (3,73).

Wykres 37. Proszę zaznaczyć stwierdzenia, które Pana(i) zdaniem są prawdziwe [N=1000]

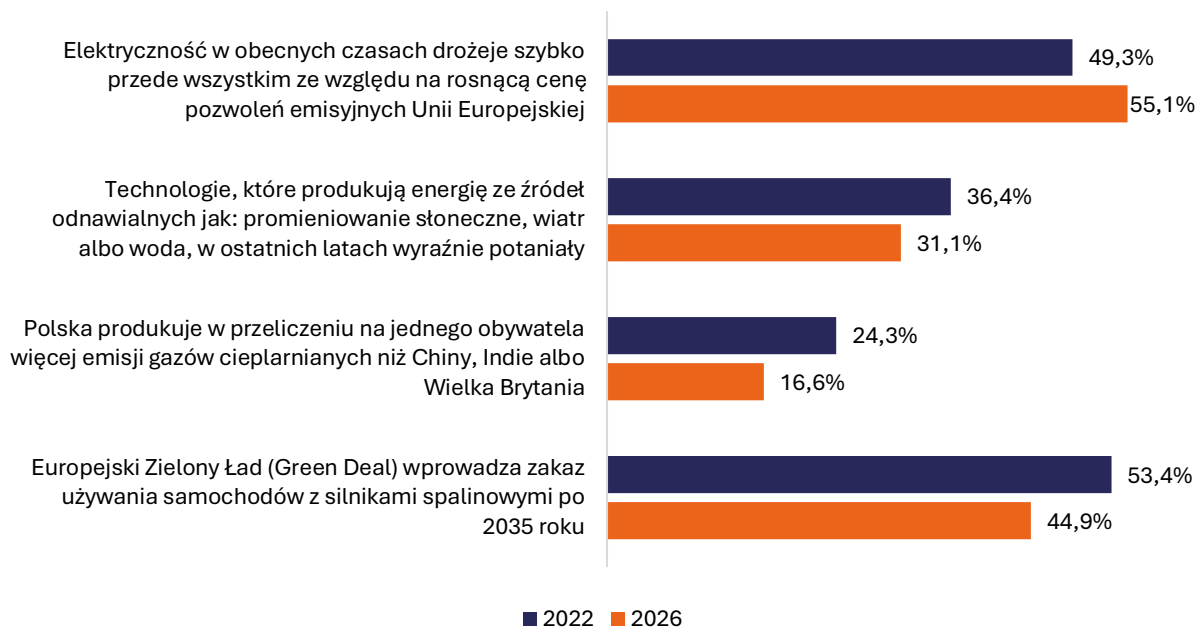

Źródło: opracowanie własne

Ponad połowa respondentów (55,1%) wskazała, że elektryczność drożeje przede wszystkim ze względu na rosnącą cenę pozwoleń emisyjnych Unii Europejskiej, natomiast 53,6% badanych poprawnie uznało, że jednym z celów Europejskiego Zielonego Ładu jest osiągnięcie neutralności klimatycznej Unii Europejskiej do 2050 roku. Stosunkowo często za prawdziwe uznawano również stwierdzenie, że Europejski Zielony Ład wprowadza zakaz używania samochodów z silnikami spalinowymi po 2035 roku (44,9%). Z kolei jedynie 31,1% respondentów wskazało jako prawdziwe stwierdzenie, że technologie wykorzystujące odnawialne źródła energii w ostatnich latach wyraźnie potaniały, przy czym podobny odsetek badanych uznał je za nieprawdziwe (34,0%), a 34,9% nie potrafiło jednoznacznie ocenić jego prawdziwości. Najrzadziej jako prawdziwe wskazywano stwierdzenie, że Polska produkuje w przeliczeniu na jednego mieszkańca więcej emisji gazów cieplarnianych niż Chiny, Indie lub Wielka Brytania (16,6%).

Projekt zintegrowany LIFE „IP LIFE dla Adaptacji Terenów Pogórnicznych” realizowany jest przy dofinansowaniu z Programu LIFE Unii Europejskiej, Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz budżetu Województwa Śląskiego
LIFE20 IPC/CZ/000004 – LIFE-IP COALA

Wykres 38. Proszę zaznaczyć stwierdzenia, które Pana(i) zdaniem są prawdziwe – porównanie wyników badania 2022 vs 2026*

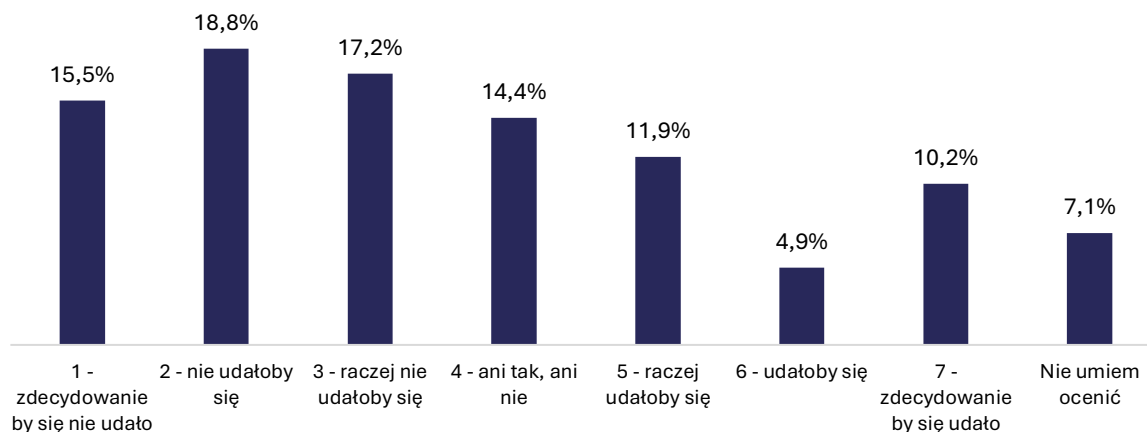
*Porównanie dotyczy odsetka wskazań odpowiedzi „prawda”.

Źródło: opracowanie własne

W 2026 roku w porównaniu z wynikami uzyskanymi w 2022 roku widoczne są zmiany w zakresie wiedzy mieszkańców województwa śląskiego dotyczące wybranych zagadnień związanych z Europejskim Zielonym Ładem i transformacją energetyczną. Wzrósł odsetek respondentów, którzy za prawdziwe uznali stwierdzenie, że elektryczność drożeje przede wszystkim ze względu na rosnącą cenę pozwoleń emisyjnych Unii Europejskiej, z 49,3% do 55,1%. Z kolei zmniejszył się odsetek osób uznających za prawdziwe pozostałe analizowane stwierdzenia. Spadek dotyczył przekonania, że technologie wykorzystujące odnawialne źródła energii w ostatnich latach wyraźnie potaniały (z 36,4% do 31,1%), że Polska produkuje w przeliczeniu na jednego mieszkańca więcej emisji gazów cieplarnianych niż Chiny, Indie lub Wielka Brytania (z 24,3% do 16,6%) oraz że Europejski Zielony Ład wprowadza zakaz używania samochodów z silnikami spalinowymi po 2035 roku (z 53,4% do 44,9%).

Projekt zintegrowany LIFE „IP LIFE dla Adaptacji Terenów Pogórnicznych” realizowany jest przy dofinansowaniu z Programu LIFE Unii Europejskiej, Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz budżetu Województwa Śląskiego
LIFE20 IPC/CZ/000004 – LIFE-IP COALA

Wykres 39. Proszę wyobrazić sobie, że, że nie podejmujemy żadnych działań związanych z ochroną klimatu. Czy uważa Pan(i), że mimo to udałoby się ograniczyć skutki zmian klimatu do poziomu, który nie byłby dla ludzi niebezpieczny? [N=1000]

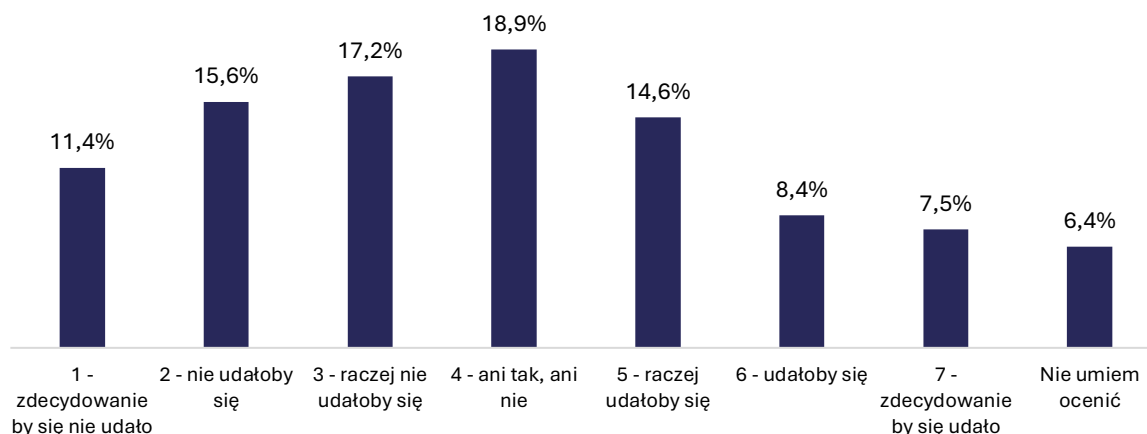

Źródło: opracowanie własne

Badani najczęściej wskazywali (51,5% - suma odpowiedzi „zdecydowanie by się nie udało”, „nie udałoby się” oraz „raczej nie udałoby się”), że gdybyśmy przestali zajmować się jakąkolwiek zmianą klimatu, to w ten sposób nie udałoby się ograniczyć skutków zmian klimatu do poziomu, który nie byłby dla ludzi niebezpieczny. Przeciwnego zdania było 27,0% osób (suma odpowiedzi „zdecydowanie by się udało”, „udałoby się” oraz „raczej udałoby się”).

Podobne tendencje dotyczące odpowiedzi na to pytanie odnotowano w 2022 roku. W obu edycjach badania dominowało przekonanie, że zaniechanie działań na rzecz ochrony klimatu nie pozwoliłoby ograniczyć skutków zmian klimatu do poziomu bezpiecznego dla ludzi. W 2026 roku odsetek osób podzielających tę opinię był nieco wyższy niż w 2022 roku (51,5% wobec 47,7%).

Wykres 40. Proszę wyobrazić sobie, że politycy przestali w jakimkolwiek sposób zajmować się zmianą klimatu. Wszystko zależałoby od dobrowolnych decyzji firm i gospodarstw domowych, które będą chciały zachowywać się odpowiedzialnie, na przykład zmniejszać swoją emisję i oszczędzać energię, ograniczać swoje odpady, mięso w jadłospisie i podróżować samochodem albo samolotem, albo kupować od firm przyjaznych środowisku. Czy uważa Pan(i), że w ten sposób udałoby się nam lub nie, dostatecznie ograniczyć zagrożenia związane ze zmianą klimatu? [N=1000]

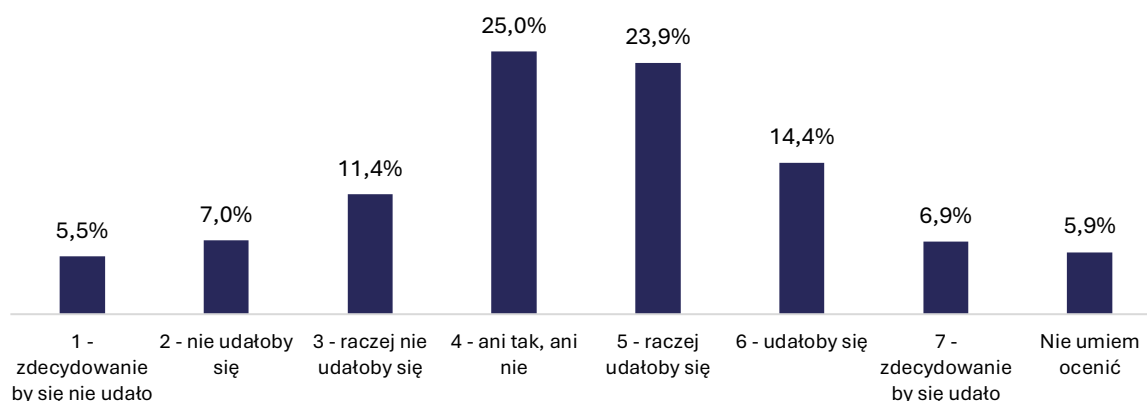
Źródło: opracowanie własne

Uczestnicy badania uznawali najczęściej (44,2% - suma odpowiedzi „zdecydowanie by się nie udało”, „nie udałoby się” oraz „raczej nie udałoby się”), że gdyby politycy przestali w jakimkolwiek sposób zajmować się zmianą klimatu, wszystko zależałoby od dobrowolnych decyzji firm i gospodarstw domowych, które będą chciały zachowywać się odpowiedzialnie, na przykład zmniejszać swoją emisję i oszczędzać energię, ograniczać swoje odpady, mięso w jadłospisie i podróżować samochodem albo samolotem, albo kupować od firm przyjaznych środowisku, to nie udałoby się dostatecznie ograniczyć zagrożenia związanego ze zmianą klimatu. Przeciwną opinię wyraziło 30,5% osób (suma odpowiedzi „zdecydowanie by się udało”, „udałoby się” oraz „raczej udałoby się”).

Porównanie wyników z 2022 i 2026 roku pokazuje, że opinie mieszkańców województwa śląskiego w tym zakresie pozostały zbliżone. W obu edycjach badania przeważało przekonanie, że dobrowolne działania firm i gospodarstw domowych, realizowane bez zaangażowania państwa i polityków, nie byłyby wystarczające do skutecznego ograniczenia zagrożeń związanych ze zmianą klimatu. Jednocześnie w 2026 roku odsetek osób wyrażających taką opinię był nieco niższy niż cztery lata wcześniej (44,2% wobec 47,0%). Wzrósł natomiast udział respondentów, którzy uznali, że dobrowolne działania mogłyby przynieść oczekiwane efekty (z 27,0% do 30,5%).

Projekt zintegrowany LIFE „IP LIFE dla Adaptacji Terenów Pogórnich” realizowany jest przy dofinansowaniu z Programu LIFE Unii Europejskiej, Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz budżetu Województwa Śląskiego
LIFE20 IPC/CZ/000004 – LIFE-IP COALA

Wykres 41. Proszę wyobrazić sobie, że w ochronie klimatu wszystko postawiliśmy na rozwój nowych technologii i odmówilibyśmy jakiegokolwiek obniżenia poziomu życia społeczeństwa i zmiany jego funkcjonowania. Czy uważa Pan(i), że w ten sposób udałoby się nam lub nie, dostatecznie ograniczyć zagrożenia związane ze zmianą klimatu? [N=1000]

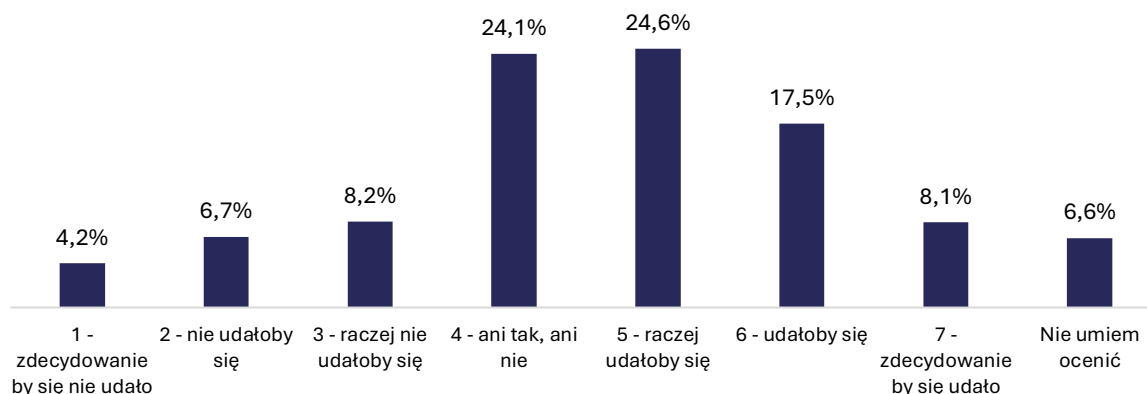
Źródło: opracowanie własne

Prawie połowa badanych (45,2% - suma odpowiedzi „zdecydowanie by się udało”, „udałoby się” oraz „raczej udałoby się”) uważa, że gdybyśmy w ochronie klimatu wszystko postawili na rozwój nowych technologii i odmówilibyśmy jakiegokolwiek obniżenia poziomu życia społeczeństwa i zmiany jego funkcjonowania, to udałoby się dostatecznie ograniczyć zagrożenia związane ze zmianą klimatu. Natomiast 23,9% osób (suma odpowiedzi „zdecydowanie by się nie udało”, „nie udałoby się” oraz „raczej nie udałoby się”) wskazało przeciwną odpowiedź.

W 2026 roku zmienił się znacząco sposób postrzegania przez mieszkańców województwa śląskiego roli nowych technologii w ograniczaniu skutków zmian klimatu. W przeciwieństwie do wyników uzyskanych w 2022 roku, kiedy opinie respondentów były niemal równo podzielone, w 2026 roku wyraźnie przeważało przekonanie, że rozwój nowych technologii, bez konieczności obniżania poziomu życia społeczeństwa i zmiany jego funkcjonowania, pozwoliłyby skutecznie ograniczyć zagrożenia związane ze zmianą klimatu. Odsetek osób podzielających tę opinię wzrósł z 30,6% do 45,2%, natomiast udział respondentów uważających, że takie rozwiązanie nie byłoby wystarczające, zmniejszył się z 31,1% do 23,9%.

Projekt zintegrowany LIFE „IP LIFE dla Adaptacji Terenów Pogórnicznych” realizowany jest przy dofinansowaniu z Programu LIFE Unii Europejskiej, Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz budżetu Województwa Śląskiego
LIFE20 IPC/CZ/000004 – LIFE-IP COALA

Wykres 42. Proszę wyobrazić sobie, że zdecydowaliśmy się jako społeczeństwo mniej pracować, mniej produkować i mniej kupować, a zamiast tego będziemy dążyć do większego zadowolenia w życiu – mieć więcej wolnego czasu, kłaść większy nacisk na wzajemną solidarność, kulturę, kształcenie i ochronę przyrody. Czy uważa Pan(i), że w ten sposób udałoby się nam lub nie, dostatecznie ograniczyć zagrożenia związane ze zmianą klimatu? [N=1000]

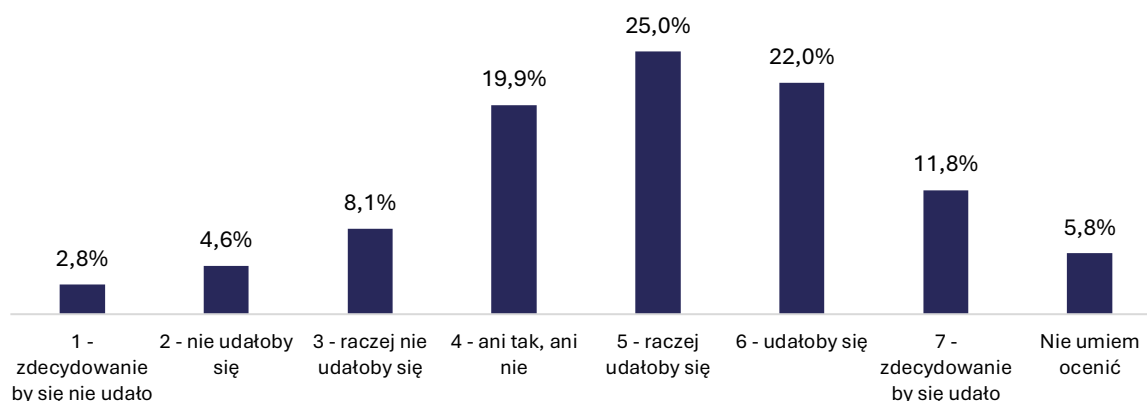
Źródło: opracowanie własne

Połowa ankietowanych (50,2% - suma odpowiedzi „zdecydowanie by się udało”, „udałoby się” oraz „raczej udałoby się”) uważała, że gdybyśmy zdecydowali się jako społeczeństwo mniej pracować, mniej produkować i mniej kupować, a zamiast tego dążyć do większego zadowolenia w życiu – mieć więcej wolnego czasu, kłaść większy nacisk na wzajemną solidarność, kulturę, kształcenie i ochronę przyrody, to udałoby się dostatecznie ograniczyć zagrożenia związane ze zmianą klimatu. Przeciwną opinię w tym zakresie wyraziło 19,1% ankietowanych (suma odpowiedzi „zdecydowanie by się nie udało”, „nie udałoby się” oraz „raczej nie udałoby się”).

W obu edycjach badania odnotowano podobne tendencje w zakresie postrzegania wpływu zmian stylu życia i modelu konsumpcji na ograniczenie zagrożeń związanych ze zmianą klimatu. Zarówno w 2022, jak i w 2026 roku przeważało przekonanie, że społeczeństwo nastawione na mniejszą konsumpcję, większą ilość czasu wolnego oraz większy nacisk na solidarność, kulturę, edukację i ochronę przyrody mogłoby skutecznie przyczynić się do ograniczenia skutków zmian klimatu. W 2026 roku przekonanie to wyraźnie się umocniło, odsetek respondentów podzielających tę opinię wzrósł z 40,4% do 50,2%. Jednocześnie zmniejszył się udział osób sceptycznie oceniających skuteczność takiego rozwiązania, z 28,4% do 19,1%.

Projekt zintegrowany LIFE „IP LIFE dla Adaptacji Terenów Pogórnich” realizowany jest przy dofinansowaniu z Programu LIFE Unii Europejskiej, Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz budżetu Województwa Śląskiego
LIFE20 IPC/CZ/000004 – LIFE-IP COALA

Wykres 43. Proszę wyobrazić sobie, że zdecydowaliśmy, że będziemy jako społeczeństwo inwestować tylko w projekty przyjazne dla klimatu, że wielkimi inwestycjami wspieramy rozwój nowych technologii, że promujemy decyzje, które będą właściwe dla klimatu. Czy uważa Pan(i), że w ten sposób udałoby się nam lub nie, dostatecznie ograniczyć zagrożenia związane ze zmianą klimatu? [N=1000]

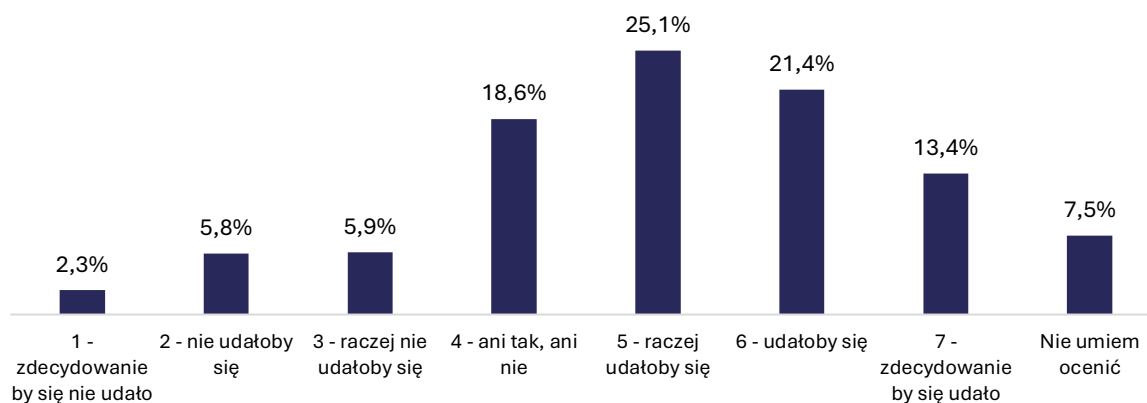
Źródło: opracowanie własne

Ponad połowa badanych (58,8% - suma odpowiedzi „zdecydowanie by się udało”, „udałoby się” oraz „raczej udałoby się”) uważa, że gdybyśmy zdecydowali, że będziemy jako społeczeństwo inwestować tylko w projekty przyjazne dla klimatu, że wielkimi inwestycjami wspieramy rozwój nowych technologii, że promujemy decyzje, które będą właściwe dla klimatu, to udałoby się dostatecznie ograniczyć zagrożenia związane ze zmianą klimatu. Natomiast 15,5% osób (suma odpowiedzi „zdecydowanie by się nie udało”, „nie udałoby się” oraz „raczej nie udałoby się”) wskazało, że nie byłoby to możliwe.

W 2026 roku odnotowano podobne tendencje w zakresie postrzegania znaczenia inwestycji przyjaznych klimatowi dla ograniczania skutków zmian klimatu. Zarówno w 2022, jak i w 2026 roku dominowało przekonanie, że kierowanie inwestycji na rozwój technologii i przedsięwzięć sprzyjających ochronie klimatu mogłoby skutecznie ograniczyć zagrożenia związane ze zmianą klimatu. W 2026 roku odsetek respondentów podzielających tę opinię wzrósł z 51,4% do 58,8%. Jednocześnie zmniejszył się nieco udział osób sceptycznie oceniających skuteczność takiego rozwiązania, z 19,6% do 15,5%.

Projekt zintegrowany LIFE „IP LIFE dla Adaptacji Terenów Pogórnicznych” realizowany jest przy dofinansowaniu z Programu LIFE Unii Europejskiej, Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz budżetu Województwa Śląskiego
LIFE20 IPC/CZ/000004 – LIFE-IP COALA

Wykres 44. Proszę wyobrazić sobie, że Polska konsekwentnie wzmacnia swoje bezpieczeństwo energetyczne poprzez rozwój krajowych źródeł energii, inwestycje w energetykę jądrową, odnawialne źródła energii oraz poprawę efektywności energetycznej. Czy uważa Pan(i), że w ten sposób udałoby się dostatecznie ograniczyć zagrożenia związane ze zmianą klimatu? [N=1000]

Źródło: opracowanie własne

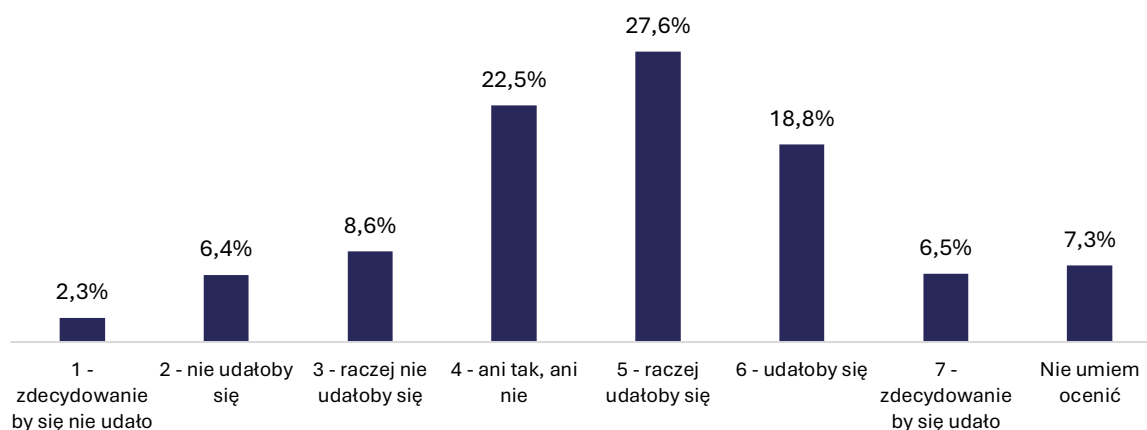
Spośród badanych 59,9% (suma odpowiedzi „zdecydowanie by się udało”, „udałoby się” oraz „raczej udałoby się”) uważa, że gdyby Polska konsekwentnie wzmacniała swoje bezpieczeństwo energetyczne poprzez rozwój krajowych źródeł energii, inwestycje w energetykę jądrową, odnawialne źródła energii oraz poprawę efektywności energetycznej, to udałoby się dostatecznie ograniczyć zagrożenia związane ze zmianą klimatu. Przeciwnego zdania było 14,0% badanych (suma odpowiedzi „zdecydowanie by się nie udało”, „nie udałoby się” oraz „raczej nie udałoby się”).

Pomimo modyfikacji treści pytania, wyniki obu edycji badania są porównywalne, ponieważ dotyczyły tego samego zagadnienia – wpływu wzmacniania bezpieczeństwa energetycznego oraz rozwoju krajowych źródeł energii na ograniczanie zagrożeń związanych ze zmianą klimatu. Należy jednak zaznaczyć, że w 2022 roku pytanie zostało osadzone w kontekście wojny w Ukrainie i rezygnacji z zakupu surowców energetycznych z Rosji, natomiast w 2026 roku odnosiło się ogólnie do konsekwentnego wzmacniania bezpieczeństwa energetycznego Polski. Porównanie wyników wskazuje, że w 2026 roku wyraźnie wzrosło przekonanie mieszkańców województwa śląskiego o skuteczności takiego kierunku działań. Odsetek respondentów uważających, że rozwój krajowych źródeł energii, energetyki jądrowej, odnawialnych źródeł energii oraz poprawa efektywności energetycznej pozwolą skutecznie ograniczyć zagrożenia związane ze zmianą

Projekt zintegrowany LIFE „IP LIFE dla Adaptacji Terenów Pogórnicznych” realizowany jest przy dofinansowaniu z Programu LIFE Unii Europejskiej, Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz budżetu Województwa Śląskiego
LIFE20 IPC/CZ/000004 – LIFE-IP COALA

klimatu, zwiększył się z 42,8% do 59,9%. Jednocześnie zmniejszył się udział osób sceptycznie oceniających skuteczność tych działań z 19,6% do 14,0%.

Wykres 45. Proszę wyobrazić sobie, że zdecydowaliśmy, że wszystkie środki na ochronę klimatu i modernizację naszej gospodarki zapewniłoby państwo, a koszty pokryłoby państwo i firmy. Większości zwykłych ludzi i ich stylu życia te zmiany wcale by nie dotknęły. Czy uważa Pan(i), że w ten sposób udałoby się lub nie, ograniczyć zagrożenia związane ze zmianą klimatu? [N=1000]

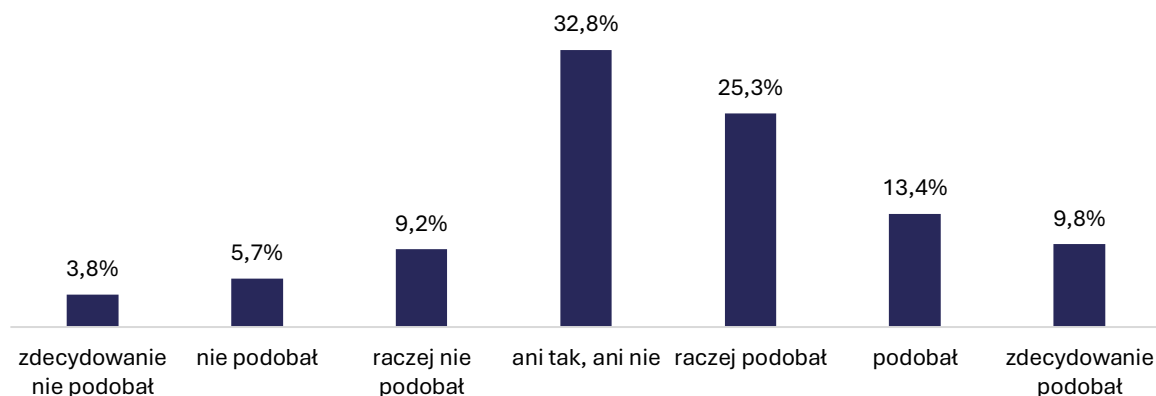
Źródło: opracowanie własne

Nieco ponad połowa ankietowanych (52,9% - suma odpowiedzi „zdecydowanie by się udało, „udałoby się” oraz „raczej udałoby się”) wskazała, że gdybyśmy zdecydowali, że wszystkie środki na ochronę klimatu i modernizację naszej gospodarki zapewniłoby państwo, a koszty pokryłoby państwo i firmy, to udałoby się dostatecznie ograniczyć zagrożenia związane ze zmianą klimatu. Przeciwnego zdania było 17,3% osób (suma odpowiedzi „zdecydowanie by się nie udało, „nie udałoby się” oraz „raczej nie udałoby się”).

W 2026 roku zwiększył się odsetek odpowiedzi świadczących o przekonaniu mieszkańców województwa śląskiego, że państwo i przedsiębiorstwa mogą odegrać kluczową rolę w ograniczaniu zagrożeń związanych ze zmianą klimatu. W porównaniu z 2022 rokiem wyraźnie wzrósł udział respondentów, którzy uznali, że sfinansowanie działań na rzecz ochrony klimatu i modernizacji gospodarki przez państwo i firmy, bez istotnego wpływu na codzienne życie mieszkańców, pozwoliłoby skutecznie ograniczyć skutki zmian klimatu, z 38,7% do 52,9%. Zmniejszył się odsetek osób sceptycznie oceniających skuteczność takiego rozwiązania (z 24,0% do 17,3%).

Projekt zintegrowany LIFE „IP LIFE dla Adaptacji Terenów Pogórnicznych” realizowany jest przy dofinansowaniu z Programu LIFE Unii Europejskiej, Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz budżetu Województwa Śląskiego
LIFE20 IPC/CZ/000004 – LIFE-IP COALA

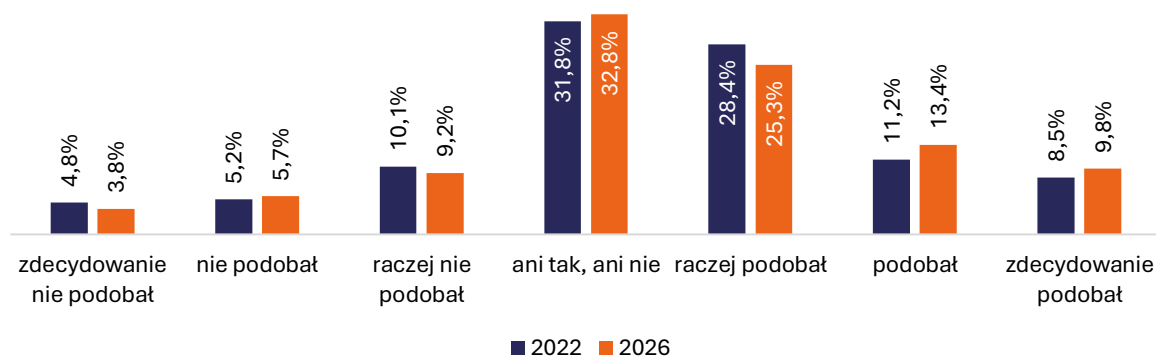
Wykres 46. Czy Panu(i) podobałby się taki kierunek w Polsce, że wszystkie środki na ochronę klimatu i modernizację naszej gospodarki zapewniłoby państwo, a koszty pokryłoby państwo i firmy. Większości zwykłych ludzi i ich stylu życia te zmiany wcale by nie dotknęły? [N=1000]

Źródło: opracowanie własne

Niemal połowie respondentów podobałby się taki kierunek w Polsce, że wszystkie środki na ochronę klimatu i modernizację naszej gospodarki zapewniłoby państwo, a koszty pokryłoby państwo i firmy, większości zwykłych ludzi i ich stylu życia te zmiany wcale by nie dotknęły, takiej odpowiedź udzieliło 48,5% (suma odpowiedzi „raczej podobał”, „podobał” oraz „zdecydowanie podobał”). Przeciwną opinię wyraziło 18,7% osób (suma odpowiedzi „zdecydowanie nie podobał”, „nie podobał” oraz „raczej nie podobał”).

Wykres 47. Czy Panu(i) podobałby się taki kierunek w Polsce, że wszystkie środki na ochronę klimatu i modernizację naszej gospodarki zapewniłoby państwo, a koszty pokryłoby państwo i firmy. Większości zwykłych ludzi i ich stylu życia te zmiany wcale by nie dotknęły? – porównanie wyników badania 2022 vs 2026

Źródło: opracowanie własne

W 2026 roku nie odnotowano istotnych różnic w postrzeganiu kierunku zakładającego finansowanie działań na rzecz ochrony klimatu i modernizacji gospodarki przez państwo oraz

Projekt zintegrowany LIFE „IP LIFE dla Adaptacji Terenów Pogórnicznych” realizowany jest przy dofinansowaniu z Programu LIFE Unii Europejskiej, Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz budżetu Województwa Śląskiego
LIFE20 IPC/CZ/000004 – LIFE-IP COALA

przedsiębiorstwa. Odsetek respondentów, którym podobałoby się takie rozwiązanie, pozostał praktycznie na niezmiennym poziomie, wzrósł jedynie z 48,1% w 2022 roku do 48,5% w 2026.

Tabela 4. Jak skuteczne byłyby Pana(i) zdaniem następujące działania adaptacyjne w przystosowaniu województwa śląskiego do skutków zmian klimatu? [N=1000]*

działanie	średnia ocena	działanie	średnia ocena
Przekształcanie hałd i terenów pokopalnianych w ogólnodostępne parki, trasy rowerowe i miejsca rekreacji	4,20	Instalowanie publicznych poidetek z wodą pitną dla ludzi i zwierząt w miastach	4,04
Tworzenie nowych parków, rezerwatów i innych obszarów chroniących cenne przyrodniczo tereny	4,16	Rozbudowa szlaków turystycznych w Beskidach w sposób, który pozwoli na korzystanie z nich nawet przy braku śniegu zimą	3,98
Wspólne ćwiczenia służb ratowniczych z Polski, Czech i Słowacji w zakresie radzenia sobie z powodzią na rzekach granicznych	4,15	Zapewnienie ciągłego cienia wzdłuż ścieżek rowerowych i chodników poprzez sadzenie przy nich szpalerów drzew	3,97
Realizacja wspólnych projektów ochrony przed powodzią przez sąsiadujące ze sobą gminy (np. budowa wspólnych zbiorników retencyjnych)	4,13	Rozwój systemów ostrzegania mieszkańców przed upałami, powodzią i gwałtownymi zjawiskami pogodowymi	3,96
Promowanie lokalnych produktów żywnościowych i ułatwianie ich sprzedaży bezpośrednio z gospodarstw (np. marki produktów lokalnych)	4,13	Wprowadzenie zakazów budowy domów na terenach zalewowych	3,96
Tworzenie ogrodów deszczowych i niewielkich terenów zielonych na osiedlach mieszkaniowych	4,13	Finansowe wspieranie zielonych (ekologicznych) elewacji i dachów	3,94
Ochrona i wzmacnianie lokalnych ekosystemów poprzez sadzenie odpornych na suszę lasów oraz ograniczanie gatunków inwazyjnych (np. barszcz Sosnowskiego)	4,10	Wdrażanie „Zielonych Budżetów Obywatelskich”, dzięki którym mieszkańcy mają możliwość decydowania o lokalnych działaniach i inwestycjach związanych z ochroną środowiska	3,83
Zwiększanie liczby zacienionych miejsc przy szkołach, szpitalach i przystankach komunikacji publicznej	4,08	Organizowanie Klimatycznych Paneli Obywatelskich, gdzie mieszkańcy mają realny wpływ na decyzje władz województwa w sprawach klimatu	3,81
Renaturyzacja rzek i cieków wodnych w celu zwiększenia retencji wody i ograniczenia ryzyka powodzi	4,06	Tworzenie „Laboratoriów Ekoinnowacji” – centra wspólnego działania, w których mieszkańcy wraz z ekspertami i lokalnym biznesem tworzą i sprawdzają nowe sposoby na przystosowanie naszych miast do zmian klimatu	3,81
Wsparcie dla rolników w zakupie nowoczesnych systemów nawadniania pól	4,04	Tworzenie miejsc schronienia przed upałami w budynkach użyteczności publicznej	3,75
Dofinansowanie dla mieszkańców do instalacji służących zbieraniu i wykorzystaniu wody deszczowej	4,04	Organizowanie wydarzeń edukacyjnych dotyczących zmian klimatu, ochrony środowiska i przyrody	3,72

*Oceny dokonywano na skali od 1 do 5, gdzie 1 oznaczało zupełnie nieskuteczne, 2-raczej nieskuteczne, 3-ani skuteczne, ani nieskuteczne, 4-raczej skuteczne, 5-zdecydowanie skuteczne. Na wykresie zaprezentowano średnią ocenę, nie uwzględniono w niej odpowiedzi „nie umiem osądzić”.

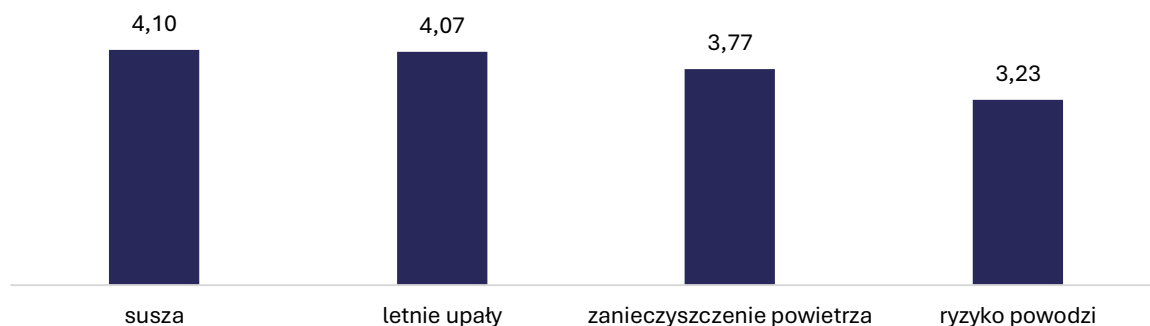
Źródło: opracowanie własne

Wyniki badania wskazują, że wszystkie analizowane działania adaptacyjne zostały ocenione przez mieszkańców województwa śląskiego jako skuteczne, o czym świadczy fakt, że średnie oceny wszystkich propozycji przekroczyły wartość 3,7 w pięciostopniowej skali. Najwyższą ocenę uzyskało przekształcanie hałd i terenów pokopalnianych w ogólnodostępne parki, trasy rowerowe i miejsca rekreacji (4,20). Wysoko oceniono również tworzenie nowych parków, rezerwatów i innych obszarów chroniących cenne przyrodniczo tereny (4,16), wspólne ćwiczenia służb ratowniczych z Polski, Czech i Słowacji w zakresie radzenia sobie z powodzią na rzekach granicznych (4,15), a także realizację wspólnych projektów ochrony przeciwpowodziowej przez sąsiadujące gminy, promowanie lokalnych produktów żywnościowych oraz tworzenie ogrodów deszczowych i niewielkich terenów zielonych na osiedlach mieszkaniowych (po 4,13). Wysokie oceny uzyskały również działania związane z ochroną ekosystemów poprzez sadzenie odpornych na suszę lasów oraz ograniczanie gatunków inwazyjnych (np. barszcz Sosnowskiego) (4,10), zwiększanie liczby zacienionych miejsc w przestrzeni publicznej: przy szkołach, szpitalach i przystankach komunikacji publicznej (4,08), renaturyzacją rzek i cieków wodnych w celu zwiększenia retencji wody i ograniczenia ryzyka powodzi (4,06), wsparciem dla rolników w zakresie nowoczesnych systemów nawadniania, dofinansowaniem instalacji do gromadzenia deszczówki oraz instalowaniem publicznych poidetek z wodą pitną (po 4,04). Średnie zbliżone do wartości 4,0 świadczą o tym, że respondenci dostrzegają potencjalną skuteczność przede wszystkim działań infrastrukturalnych oraz opartych na rozwiązaniach przyrodniczych.

Nieco niżej oceniono działania związane z partycypacją społeczną i edukacją, takie jak: wdrażanie Zielonych Budżetów Obywatelskich, dzięki którym mieszkańcy mają możliwość decydowania o lokalnych działaniach i inwestycjach związanych z ochroną środowiska (3,83), organizowanie Klimatycznych Paneli Obywatelskich, gdzie mieszkańcy mają realny wpływ na decyzje władz województwa w sprawach klimatu (3,81) oraz tworzenie Laboratoriów Ekoinnowacji (3,81). Najniższą średnią ocenę uzyskało organizowanie wydarzeń edukacyjnych dotyczących zmian klimatu, ochrony środowiska i przyrody (3,72), a niewiele wyżej oceniono tworzenie miejsc schronienia przed upałem w budynkach użyteczności publicznej (3,75). Mimo niższych ocen, również te działania zostały uznane za skuteczne, co wskazuje, że mieszkańcy województwa śląskiego najwyżej oceniają rozwiązania przynoszące bezpośrednie, widoczne efekty w przestrzeni publicznej i środowisku, natomiast nieco mniejszą skuteczność przypisują działaniom o charakterze edukacyjnym i partycypacyjnym.

Projekt zintegrowany LIFE „IP LIFE dla Adaptacji Terenów Pogórnicznych” realizowany jest przy dofinansowaniu z Programu LIFE Unii Europejskiej, Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz budżetu Województwa Śląskiego
LIFE20 IPC/CZ/000004 – LIFE-IP COALA

Wykres 48. Czy przypuszcza Pan(i), że w przyszłych latach w Pana(i) miejscu zamieszkania grożą lub nie grożą następujące zdarzenia? [N=1000]*

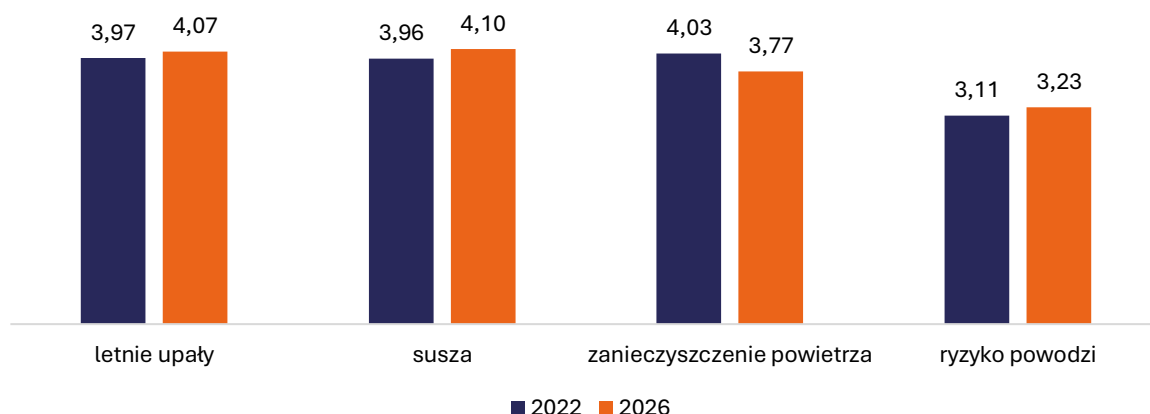

*Oceny dokonywano na skali od 1 do 5, gdzie 1 oznaczało zdecydowanie nie grożą, 2-raczej nie grożą, 3-ani tak, ani nie, 4-raczej grożą, 5-zdecydowanie grożą. Na wykresie zaprezentowano średnią ocenę.

Źródło: opracowanie własne

Mieszkańcy województwa śląskiego dostrzegają zagrożenie występowaniem w przyszłości przede wszystkim negatywnych konsekwencji zmian klimatu. Za najbardziej prawdopodobne uznano susze (4,10) oraz letnie upały (4,07). Nieco niżej oceniono prawdopodobieństwo zanieczyszczenia powietrza (3,77), natomiast najmniejsze obawy dotyczyły ryzyka powodzi (3,23). Należy jednak podkreślić, że każde wymienione zdarzenie uzyskało wysoką średnią ocenę, powyżej środkowej wartości skali, co świadczy o wysokim poziomie świadomości mieszkańców województwa śląskiego dotyczącym zagrożeń związanych ze zmianami klimatu.

Wykres 49. Czy przypuszcza Pan(i), że w przyszłych latach w Pana(i) miejscu zamieszkania grożą lub nie grożą następujące zdarzenia? – porównanie wyników badania 2022 vs 2026*

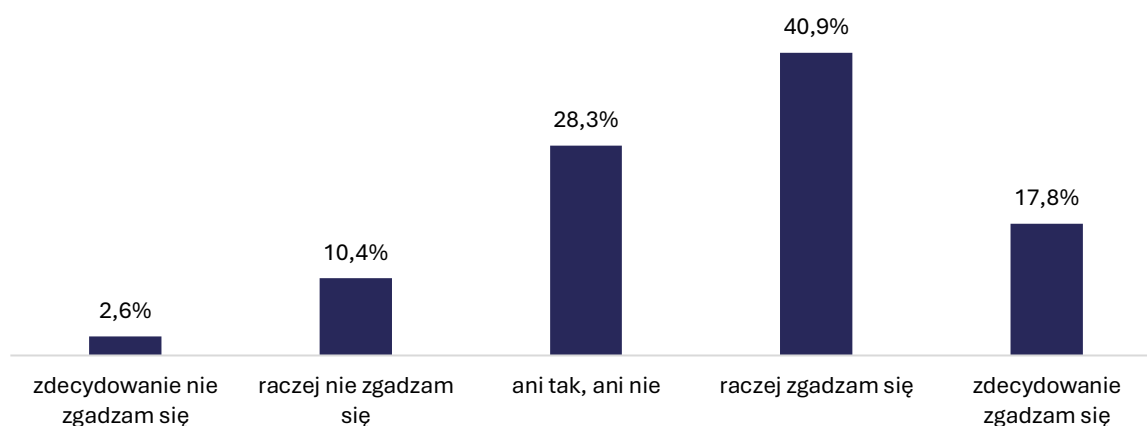

*Oceny dokonywano na skali od 1 do 5, gdzie 1 oznaczało zdecydowanie nie grożą, 2-raczej nie grożą, 3-ani tak, ani nie, 4-raczej grożą, 5-zdecydowanie grożą. Na wykresie zaprezentowano średnią ocenę.

Źródło: opracowanie własne

Porównując wyniki badań z 2022 i 2026 roku można zauważyć, że mieszkańcy województwa śląskiego w większym stopniu dostrzegają zagrożenie występowaniem większości analizowanych skutków zmian klimatu w miejscu swojego zamieszkania. Średnie oceny wszystkich zdarzeń wzrosły w 2026 roku, wyjątek stanowi jedynie zanieczyszczenie powietrza, którego średnia ocena spadła z 4,03 do 3,77.

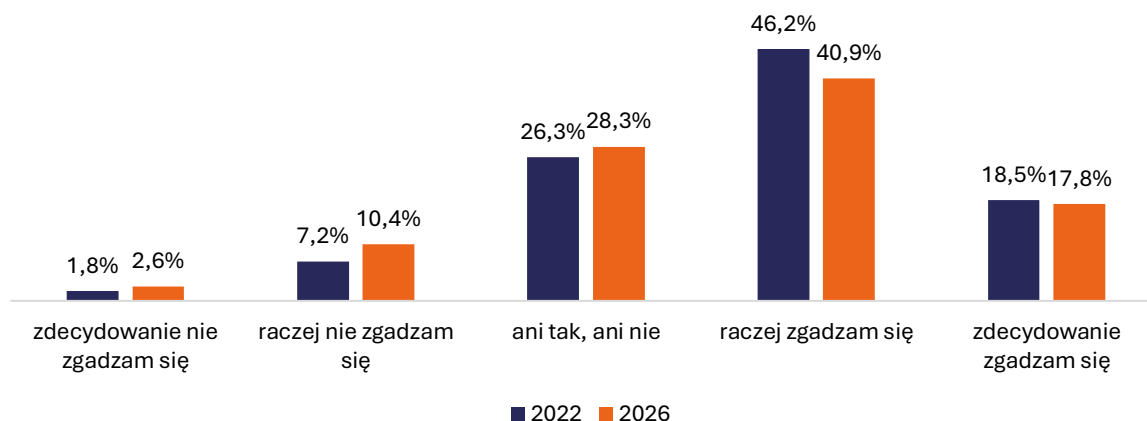
Wykres 50. Czy zgadza się Pan(i) lub nie zgadza się z tym, żeby Pana(i) miasto albo gmina w większym stopniu angażowała lokalną społeczność w decydowanie o planowanych działaniach? [N=1000]

Źródło: opracowanie własne

Większość ankietowanych (58,7% - suma odpowiedzi „zdecydowanie zgadzam się” oraz „raczej zgadzam się”) zgadza się z tym, by ich miasto lub gmina więcej angażowała lokalną społeczność w decydowanie o planowanych działaniach. Przeciwnego zdania było 13,0% osób (suma odpowiedzi „zdecydowanie nie zgadzam się” oraz „raczej nie zgadzam się”).

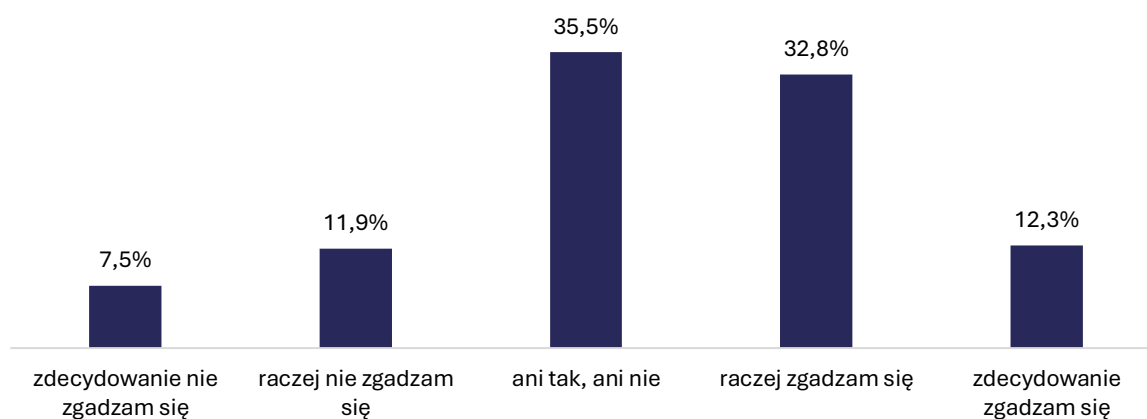
Wykres 51. Czy zgadza się Pan(i) lub nie zgadza się z tym, żeby Pana(i) miasto albo gmina w większym stopniu angażowała lokalną społeczność w decydowanie o planowanych działaniach? – porównanie wyników badania 2022 vs 2026

Źródło: opracowanie własne

W 2026 roku odsetek osób popierających większe angażowanie lokalnej społeczności w podejmowanie decyzji dotyczących planowanych działań w gminach i miastach był jednak nieco niższy niż cztery lata wcześniej (58,7% wobec 64,7%). Z kolei wzrósł udział respondentów, którzy nie zgadzają się z większym włączaniem mieszkańców w proces decyzyjny (z 9,0% do 13,0%).

Wykres 52. Do obowiązków menedżera klimatycznego należy planowanie kroków zmierzających do złagodzenia zmiany klimatu i przygotowania inwestycji na poziomie gminy. Czy zgodzi(a)by się Pan(i), aby Pana(i) miasto albo gmina miało takiego menedżera klimatycznego? [N=1000]

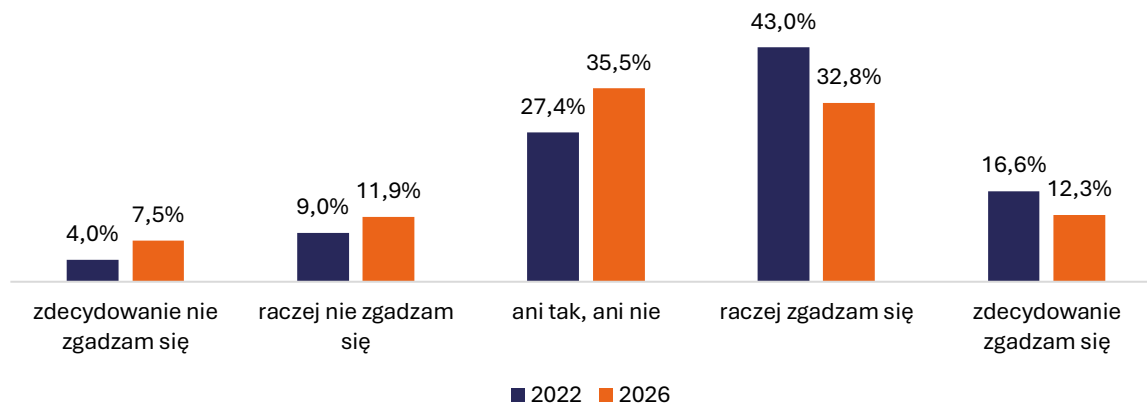

Źródło: opracowanie własne

Chęć posiadania przez miasto lub gminę menedżera klimatycznego wyraziło 45,1% osób (suma odpowiedzi „zdecydowanie zgadzam się” oraz „raczej zgadzam się”). Przeciwnego zdania było 19,4% ankietowanych (suma odpowiedzi „zdecydowanie nie zgadzam się” oraz „raczej nie zgadzam się”).

Projekt zintegrowany LIFE „IP LIFE dla Adaptacji Terenów Pogórnicznych” realizowany jest przy dofinansowaniu z Programu LIFE Unii Europejskiej, Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz budżetu Województwa Śląskiego
LIFE20 IPC/CZ/000004 – LIFE-IP COALA

Wykres 53. Do obowiązków menedżera klimatycznego należy planowanie kroków zmierzających do złagodzenia zmiany klimatu i przygotowania inwestycji na poziomie gminy. Czy zgodził(a)by się Pan(i), aby Pana(i) miasto albo gmina miało takiego menedżera klimatycznego? – porównanie wyników badania 2022 vs 2026

Źródło: opracowanie własne

Porównanie wyników badań z 2022 i 2026 roku wskazuje na spadek poparcia dla utworzenia stanowiska menedżera klimatycznego w miastach i gminach. W 2026 roku odsetek respondentów deklarujących, że zgodziłoby się na powołanie takiej osoby, wyniósł 45,1%, podczas gdy w 2022 roku było to 59,6%. Natomiast wzrósł udział osób przeciwnych temu rozwiązaniu, z 13,0% do 19,4%.

Projekt zintegrowany LIFE „IP LIFE dla Adaptacji Terenów Pogórnicznych” realizowany jest przy dofinansowaniu z Programu LIFE Unii Europejskiej, Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz budżetu Województwa Śląskiego
LIFE20 IPC/CZ/000004 – LIFE-IP COALA

Wykres 54. Gdyby wyobrazić(a)by Pan(i) sobie województwo śląskie za 10 lat, to czego by sobie Pan(i) więcej życzył(a), a czego mniej? [N=1000]*

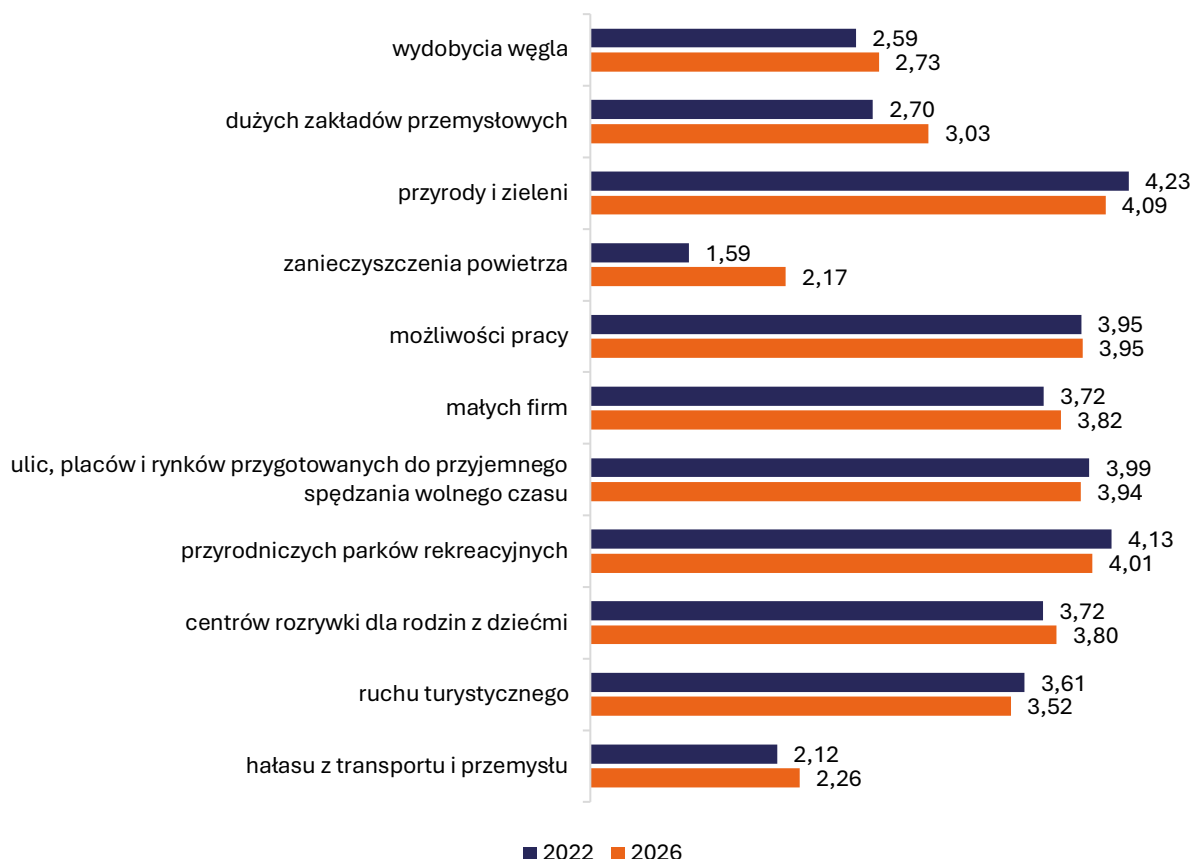
*Oceny dokonywano na skali od 1 do 5, gdzie 1 oznaczało wyraźnie mniej, 2-raczej mniej, 3-tak samo, 4-raczej więcej, 5-wyrażnie więcej. Na wykresie zaprezentowano średnią ocenę.

Źródło: opracowanie własne

Mieszkańcy województwa śląskiego życzyliby sobie, żeby za 10 lat było więcej przede wszystkim przyrody i zieleni (średnia ocena 4,09) oraz przyrodniczych parków rekreacyjnych (4,01). Wysoko oceniono również potrzebę zwiększenia możliwości pracy (3,95), liczby ulic, placów i rynków przygotowanych do przyjemnego spędzania wolnego czasu (3,94), a także małych firm (3,82) i centrów rozrywki dla rodzin z dziećmi (3,80). Jednocześnie respondenci chcieliby, aby w przyszłości było mniej wydobycia węgla (2,73), hałasu pochodzącego z transportu i przemysłu (2,26) oraz zanieczyszczenia powietrza (2,17).

Projekt zintegrowany LIFE „IP LIFE dla Adaptacji Terenów Pogórnicznych” realizowany jest przy dofinansowaniu z Programu LIFE Unii Europejskiej, Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz budżetu Województwa Śląskiego
LIFE20 IPC/CZ/000004 – LIFE-IP COALA

Wykres 55. Gdyby wyobrazić(a)by Pan(i) sobie województwo śląskie za 10 lat, to czego by sobie Pan(i) więcej życzył(a), a czego mniej? – porównanie wyników badania 2022 vs 2026*

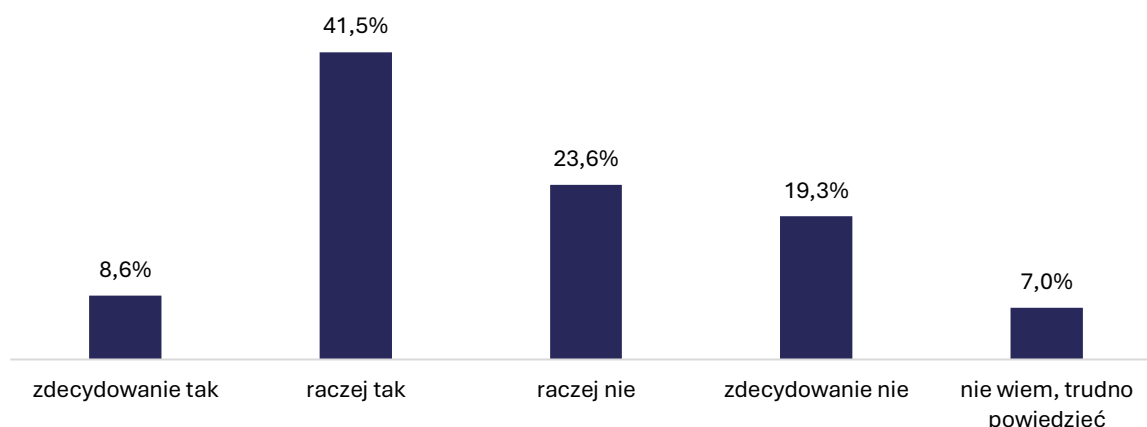
*Oceny dokonywano na skali od 1 do 5, gdzie 1 oznaczało wyraźnie mniej, 2-raczej mniej, 3-tak samo, 4-raczej więcej, 5-wyraźnie więcej. Na wykresie zaprezentowano średnią ocenę.

Źródło: opracowanie własne

W 2026 roku oczekiwania mieszkańców województwa śląskiego dotyczące kierunku rozwoju regionu pozostały w dużej mierze zbliżone, choć w kilku obszarach widoczne są pewne zmiany. W obu edycjach badania respondenci chcieliby przede wszystkim większej ilości przyrody i zieleni oraz przyrodniczych parków rekreacyjnych, jednak średnie oceny tych oczekiwań nieznacznie obniżyły się (odpowiednio z 4,23 do 4,09 oraz z 4,13 do 4,01). W obecnej edycji badania wyżej niż cztery lata wcześniej oceniono potrzebę rozwoju małych firm (z 3,72 do 3,82), centrów rozrywki dla rodzin z dziećmi (z 3,72 do 3,80), a także utrzymania dużych zakładów przemysłowych (z 2,70 do 3,03) i wydobywania węgla (z 2,59 do 2,73). Średnia ocena dotycząca wydobywania węgla w 2026 roku nieznacznie się zwiększyła, jednak nadal pozostaje na poziomie poniżej średniej wartości skali dlatego też należy uznać, że mieszkańcy chcieliby, aby jego wydobywanie było mniejsze. Jednocześnie nieznacznie spadły oczekiwania dotyczące rozwoju ulic, placów i rynków

przygotowanych do spędzania wolnego czasu (z 3,99 do 3,94) oraz ruchu turystycznego (z 3,61 do 3,52). Na uwagę zasługuje również wzrost średnich ocen dotyczących zanieczyszczenia powietrza (z 1,59 do 2,17) oraz hałasu z transportu i przemysłu (z 2,12 do 2,26), oczekiwania dotyczące ograniczenia tych dwóch zjawisk są nadal wysokie, jednakże nieco mniejsze niż 4 lata temu.

Wykres 56. Czy zauważył(a) Pan(i) w ostatnich latach w swoim otoczeniu działania związane z ochroną klimatu, efektywnością energetyczną lub adaptacją do zmian klimatu? [N=1000]

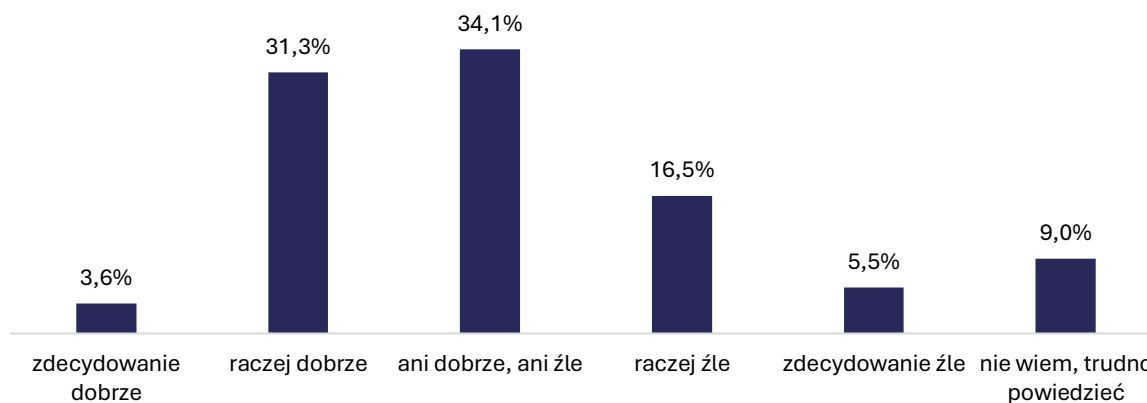

Źródło: opracowanie własne

Połowa uczestników badania (50,1% - suma odpowiedzi „zdecydowanie tak” oraz „raczej tak”) zauważyła w ostatnich latach w swoim otoczeniu działania związane z ochroną klimatu, efektywnością energetyczną lub adaptacją do zmian klimatu. Jednakże równie wysoki odsetek badanych, bowiem aż 42,9% wyraziło przeciwne zdanie (suma odpowiedzi „raczej nie” oraz „zdecydowanie nie”).

Projekt zintegrowany LIFE „IP LIFE dla Adaptacji Terenów Pogórnicznych” realizowany jest przy dofinansowaniu z Programu LIFE Unii Europejskiej, Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz budżetu Województwa Śląskiego
LIFE20 IPC/CZ/000004 – LIFE-IP COALA

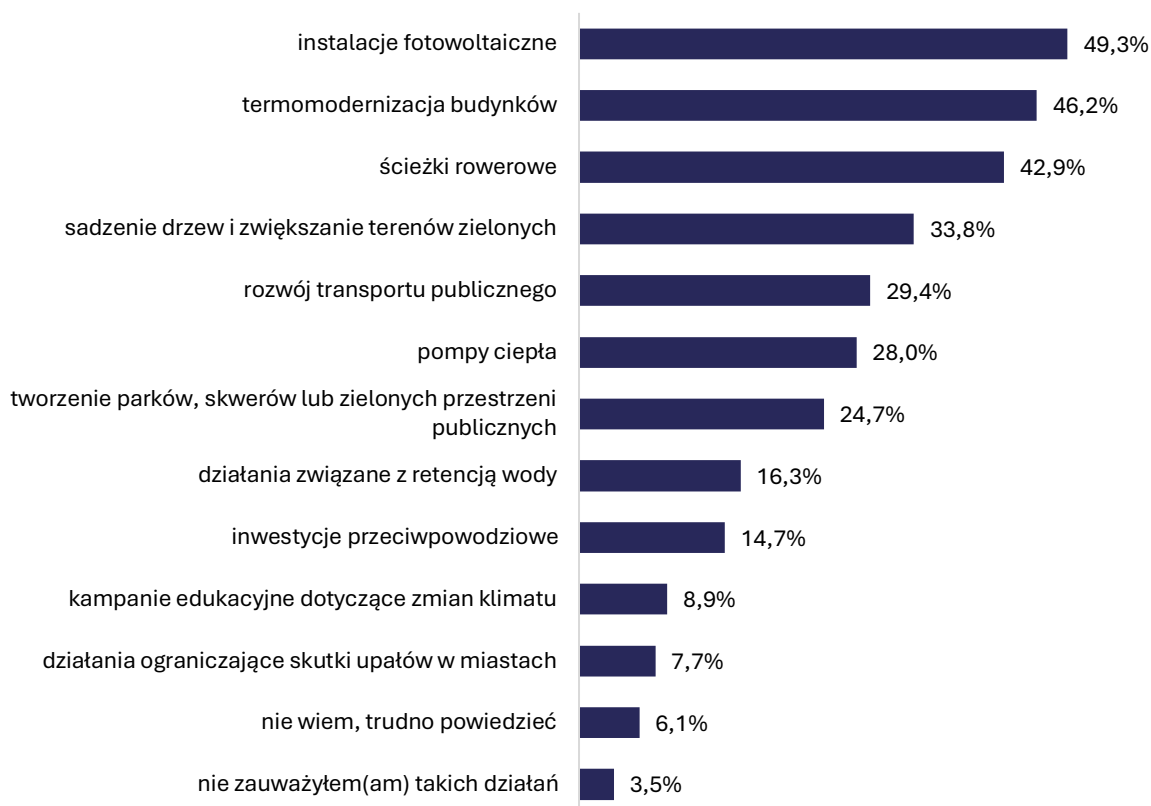
Wykres 57. Jak ocenia Pan(i) przygotowanie województwa śląskiego do skutków zmian klimatu, tj.: fale upałów, susze, gwałtowne opady deszczu czy pogarszająca się jakość środowiska? [N=1000]

Źródło: opracowanie własne

Mieszkańcy województwa oceniają przygotowanie województwa śląskiego do skutków zmian klimatu, tj.: fale upałów, susze, gwałtowne opady deszczu czy pogarszająca się jakość środowiska dobrze, takiej odpowiedzi udzieliło 34,9% z nich (suma odpowiedzi „zdecydowanie dobrze” oraz „raczej dobrze”). Z kolei 22,0% osób dokonało oceny negatywnej (suma odpowiedzi „raczej źle” oraz „zdecydowanie źle”).

Wykres 58. Które z poniższych działań zauważył(a) Pan(i) w swojej gminie lub okolicy? [N=1000]*

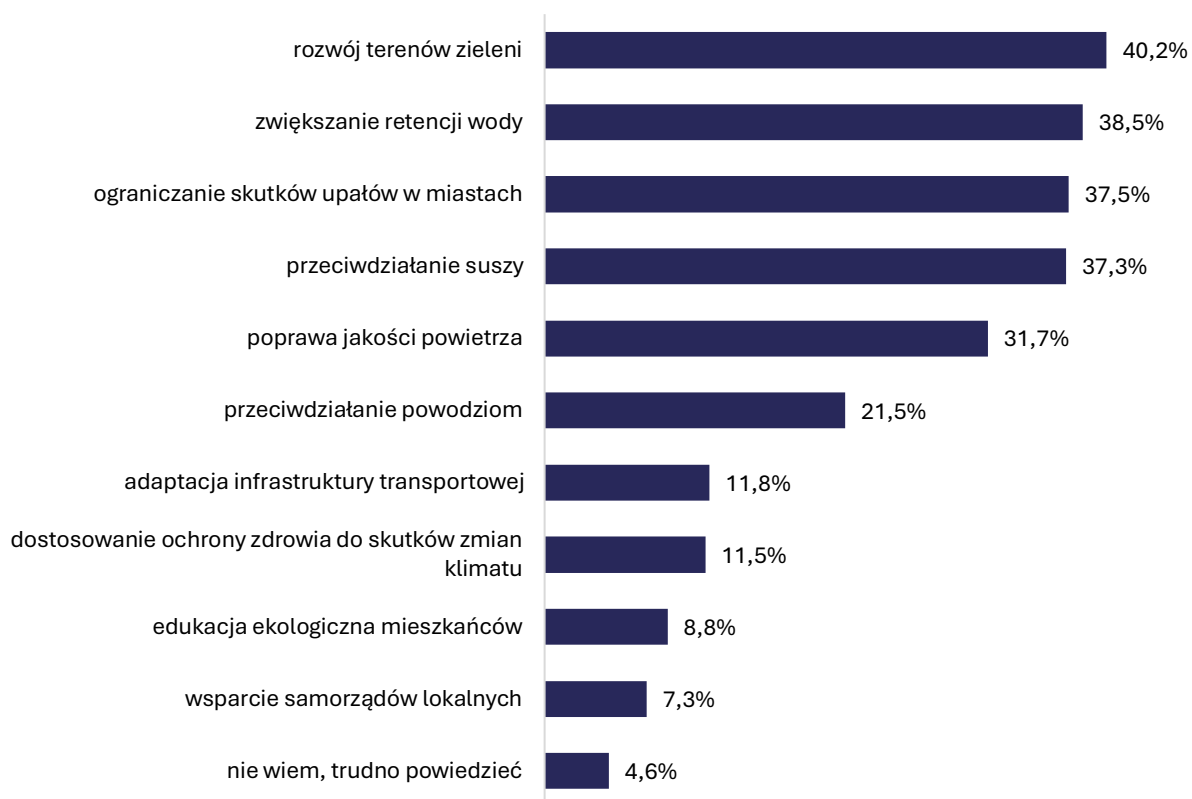
*Możliwość wielokrotnego wyboru.

Źródło: opracowanie własne

Do najczęściej zauważalnych działań na rzecz ochrony klimatu i adaptacji do zmian klimatu zalicza się: instalacje fotowoltaiczne (49,3%), termomodernizacje budynków (46,2%) oraz budowę ścieżek rowerowych (42,9%). Jedynie 3,5% ankietowanych nie dostrzega żadnych działań na terenie województwa śląskiego.

Projekt zintegrowany LIFE „IP LIFE dla Adaptacji Terenów Pogórnicznych” realizowany jest przy dofinansowaniu z Programu LIFE Unii Europejskiej, Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz budżetu Województwa Śląskiego
LIFE20 IPC/CZ/000004 – LIFE-IP COALA

Wykres 59. Które działania adaptacyjne powinny być priorytetem dla województwa śląskiego w najbliższych latach? [N=1000]*

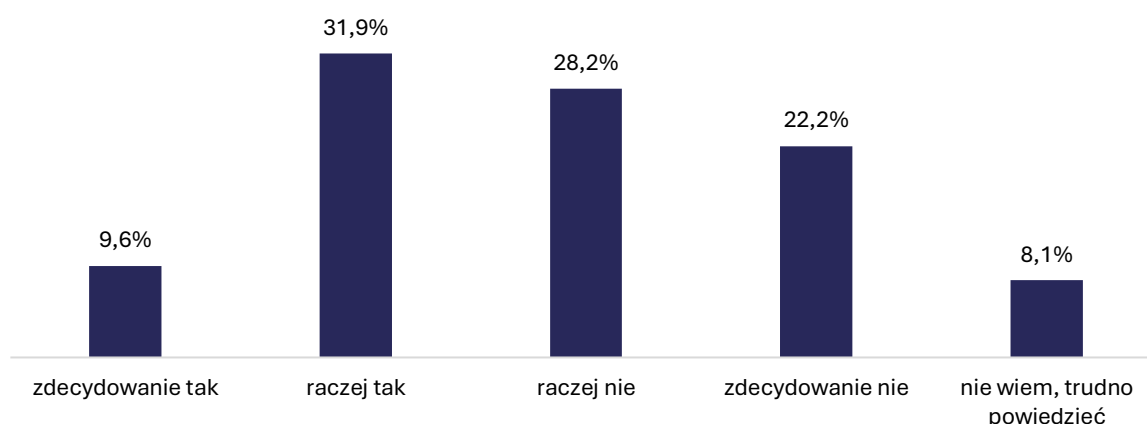
*Możliwość wskazania max 3 odpowiedzi.

Źródło: opracowanie własne

Zdaniem mieszkańców województwa śląskiego działania adaptacyjne, które powinny być priorytetem dla władz województwa w najbliższych latach są: rozwój terenów zieleni (40,2%), zwiększenie retencji wody (38,5%) oraz ograniczanie skutków upałów w miastach (37,5%).

Projekt zintegrowany LIFE „IP LIFE dla Adaptacji Terenów Pogórnich” realizowany jest przy dofinansowaniu z Programu LIFE Unii Europejskiej, Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz budżetu Województwa Śląskiego
LIFE20 IPC/CZ/000004 – LIFE-IP COALA

Wykres 60. Czy był(a)by Pan(i) gotów/gotowa osobiście zaangażować się w działania pomagające dostosować województwo śląskie do zmian klimatu? [N=1000]

Źródło: opracowanie własne

Gotowość do osobistego zaangażowania się w działania pomagające dostosować województwo śląskie do zmian klimatu wyraziło 41,5% uczestników badania (suma odpowiedzi „zdecydowanie tak” oraz „raczej tak”). Natomiast połowa badanych (50,4% - suma odpowiedzi „raczej nie” oraz „zdecydowanie nie”) nie chce angażować się w takie działania.

Wykres 61. W jakich działaniach był(a)by Pan(i) gotów/gotowa uczestniczyć? [N=1000]*

*Możliwość wielokrotnego wyboru.

Źródło: opracowanie własne

Województwo
Śląskie

Projekt zintegrowany LIFE „IP LIFE dla Adaptacji Terenów Pogórnicznych” realizowany jest przy dofinansowaniu z Programu LIFE Unii Europejskiej,
Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz budżetu Województwa Śląskiego
LIFE20 IPC/CZ/000004 – LIFE-IP COALA

Do działań, jakie mieszkańcy byliby w stanie podjąć na rzecz dostosowania województwa śląskiego do zmian klimatu, zalicza się przede wszystkim: oszczędzanie wody (47,7%), sadzenie drzew i zieleni (39,5%), a także gromadzenie deszczówki (36,1%).

4. Wnioski i rekomendacje

Wyniki przeprowadzonego badania ankietowego pozwoliły na sformułowanie następujących wniosków:

- a) Mieszkańcy województwa śląskiego wykazują wysoki poziom świadomości zagadnień związanych z ochroną środowiska i zmianami klimatu. Choć w porównaniu z 2022 rokiem zmniejszył się odsetek osób deklarujących bliskość idei ochrony przyrody i środowiska naturalnego, większość respondentów nadal uważa, że globalna zmiana klimatu już się dzieje, a działania ograniczające jej skutki powinny być podejmowane możliwie jak najszybciej.
- b) Europejski Zielony Ład jest kojarzony przede wszystkim z dużą i pospieszną zmianą, jednak zmniejszył się odsetek osób oceniających go jednoznacznie pozytywnie. Respondenci nadal dostrzegają przede wszystkim jego korzystny wpływ na jakość powietrza oraz stan środowiska przyrodniczego.
- c) Wyniki badania wskazują, że mieszkańcy województwa śląskiego dostrzegają potrzebę prowadzenia kompleksowej transformacji klimatycznej i energetycznej. Największe poparcie uzyskały działania polegające na inwestowaniu w projekty przyjazne klimatowi, rozwoju nowoczesnych technologii, wzmacnianiu bezpieczeństwa energetycznego oraz finansowaniu działań klimatycznych przez państwo i przedsiębiorstwa.
- d) W porównaniu z 2022 rokiem wzrosło przekonanie, że rozwój nowoczesnych technologii oraz inwestycje publiczne mogą skutecznie ograniczać zagrożenia związane ze zmianą klimatu. Jednocześnie utrzymało się przekonanie, że samo zaprzestanie działań klimatycznych lub pozostawienie ich wyłącznie dobrowolnym decyzjom mieszkańców i przedsiębiorstw nie pozwoli skutecznie ograniczyć negatywnych skutków zmian klimatu.
- e) Mieszkańcy województwa śląskiego za największe zagrożenia klimatyczne uznają suszę oraz coraz częściej występujące letnie upały. W porównaniu z poprzednią edycją badania wzrosła ocena ryzyka występowania większości analizowanych zjawisk klimatycznych, co

może świadczyć o rosnącej świadomości skutków zmian klimatu obserwowanych w najbliższym otoczeniu.

- f) Za priorytetowe działania adaptacyjne dla województwa śląskiego w najbliższych latach uznano: przedsięwzięcia zwiększające powierzchnię terenów zielonych, rozwój rozwiązań służących retencjonowaniu wody, adaptacji miast do rosnących temperatur i częstszych upałów oraz ograniczanie podatności na suszę. Wysokie oceny uzyskały również działania poprawiające jakość powietrza oraz wzmacniające odporność regionu na zagrożenia związane z powodzią i podtopieniami.
- g) Wyniki wskazują, że mieszkańcy województwa śląskiego za szczególnie skuteczne działania adaptacyjne uznają rozwiązania odpowiadające na konkretne wyzwania związane ze zmianami klimatu oraz wzmacniające odporność środowiskową, społeczną i gospodarczą regionu. Szczególnie istotne jest wykorzystanie potencjału obszarów zdegradowanych i przyrodniczych: przekształcanie hałd i terenów pokopalnianych w ogólnodostępne parki, tworzenie nowych obszarów chroniących cenne przyrodniczo miejsca, ogrodów deszczowych i terenów zielonych oraz ochrona lokalnych ekosystemów. Działania te wpisują się w rozwój błękitno-zielonej infrastruktury oraz ochronę i odbudowę ekosystemów. Ważnym obszarem jest również ograniczanie ryzyka powodziowego i suszy oraz gospodarowanie wodą. Wysoko oceniono wspólne działania gmin i służb na rzecz ochrony przed powodzią, renaturyzację rzek i cieków, wykorzystanie wody deszczowej oraz wsparcie rolników w zakresie nawadniania. Wskazuje to na znaczenie współpracy, retencji i adaptacyjnego gospodarowania wodą. Istotne miejsce zajmują także działania związane z ochroną zdrowia i dostosowaniem przestrzeni publicznej do ekstremalnych warunków pogodowych, w tym zwiększanie liczby zacienionych miejsc oraz instalowanie publicznych poidłek z wodą pitną. Wysoko oceniono również promowanie lokalnych produktów żywnościowych, wskazujące na znaczenie wzmacniania lokalnej gospodarki i odporności sektora rolnego. Całość wyników jest spójna z podejściem Regionalnego Planu Adaptacji, który obejmuje szeroki zakres działań związanych z przystosowaniem do zmian klimatu, w tym między innymi: ochronę przyrody, błękitno-zieloną infrastrukturę, gospodarowanie wodą, ochronę zdrowia oraz wzmacnianie odporności rolnictwa i społeczności lokalnych.

- h) Większość respondentów nadal opowiada się za większym angażowaniem mieszkańców w podejmowanie decyzji dotyczących rozwoju gmin i miast, choć w porównaniu z 2022 rokiem odnotowano niewielki spadek poparcia dla tej formy partycypacji. Zmniejszyło się również poparcie dla powoływania menedżera klimatycznego na poziomie gminy.
- i) Wizja województwa śląskiego za 10 lat opiera się przede wszystkim na zwiększeniu ilości przyrody i zieleni, rozwoju parków rekreacyjnych, poprawie jakości przestrzeni publicznej oraz utrzymaniu wysokiego poziomu możliwości zatrudnienia. Jednocześnie mieszkańcy oczekują dalszego ograniczania zanieczyszczenia powietrza i hałasu oraz nie wyrażają potrzeby zwiększania wydobycia węgla.

Rekomendacje dotyczące dalszych działań i/lub analiz:

- a) Kontynuacja działań edukacyjnych dotyczących zmian klimatu oraz ich wpływu na życie mieszkańców województwa śląskiego. Pomimo wysokiego poziomu świadomości klimatycznej widoczny jest spadek identyfikacji z ideami ochrony środowiska, co wskazuje na potrzebę prowadzenia systematycznej edukacji w tym obszarze.
- b) Zwiększanie działań informacyjnych dotyczących Europejskiego Zielonego Ładu oraz transformacji energetycznej. Wyniki badania wskazują, że mieszkańcy w większym stopniu niż dotychczas dostrzegają zarówno korzyści, jak i potencjalne koszty tych zmian, dlatego konieczne jest rzetelne wyjaśnianie ich celów, zakresu oraz przewidywanych efektów.
- c) Dalszy rozwój inwestycji zwiększających odporność województwa śląskiego na skutki zmian klimatu, w szczególności dotyczących zwiększania retencji wody, zazieleniania przestrzeni publicznych, zagospodarowania terenów przemysłowych, ochrony przeciwpowodziowej oraz ograniczania skutków suszy i upałów.
- d) Kontynuowanie wsparcia działań realizowanych w ramach Regionalnego Planu Adaptacji do zmian klimatu, zwłaszcza tych, które uzyskały najwyższy poziom akceptacji społecznej.

- e) Dalszy rozwój lokalnych działań adaptacyjnych odpowiadających na najczęściej wskazywane zagrożenia klimatyczne.
- f) W kolejnych edycjach badania warto kontynuować monitoring postaw mieszkańców wobec zmian klimatu, Europejskiego Zielonego Ładu oraz działań adaptacyjnych. Pozwoli to na ocenę zmian społecznych w czasie oraz bieżące dostosowywanie polityki klimatycznej województwa do oczekiwań mieszkańców.

5. Spis wykresów, tabel

Wykres 1. Respondenci według płci [N=1000].....	6
Wykres 2. Respondenci według wieku [N=1000]	6
Wykres 3. Respondenci według wykształcenia [N=1000].....	7
Wykres 4. Wielkość miejsca zamieszkania respondentów [N=1000]	7
Wykres 5. Jak często korzysta Pan(i) z Internetu, tj. stron www, sieci społecznościowych, e-maili albo jakichkolwiek innych elementów Internetu, zarówno ze swojego komputera, telefonu komórkowego, ewentualnie z innego urządzenia? [N=1000]	9
Wykres 6. Sposób ogrzewania nieruchomości [N=1000]	9
Wykres 7. Jakie źródło ciepła jest stosowane w Twoim domu/mieszkanu? [N=302]*	10
Wykres 8. Czy dom, w którym Pan(i) mieszka jest ocieplony? [N=1000]	10
Wykres 9. Ile kilometrów dziennie średnio przejeżdżają członkowie Pana(i) gospodarstwa domowego samochodem osobowym na regularnie powtarzanych wyjazdach, na przykład do pracy, szkoły? [N=1000].....	11
Wykres 10. Ogólna liczba osób w gospodarstwie domowym [N=1000].....	11
Wykres 11. Liczba osób w gospodarstwie domowym: w tym dzieci do 13 roku życia włącznie [N=1000].....	12
Wykres 12. Liczba osób w gospodarstwie domowym: w tym osoby starsze (14 lat i więcej) [N=1000].....	12
Wykres 13. Dochód netto gospodarstwa domowego [N=1000]	13
Wykres 14. Tematy, którymi zajmują się media (gazety, czasopisma, strony internetowe, audycje radiowe i telewizyjne), a które interesują respondentów [N=1000]	14
Wykres 15. Tematy, którymi zajmują się media (gazety, czasopisma, strony internetowe, audycje radiowe i telewizyjne), a które interesują respondentów – porównanie wyników badania 2022 vs 2026*	15
Wykres 16. Proszę określić, jak bliskie Panu/i są idee ochrony przyrody i środowiska naturalnego? [N=1000].....	15

Wykres 17. Proszę określić, jak bliskie Panu/i są idee ochrony przyrody i środowiska naturalnego? – porównanie wyników badania 2022 vs 2026	16
Wykres 18. Czy według Pana(i) w kolejnych latach w Polsce powinno się wspierać albo ograniczać wymienione źródła energii elektrycznej i ciepła? [N=1000]	18
Wykres 19. Czy według Pana(i) w kolejnych latach w Polsce powinno się wspierać albo ograniczać wymienione źródła energii elektrycznej i ciepła? – porównanie wyników badania 2022 vs 2026*	19
Wykres 20. W jakim stopniu zgadza się Pan(i) albo nie zgadza z następującymi krokami państwa polskiego? [N=1000]*	20
Wykres 21. W jakim stopniu zgadza się Pan(i) albo nie zgadza z następującymi krokami państwa polskiego? – porównanie wyników badania 2022 vs 2026*	22
Wykres 22. W jakim stopniu zgadza się Pan(i) lub nie zgadza z poniższymi sformułowaniami? [N=1000]*	24
Wykres 23. W jakim stopniu zgadza się Pan(i) lub nie zgadza z poniższymi sformułowaniami? – porównanie wyników badania 2022 vs 2026*	26
Wykres 24. Europejski Zielony Ład jest obecnie częściowo wdrażany w państwach Unii Europejskiej. Jak Pana(i) zdaniem powinien wyglądać jego dalszy rozwój? [N=1000]	27
Wykres 25. Czy zgadza się Pan(i) lub nie zgadza się z następującymi opiniami? [N=1000]*	29
Wykres 26. Czy zgadza się Pan(i) lub nie zgadza się z następującymi opiniami? – porównanie wyników badania 2022 vs 2026*	31
Wykres 27. Które z następujących twierdzeń o globalnej zmianie klimatu są Panu(i) najbliższe? [N=1000]	32
Wykres 28. Które z następujących twierdzeń o globalnej zmianie klimatu są Panu(i) najbliższe? – porównanie wyników badania 2022 vs 2026*	33
Wykres 29. Jak pilne jest Pana(i) zdaniem podejmowanie wzmożonych działań mających ograniczyć skutki zmian klimatu? [N=869]	33
Wykres 30. Bez względu na to, czy zgadza się Pan(i) albo nie zgadza z ochroną klimatu: gdyby ludzkność zdecydowała się z pełnym zaangażowaniem chronić klimat, to jaką Pana(i) zdaniem,	

zmianę należałoby wykonać z punktu widzenia tego, jak społeczeństwo żyje i funkcjonuje? [N=1000].....	34
Wykres 31. Bez względu na to, czy zgadza się Pan(i) albo nie zgadza z ochroną klimatu: gdyby ludzkość zdecydowała się z pełnym zaangażowaniem chronić klimat, to jaką Pana(i) zdaniem, zmianę należałoby wykonać z punktu widzenia tego, jak społeczeństwo żyje i funkcjonuje? – porównanie wyników badania 2022 vs 2026	34
Wykres 32. Proszę wyobrazić sobie stu przypadkowo wybranych klimatologów i klimatolożek. Ile z nich, zgodnie z Pana(i) przewidywaniem, uważa, że dochodzi do zmiany klimatu spowodowanej przez człowieka? [N=1000]	35
Wykres 33. Proszę wyobrazić sobie stu przypadkowo wybranych klimatologów i klimatolożek. Ile z nich, zgodnie z Pana(i) przewidywaniem, uważa, że dochodzi do zmiany klimatu spowodowanej przez człowieka? – porównanie wyników badania 2022 vs 2026.....	36
Wykres 34. Proszę wyobrazić sobie stu przypadkowo wybranych Polaków i Polek. Ile z nich, zgodnie z Pana(i) przewidywaniem, uważa zmiany klimatu w Polsce za poważny problem? [N=1000].....	36
Wykres 35. Proszę wyobrazić sobie stu przypadkowo wybranych Polaków i Polek. Ile z nich, zgodnie z Pana(i) przewidywaniem, uważa zmiany klimatu w Polsce za poważny problem? – porównanie wyników badania 2022 vs 2026	37
Wykres 36. Polska wspólnie z innymi krajami Unii Europejskiej zdecydowała się zasadniczo zmienić wspólną gospodarkę, aby złagodzić zmiany klimatu i zmodernizować naszą gospodarkę. W części obszarów działania związane z Europejskim Zielonym Ładem są już wdrażane, a część jest planowana na kolejne lata. Biorąc pod uwagę zarówno dotychczasowe doświadczenia, jak i przewidywane skutki dalszego wdrażania Europejskiego Zielonego Ładu, jaki wpływ będzie on miał na następujące obszary? [N=1000]*	38
Wykres 37. Proszę zaznaczyć stwierdzenia, które Pana(i) zdaniem są prawdziwe [N=1000]	39
Wykres 38. Proszę zaznaczyć stwierdzenia, które Pana(i) zdaniem są prawdziwe – porównanie wyników badania 2022 vs 2026*.....	40
Wykres 39. Proszę wyobrazić sobie, że, że nie podejmujemy żadnych działań związanych z ochroną klimatu. Czy uważa Pan(i), że mimo to udałoby się ograniczyć skutki zmian klimatu do poziomu, który nie byłby dla ludzi niebezpieczny? [N=1000]	41

Wykres 40. Proszę wyobrazić sobie, że politycy przestali w jakikolwiek sposób zajmować się zmianą klimatu. Wszystko zależałoby od dobrowolnych decyzji firm i gospodarstw domowych, które będą chciały zachowywać się odpowiedzialnie, na przykład zmniejszać swoją emisję i oszczędzać energię, ograniczać swoje odpady, mięso w jadłospisie i podróżować samochodem albo samolotem, albo kupować od firm przyjaznych środowisku. Czy uważa Pan(i), że w ten sposób udałoby się nam lub nie, dostatecznie ograniczyć zagrożenia związane ze zmianą klimatu? [N=1000].....42

Wykres 41. Proszę wyobrazić sobie, że w ochronie klimatu wszystko postawiliśmy na rozwój nowych technologii i odmówilibyśmy jakiegokolwiek obniżenia poziomu życia społeczeństwa i zmiany jego funkcjonowania. Czy uważa Pan(i), że w ten sposób udałoby się nam lub nie, dostatecznie ograniczyć zagrożenia związane ze zmianą klimatu? [N=1000].....43

Wykres 42. Proszę wyobrazić sobie, że zdecydowaliśmy się jako społeczeństwo mniej pracować, mniej produkować i mniej kupować, a zamiast tego będziemy dążyć do większego zadowolenia w życiu – mieć więcej wolnego czasu, kłaść większy nacisk na wzajemną solidarność, kulturę, kształcenie i ochronę przyrody. Czy uważa Pan(i), że w ten sposób udałoby się nam lub nie, dostatecznie ograniczyć zagrożenia związane ze zmianą klimatu? [N=1000].....44

Wykres 43. Proszę wyobrazić sobie, że zdecydowaliśmy, że będziemy jako społeczeństwo inwestować tylko w projekty przyjazne dla klimatu, że wielkimi inwestycjami wspieramy rozwój nowych technologii, że promujemy decyzje, które będą właściwe dla klimatu. Czy uważa Pan(i), że w ten sposób udałoby się nam lub nie, dostatecznie ograniczyć zagrożenia związane ze zmianą klimatu? [N=1000] 45

Wykres 44. Proszę wyobrazić sobie, że Polska konsekwentnie wzmacnia swoje bezpieczeństwo energetyczne poprzez rozwój krajowych źródeł energii, inwestycje w energetykę jądrową, odnawialne źródła energii oraz poprawę efektywności energetycznej. Czy uważa Pan(i), że w ten sposób udałoby się dostatecznie ograniczyć zagrożenia związane ze zmianą klimatu? [N=1000] 46

Wykres 45. Proszę wyobrazić sobie, że zdecydowaliśmy, że wszystkie środki na ochronę klimatu i modernizację naszej gospodarki zapewniłoby państwo, a koszty pokryłoby państwo i firmy. Większości zwykłych ludzi i ich stylu życia te zmiany wcale by nie dotknęły. Czy uważa Pan(i), że w ten sposób udałoby się lub nie, ograniczyć zagrożenia związane ze zmianą klimatu? [N=1000] 47

Wykres 46. Czy Panu(i) podobałby się taki kierunek w Polsce, że wszystkie środki na ochronę klimatu i modernizację naszej gospodarki zapewniłoby państwo, a koszty pokryłoby państwo i firmy. Większości zwykłych ludzi i ich stylu życia te zmiany wcale by nie dotknęły? [N=1000]....	48
Wykres 47. Czy Panu(i) podobałby się taki kierunek w Polsce, że wszystkie środki na ochronę klimatu i modernizację naszej gospodarki zapewniłoby państwo, a koszty pokryłoby państwo i firmy. Większości zwykłych ludzi i ich stylu życia te zmiany wcale by nie dotknęły? – porównanie wyników badania 2022 vs 2026	48
Wykres 48. Czy przypuszcza Pan(i), że w przyszłych latach w Pana(i) miejscu zamieszkania grożą lub nie grożą następujące zdarzenia? [N=1000]*	51
Wykres 49. Czy przypuszcza Pan(i), że w przyszłych latach w Pana(i) miejscu zamieszkania grożą lub nie grożą następujące zdarzenia? – porównanie wyników badania 2022 vs 2026*	51
Wykres 50. Czy zgadza się Pan(i) lub nie zgadza się z tym, żeby Pana(i) miasto albo gmina w większym stopniu angażowała lokalną społeczność w decydowanie o planowanych działaniach? [N=1000].....	52
Wykres 51. Czy zgadza się Pan(i) lub nie zgadza się z tym, żeby Pana(i) miasto albo gmina w większym stopniu angażowała lokalną społeczność w decydowanie o planowanych działaniach? – porównanie wyników badania 2022 vs 2026	52
Wykres 52. Do obowiązków menedżera klimatycznego należy planowanie kroków zmierzających do złagodzenia zmiany klimatu i przygotowania inwestycji na poziomie gminy. Czy zgodził(a)by się Pan(i), aby Pana(i) miasto albo gmina miało takiego menedżera klimatycznego? [N=1000].....	53
Wykres 53. Do obowiązków menedżera klimatycznego należy planowanie kroków zmierzających do złagodzenia zmiany klimatu i przygotowania inwestycji na poziomie gminy. Czy zgodził(a)by się Pan(i), aby Pana(i) miasto albo gmina miało takiego menedżera klimatycznego? – porównanie wyników badania 2022 vs 2026	54
Wykres 54. Gdyby wyobraził(a)by Pan(i) sobie województwo śląskie za 10 lat, to czego by sobie Pan(i) więcej życzył(a), a czego mniej? [N=1000]*	55
Wykres 55. Gdyby wyobraził(a)by Pan(i) sobie województwo śląskie za 10 lat, to czego by sobie Pan(i) więcej życzył(a), a czego mniej? – porównanie wyników badania 2022 vs 2026*	56
Wykres 56. Czy zauważył(a) Pan(i) w ostatnich latach w swoim otoczeniu działania związane z ochroną klimatu, efektywnością energetyczną lub adaptacją do zmian klimatu? [N=1000]	57

Wykres 57. Jak ocenia Pan(i) przygotowanie województwa śląskiego do skutków zmian klimatu, tj.: fale upałów, susze, gwałtowne opady deszczu czy pogarszająca się jakość środowiska? [N=1000].....	58
Wykres 58. Które z poniższych działań zauważył(a) Pan(i) w swojej gminie lub okolicy? [N=1000]*	59
Wykres 59. Które działania adaptacyjne powinny być priorytetem dla województwa śląskiego w najbliższych latach? [N=1000]*	60
Wykres 60. Czy był(a)by Pan(i) gotów/gotowa osobiście zaangażować się w działania pomagające dostosować województwo śląskie do zmian klimatu? [N=1000]	61
Wykres 61. W jakich działaniach był(a)by Pan(i) gotów/gotowa uczestniczyć? [N=1000]*	61
 Tabela 1. Powiat, w którym mieszkają respondenci [N=1000]	8
Tabela 2. W ostatnich latach w krajach Unii Europejskiej, w tym w Polsce, wdrażane są działania związane z Europejskim Zielonym Ładem (Green Deal), których celem jest ograniczenie skutków zmian klimatu, zwiększenie efektywności energetycznej oraz modernizacja gospodarki. Jak ocenia Pan(i) skalę i różne aspekty zmian związanych z wdrażaniem Europejskiego Zielonego Ładu? [N=1000].....	16
Tabela 3. W ostatnich latach w krajach Unii Europejskiej, w tym w Polsce, wdrażane są działania związane z Europejskim Zielonym Ładem (Green Deal), których celem jest ograniczenie skutków zmian klimatu, zwiększenie efektywności energetycznej oraz modernizacja gospodarki. Jak ocenia Pan(i) skalę i różne aspekty zmian związanych z wdrażaniem Europejskiego Zielonego Ładu? – wyniki badania z 2022 roku	17
Tabela 4. Jak skuteczne byłyby Pana(i) zdaniem następujące działania adaptacyjne w przystosowaniu województwa śląskiego do skutków zmian klimatu? [N=1000]*	49

6. Załącznik – narzędzie badawcze

WSTĘP DO BADANIA CAPI

Dzień dobry, nazywam się ... i jestem ankieterem Instytutu Badawczego IPC. Na zlecenie Województwa Śląskiego: Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego realizujemy badanie opinii mieszkańców dotyczące zmian klimatu, ich wpływu na życie mieszkańców regionu oraz działań służących przystosowaniu województwa śląskiego do ich skutków.

Województwo Śląskie przyjęło Regionalny Plan Adaptacji do zmian klimatu, którego celem jest zwiększenie odporności regionu na skutki zmian klimatu oraz wspieranie działań adaptacyjnych na poziomie regionalnym i lokalnym.

Badanie dotyczy między innymi oceny zagrożeń związanych ze zmianami klimatu, działań podejmowanych przez samorządy i instytucje publiczne oraz gotowości mieszkańców do angażowania się w działania adaptacyjne.

Uzyskane odpowiedzi będą analizowane wyłącznie w formie zbiorczych zestawień statystycznych i pozostaną całkowicie anonimowe. Proszę o poświęcenie kilku minut na udział w badaniu i odpowiedzenie na pytania.

Dziękujemy za poświęcenie czasu i udział w badaniu.

WSTĘP DO BADANIA CAWI

Szanowni Państwo,

Instytut Badawczy IPC sp. z o.o. na zlecenie Województwa Śląskiego: Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego realizuje badanie opinii mieszkańców dotyczące zmian klimatu, ich wpływu na życie mieszkańców regionu oraz działań służących przystosowaniu województwa śląskiego do ich skutków.

Województwo Śląskie przyjęło Regionalny Plan Adaptacji do zmian klimatu, którego celem jest zwiększenie odporności regionu na skutki zmian klimatu oraz wspieranie działań adaptacyjnych na poziomie regionalnym i lokalnym.

Badanie dotyczy między innymi oceny zagrożeń związanych ze zmianami klimatu, działań podejmowanych przez samorządy i instytucje publiczne oraz gotowości mieszkańców do angażowania się w działania adaptacyjne.

Wyniki badania posłużą do oceny postrzegania działań adaptacyjnych realizowanych w województwie śląskim oraz planowania dalszych działań w tym zakresie. Ankieta jest anonimowa, a wszystkie odpowiedzi będą analizowane wyłącznie w formie zbiorczych zestawień statystycznych.

Projekt zintegrowany LIFE „IP LIFE dla Adaptacji Terenów Pogórnicznych” realizowany jest przy dofinansowaniu z Programu LIFE Unii Europejskiej, Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz budżetu Województwa Śląskiego
LIFE20 IPC/CZ/000004 – LIFE-IP COALA

Dziękujemy za poświęcenie czasu i udział w badaniu.

POH. Płeć:

- a) Mężczyzna
- b) Kobieta

VEK. Wiek

- a) 18-24 lata
- b) 25-34 lata
- c) 35-44 lata
- d) 45-54 lata
- e) 55-64 lata
- f) 65 i więcej lat

VZD. Wykształcenie

- a) Podstawowe/gimnazjalne i niższe
- b) Zawodowe
- c) Średnie
- d) Wyższe

INT. Jak często korzysta Pan(i) z Internetu, tj. stron www, sieci społecznościowych, e-maili albo jakichkolwiek innych elementów Internetu, zarówno ze swojego komputera, telefonu komórkowego, ewentualnie z innego urządzenia?

- a) W zasadzie codziennie
- b) Przynajmniej raz w tygodniu
- c) Rzadziej
- d) Nie korzystam

VEL. Wielkość miejsca zamieszkania:

- a) Wieś do 999 mieszkańców
- b) Gmina 1000 - 1999 mieszkańców
- c) Gmina z 2000 - 4999 mieszkańcami
- d) Miasto z 5 000 - 19 999 mieszkańcami
- e) Miasto z 20 000 - 49 999 mieszkańcami
- f) Miasto z 50 000 - 90 000 mieszkańcami
- g) Aglomeracja ponad 90 000 mieszkańców

OBC. Proszę podać nazwę gminy/miasta, w którym Pan(i) mieszka:

OKR. Proszę podać nazwę powiatu, w którym Pan(i) mieszka:

- a. będziński

Projekt zintegrowany LIFE „IP LIFE dla Adaptacji Terenów Pogórnich” realizowany jest przy dofinansowaniu z Programu LIFE Unii Europejskiej, Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz budżetu Województwa Śląskiego
LIFE20 IPC/CZ/000004 – LIFE-IP COALA

- b. bielski
- c. bieruńsko-lędziński
- d. cieszyński
- e. częstochowski
- f. gliwicki
- g. kłobucki
- h. lubliniecki
- i. mikołowski
- j. myszkowski
- k. pszczyński
- l. raciborski
- m. rybnicki
- n. tarnogórski
- o. wodzisławski
- p. zawierciański
- q. żywiecki
- r. Bielsko-Biała
- s. Bytom
- t. Chorzów
- u. Częstochowa
- v. Dąbrowa Górnicza
- w. Gliwice
- x. Jastrzębie-Zdrój
- y. Jaworzno
- z. Katowice
- aa. Mysłowice
- bb. Piekary Śląskie
- cc. Ruda Śląska
- dd. Rybnik
- ee. Siemianowice Śląskie
- ff. Sosnowiec
- gg. Świętochłowice
- hh. Tychy
- ii. Zabrze
- jj. Żory

MEDT. Poniżej znajdują się tematy, którymi zajmują się media (gazety, czasopisma, strony internetowe, audycje radiowe i telewizyjne). Proszę wskazać w jakim stopniu interesują Pana(ią) poszczególne obszary.¹

	zdecydowanie mniej interesuje	raczej mniej interesuje	ani tak, ani nie	raczej mniej nie interesuje	zdecydowanie mniej nie interesuje
Polityka					
Przyroda					
Środowisko naturalne					
Zmiana klimatu					

¹ Pytanie całkowicie przyjęte z badania z 2022 roku, bez modyfikacji.

Projekt zintegrowany LIFE „IP LIFE dla Adaptacji Terenów Pogórnicznych” realizowany jest przy dofinansowaniu z Programu LIFE Unii Europejskiej, Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz budżetu Województwa Śląskiego
LIFE20 IPC/CZ/000004 – LIFE-IP COALA

	zdecydowanie mniej interesuje	raczej mniej interesuje	ani tak, ani nie	raczej mniej nie interesuje	zdecydowanie mniej nie interesuje
Wojna w Ukrainie					

ENV. Proszę określić jak bliskie Panu/i są idee ochrony przyrody i środowiska naturalnego?²

- a) zdecydowanie nie są mi bliskie
- b) raczej nie są mi bliskie
- c) ani są, ani nie są mi bliskie
- d) raczej są mi bliskie
- e) zdecydowanie są mi bliskie

SEM. W ostatnich latach w krajach Unii Europejskiej, w tym w Polsce, wdrażane są działania związane z Europejskim Zielonym Ładem (Green Deal), których celem jest ograniczenie skutków zmian klimatu, zwiększenie efektywności energetycznej oraz modernizacja gospodarki.

Jak ocenia Pan(i) skalę i różne aspekty zmian związanych z wdrażaniem Europejskiego Zielonego Ładu?³

Skala (1-7), nie umiem ocenić

	1	2	3	4	5	6	7	nie umiem ocenić	
mała									duża
pospieszna									dobrze przygotowana
potrzebna									zbędna
krótkowzroczna									przemysłana
bezpieczna									niebezpieczna
dobra									zła
nieszkodliwa									groźna
Słaba z punktu widzenia ochrony klimatu									mocna z punktu widzenia ochrony klimatu

ENE. Czy według Pana(i) w kolejnych latach w Polsce powinno się wspierać albo ograniczać wymienione źródła energii elektrycznej i ciepła?⁴

skala (1-5): zdecydowanie ograniczać, raczej ograniczać, ani tak, ani nie, raczej wspierać, zdecydowanie wspierać, nie wiem (99)

² Pytanie całkowicie przyjęte z badania z 2022 roku, bez modyfikacji.

³ Pytanie zmodyfikowane względem 2022 roku, w 2022 brzmiało: Często mówi się o tym, że jeżeli chcemy znacząco złagodzić zmiany klimatu, nasza gospodarka potrzebuje głębokich przemian i modernizacji. Ten plan jest znany jako Europejski Zielony Ład albo Green Deal. O jaką zmianę według Pana(i) będzie chodzić w ramach Europejskiego Zielonego Ładu? Zmiana treści pytania wynikała z potrzeby dostosowania jego zakresu do aktualnego etapu wdrażania Europejskiego Zielonego Ładu oraz umożliwienia oceny przez respondentów zarówno skali, jak i różnych aspektów zachodzących zmian, a nie wyłącznie ich przewidywanego charakteru.

⁴ Pytanie całkowicie przyjęte z badania z 2022 roku, bez modyfikacji.

Projekt zintegrowany LIFE „IP LIFE dla Adaptacji Terenów Pogórnicznych” realizowany jest przy dofinansowaniu z Programu LIFE Unii Europejskiej, Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz budżetu Województwa Śląskiego
LIFE20 IPC/CZ/000004 – LIFE-IP COALA

	1	2	3	4	5	nie wiem
Energia słoneczna						
Energia wiatrowa						
Energia wodna						
Gaz ziemny						
Energia jądrowa						
Energia z węgla						
Energia z biomasy						

POL. W jakim stopniu zgadza się Pan(i) albo nie zgadza z następującymi krokami państwa polskiego?⁵

skala (1-5): zdecydowanie nie zgadzam się, raczej nie zgadzam się, ani tak, ani nie, raczej zgadzam się, zdecydowanie zgadzam się; nie wiem

	1	2	3	4	5	nie wiem
Państwo powinno wprowadzić podatek węglowy, który zmniejszyłby opodatkowanie pracy, a zwiększył opodatkowanie wyrobów i usług, które przyczyniają się do zmiany klimatu.						
Państwo powinno uwzględnić koszty związane ze zmianą klimatu w cenie wyrobów i usług, które przyczyniają się do zmiany klimatu.						
Państwo powinno zwiększyć skalę wsparcia finansowego dla termomodernizacji budynków i budowy budynków energooszczędnych.						
Państwo powinno bardziej wspierać transport publiczny, aby ceny transportu publicznego zostały wyraźnie obniżone.						
Państwo powinno wspierać jądrowe źródła energii.						
Państwo powinno kontynuować i rozwijać wsparcie dla odnawialnych źródeł energii.						
Każda gmina powinna posiadać i realizować plan działań dotyczących ograniczania emisji i adaptacji do zmian klimatu.						
Państwo powinno zlikwidować dotacje dla wszystkich firm, które produkują dużą emisję gazów cieplarnianych.						
Państwo powinno inwestować w nowe możliwości zatrudnienia i środki socjalne w regionach, gdzie ograniczy się działalność przemysłu szkodliwego dla klimatu.						
Państwo powinno zwiększyć dotacje dla gospodarstw domowych i gmin na zakup paneli solarnych i pomp ciepła.						
Państwo powinno konsekwentnie realizować i aktualizować plany ograniczania emisji gazów cieplarnianych.						
Państwo powinno zwracać zyski pieniężne z opodatkowania emisji gazów cieplarnianych mieszkańcom.						

⁵ Pytanie zmodyfikowane względem 2022 roku, zmianie uległa kategoria, co wynikało z potrzeby aktualizacji i doprecyzowania zakresu poszczególnych działań w odniesieniu do aktualnych uwarunkowań polityki klimatycznej.

NAR1. Proszę ocenić, w jakim stopniu zgadza się Pan(i) lub nie zgadza z poniższymi sformułowaniami.⁶

skala (1-5): zdecydowanie nie zgadzam się, raczej nie zgadzam się, ani tak, ani nie, raczej zgadzam się, zdecydowanie zgadzam się

	1	2	3	4	5
Ochrona klimatu musi być nadrzędna w stosunku do wszystkich innych problemów, które musimy aktualnie rozwiązywać.					
Politycy nie rozwiązują problemów zmiany klimatu, aby firmy nie straciły na prowadzeniu swojego biznesu.					
Ochrona klimatu jest okazją do zmiany naszego życia na lepsze.					
Ochrona klimatu jest wymysłem Unii Europejskiej.					
Przemiana polskiej gospodarki związana z ochroną klimatu pomoże zmniejszyć różnice socjalne między ludźmi.					
Unia Europejska odbiera zwykłym ludziom w Polsce ich sposób na życie.					
Dotychczasowe oraz planowane działania związane z Europejskim Zielonym Ładem są korzystne dla Polski.					
Ciepło i energia elektryczna są coraz droższe przez ekofanatyków.					
Polska powinna zmniejszać swoje emisje gazów cieplarnianych bez względu na to, czy będą je zmniejszać inne kraje.					
Przejście naszej gospodarki i przemysłu na warunki Zielonego Ładu prowadzi do zubożenia Polaków.					
Ważna jest ochrona planety nie tylko dla ludzi, ale i dla wszystkich zwierząt i roślin, które żyją tu razem z nami.					
Jeśli Unia Europejska będzie konsekwentnie poszerzała zakres regulacji Europejskiego Zielonego Ładu (Green Deal), Polacy to wykorzystają po swojemu.					
Powinniśmy słuchać prawdziwych specjalistów – klimatologów, którzy ostrzegają przed zmianą klimatu.					
Ochrona klimatu to temat tylko dla bogatych.					
Nie możemy dopuścić do tego, by zmiany klimatu zagrażały przyszłym pokoleniom.					
Zmiana gospodarki przyniesie nowe możliwości zatrudnienia w nowych dziedzinach.					
Chociaż zmiana gospodarki może przynieść zmniejszenie poziomu życia, to nie mamy innej możliwości – jeżeli chcemy zapobiec katastrofom naturalnym i zagrożeniom społecznym.					
Dzięki setkom miliardów złotych przeznaczonych na przemianę gospodarki i obniżenie emisji, uda się nam z powodzeniem opanować te zmiany.					
Zmniejszenie emisji to niezwykła szansa na modernizację polskiej gospodarki.					

GDF. Europejski Zielony Ład jest obecnie częściowo wdrażany w państwach Unii Europejskiej. Jak Pana(i) zdaniem powinien wyglądać jego dalszy rozwój?⁷

⁶ Pytanie zmodyfikowane względem 2022 roku, zmianie uległa jedna z opcji kafeterii (Jeśli Unia Europejska będzie upierała się przy Europejskim Zielonym Ładzie (Green Deal), Polacy to wykorzystają po swojemu -> Jeśli Unia Europejska będzie konsekwentnie poszerzała zakres regulacji Europejskiego Zielonego Ładu (Green Deal), Polacy to wykorzystają po swojemu. Zmiana doprecyzowuje zakres działań UE, wskazując na konsekwentne poszerzanie regulacji Europejskiego Zielonego Ładu zamiast ogólnego „upierania się” przy jego realizacji.

⁷ Pytanie zmodyfikowane względem 2022 roku, zmianie uległa treść pytania (w 2022 brzmiało: Co sądzi Pan(i) o przyszłości Europejskiego Zielonego Ładu/Green Deal?). Zmiana dostosowuje treść pytania do aktualnego etapu wdrażania Europejskiego Zielonego Ładu, w przeciwieństwie do 2022 roku, gdy pytanie dotyczyło jego przyszłości, obecnie możliwa jest ocena preferowanego kierunku jego dalszego rozwoju, co pozwala porównać ogólne nastawienie respondentów wobec przyszłości Zielonego Ładu.

Projekt zintegrowany LIFE „IP LIFE dla Adaptacji Terenów Pogórnich” realizowany jest przy dofinansowaniu z Programu LIFE Unii Europejskiej, Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz budżetu Województwa Śląskiego
LIFE20 IPC/CZ/000004 – LIFE-IP COALA

- a) powinien być unieważniony
- b) powinien być osłabiony w zakresie swoich celów
- c) powinien zostać tak, jak jest
- d) powinien być wzmocniony i poszerzony o dalsze cele
- e) nie mam zdania

NAR2. Czy zgadza się Pan(i) lub nie zgadza się z następującymi opiniami?⁸

skala (1-5): zdecydowanie nie zgadzam się, raczej nie zgadzam się, ani tak, ani nie, raczej zgadzam się, zdecydowanie zgadzam się

	1	2	3	4	5
Zmiana gospodarki ze względu na ochronę klimatu jest nieunikniona, Polska tak samo, tak jak inne kraje, powinna się starać, aby nie stracić swojej szansy.					
Polskie państwo powinno podjąć działania, aby do miejsc, w których żyjemy wrócić więcej żywych stworzeń, na przykład ptaków i owadów.					
Klimat jest najbardziej niszczone przez garstkę bogatych ludzi.					
Każdy wzrost ekonomiczny oznacza niszczenie planety.					
Aktualny ekonomiczny system kapitalistyczny jest główną przyczyną zmiany klimatu.					
Państwo polskie powinno się bardziej starać o to, aby zwiększyła się dostępność zdrowych artykułów spożywczych.					
Polska nie jest dość bogata, aby mogła sobie pozwolić na ochronę klimatu.					
Kupujemy za dużo rzeczy, przeżywamy zbyt wiele stresu.					
Jeżeli chcemy zwiększać bezpieczeństwo energetyczne Polski, powinniśmy dalej rozwijać odnawialne źródła energii.					
W obliczu stale postępującej dekarbonizacji i sukcesywnego zaostrzenia celów redukcyjnych przez kraje UE, Polska nie powinna pozostawać w tyle.					
Gdyby nasza gospodarka bardziej uwzględniała ochronę przyrody i środowiska naturalnego, dałoby to naszemu społeczeństwu możliwość zwolnienia tempa życia.					
Ochrona klimatu to przesada.					
Każde ograniczenie ze strony państwa ostatecznie szkodzi ludziom.					
Podatki powinny być zawsze jak najniższe.					
Dotacje destabilizują rynek, czyli swobodne prowadzenie działalności gospodarczej.					
Odnawialne źródła energii okazują się być beznadziejnym ślepych zaułkiem.					
Ochrona klimatu jest tylko kolejną lewicową próbą mówienia ludziom co wolno, a czego nie wolno.					
Polska powinna w większym stopniu opierać swoje bezpieczeństwo energetyczne na krajowych źródłach energii, w tym na własnych surowcach energetycznych.					
W czasie, kiedy ma miejsce wojna w Ukrainie, zbyt dużym jest zajmowanie się ochroną klimatu.					

⁸ Pytanie zmodyfikowane względem 2022 roku, zmianie uległa kategoria (Jeżeli chcemy uniknąć energetycznej zależności od Rosji, musimy jeszcze więcej inwestować w odnawialne źródła energii-> Jeżeli chcemy zwiększać bezpieczeństwo energetyczne Polski, powinniśmy dalej rozwijać odnawialne źródła energii, Jeżeli kraje Unii Europejskiej postanowiły zmniejszać emisję gazów cieplarnianych, Polska nie powinna pozostawać w tyle-> W obliczu stale postępującej dekarbonizacji i sukcesywnego zaostrzenia celów redukcyjnych przez kraje UE, Polska nie powinna pozostawać w tyle, Jeżeli chcemy być energetycznie niezależni od Rosji, to musimy wydobywać i spalać więcej polskiego węgla-> Polska powinna w większym stopniu opierać swoje bezpieczeństwo energetyczne na krajowych źródłach energii, w tym na własnych surowcach energetycznych). Ze względu na zmianę sformułowania wymienionych odpowiedzi nie dokonywano bezpośredniego porównania wyników między 2022 a 2026 rokiem.

BELIEF. Które z następujących twierdzeń o globalnej zmianie klimatu są Panu(i) najbliższe?⁹

- a) globalna zmiana klimatu już się dzieje
- b) globalna zmiana klimatu nie odbywa się teraz, ale wystąpi w przyszłości
- c) do globalnej zmiany klimatu wcale nie dojdzie
- d) nie wiem, nie potrafię odpowiedzieć

URGB. Jak pilne jest Pana(i) zdaniem podejmowanie wzmożonych działań mających ograniczyć skutki zmian klimatu?¹⁰

FILTR według BELIEF (odpowiedzi a, b, d)

- a) Jak najszybciej, zaraz
- b) W tym dziesięcioleciu
- c) Kiedyś między latami 2030-2050
- d) Kiedyś w przyszłości
- e) Nigdy

TRANSF. Bez względu na to, czy zgadza się Pan(i) albo nie zgadza z ochroną klimatu: gdyby ludzkość zdecydowała się z pełnym zaangażowaniem chronić klimat, to jaką Pana(i) zdaniem, zmianę należałoby wykonać z punktu widzenia tego, jak społeczeństwo żyje i funkcjonuje?¹¹

- a) prawie żadnej zmiany
- b) niewielką zmianę
- c) dużą zmianę
- d) totalną zmianę
- e) nie potrafię tego ocenić

SCIENT. Proszę wyobrazić sobie stu przypadkowo wybranych klimatologów i klimatolożek. Ile z nich, zgodnie z Pana(i) przewidywaniem, uważa, że dochodzi do zmiany klimatu spowodowanej przez człowieka?¹²

slider 0-100; nie umiem ocenić

NATION. Proszę wyobrazić sobie stu przypadkowo wybranych Polaków i Polek. Ile z nich, zgodnie z Pana(i) przewidywaniem, uważa zmiany klimatu w Polsce za poważny problem?¹³

⁹ Pytanie całkowicie przyjęte z badania z 2022 roku, bez modyfikacji.

¹⁰ Pytanie zmodyfikowane względem 2022 roku, zmianie uległa treść pytania, które w 2022 roku brzmiało: W jakim horyzoncie czasowym według Pana(i) trzeba rozwiązać problemy zmiany klimatycznej? Obecne sformułowanie koncentruje się na ocenie pilności podejmowania działań, podczas gdy w 2022 roku pytanie dotyczyło horyzontu czasowego rozwiązania problemów zmiany klimatycznej. Ze względu na zmianę przedmiotu oceny nie dokonywano bezpośredniego porównania wyników między edycjami.

¹¹ Pytanie całkowicie przyjęte z badania z 2022 roku, bez modyfikacji.

¹² Pytanie całkowicie przyjęte z badania z 2022 roku, bez modyfikacji.

¹³ Pytanie całkowicie przyjęte z badania z 2022 roku, bez modyfikacji.

slider 0-100; nie umiem ocenić

IMP. Polska wspólnie z innymi krajami Unii Europejskiej zdecydowała się zasadniczo zmienić wspólną gospodarkę, aby złagodzić zmiany klimatu i zmodernizować naszą gospodarkę. W części obszarów działania związane z Europejskim Zielonym Ładem są już wdrażane, a część jest planowana na kolejne lata.

Biorąc pod uwagę zarówno dotychczasowe doświadczenia, jak i przewidywane skutki dalszego wdrażania Europejskiego Zielonego Ładu, jaki wpływ będzie on miał na następujące obszary?¹⁴

rotacja, skala (1-7): ekstremalne pogorszenie, pogorszenie, lekkie pogorszenie, ani tak, ani nie, lekka poprawa, poprawa, ekstremalna poprawa, nie umiem odpowiedzieć (99)

	1	2	3	4	5	6	7	Nie umiem ocenić
Pana(i) zadowolenie z życia								
Poziom życia w Polsce								
Pana(i) praca								
Pana(i) styl życia (wyżywienie, transport, mieszkanie, czas wolny)								
Pana(i) poziom życia								
dostawy energii								
bezpieczna sytuacja w Polsce								
życie w regionach węglowych								
życie w województwie śląskim								
stan polskiego krajobrazu								
jakość powietrza								
polska gospodarka								
niezależność / suwerenność Polski								
nierówności w społeczeństwie polskim								

KNOW. Proszę zaznaczyć stwierdzenia, które Pana(i) zdaniem są prawdziwe:¹⁵

skala: prawda (1), nieprawda (0), nie wiem (99):

¹⁴ Pytanie zmodyfikowane względem 2022 roku, zmianie uległa treść pytania, które w 2022 roku brzmiało: Polska wspólnie z innymi krajami Unii Europejskiej zdecydowała się zasadniczo zmienić wspólną gospodarkę, aby złagodzić zmiany klimatu i zmodernizować naszą gospodarkę. Ten plan nazywa się Europejski Zielony Ład / Green Deal. Jaki wpływ będzie mieć Pana(i) zdaniem ten plan na poszczególne obszary Pana(i) życia i na polskie społeczeństwo? Ze względu na zmianę sposobu sformułowania pytania nie dokonywano bezpośredniego porównania wyników z 2022 roku, ponieważ różnice w treści mogły wpływać na sposób interpretacji pytania i udzielane odpowiedzi.

¹⁵ Pytanie zmodyfikowane względem 2022 roku, zmianie uległa kategoria (Europejski Zielony Ład (Green Deal) ma na celu zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych do roku 2050 o 50 % w stosunku do stanu dzisiejszego -> Jednym z celów Europejskiego Zielonego Ładu jest osiągnięcie neutralności klimatycznej Unii Europejskiej do 2050 roku). W pytaniu porównywano tylko podobne sformułowania.

	prawda	nieprawda	nie wiem
Elektryczność w obecnych czasach drożeje szybko przede wszystkim ze względu na rosnącą cenę pozwoleń emisyjnych Unii Europejskiej.			
Jednym z celów Europejskiego Zielonego Ładu jest osiągnięcie neutralności klimatycznej Unii Europejskiej do 2050 roku.			
Technologie, które produkują energię ze źródeł odnawialnych jak: promieniowanie słoneczne, wiatr albo woda, w ostatnich latach wyraźnie potaniały.			
Polska produkuje w przeliczeniu na jednego obywatela więcej emisji gazów cieplarnianych niż Chiny, Indie albo Wielka Brytania.			
Europejski Zielony Ład (Green Deal) wprowadza zakaz używania samochodów z silnikami spalinowymi po 2035 roku.			

Proszę odnieść się do poniższych stwierdzeń na skali od 1 do 7, gdzie cyfry te oznaczają odpowiednio: zdecydowanie by się nie udało, nie udałoby się, raczej nie udałoby się, ani tak, ani nie, raczej udałoby się, udało się, zdecydowanie by się udało; nie umiem ocenić

SCC1. Proszę wyobrazić sobie, że, że nie podejmujemy żadnych działań związanych z ochroną klimatu. Czy uważa Pan(i), że mimo to udałoby się ograniczyć skutki zmian klimatu do poziomu, który nie byłby dla ludzi niebezpieczny?¹⁶

1	2	3	4	5	6	7	Nie umiem ocenić

SCC2. Proszę wyobrazić sobie, że politycy przestali w jakikolwiek sposób zajmować się zmianą klimatu. Wszystko zależałoby od dobrowolnych decyzji firm i gospodarstw domowych, które będą chciały zachowywać się odpowiedzialnie, na przykład zmniejszać swoją emisję i oszczędzać energię, ograniczać swoje odpady, mięso w jadtospisie i podróżować samochodem albo samolotem, albo kupować od firm przyjaznych środowisku. Czy uważa Pan(i), że w ten sposób udałoby się nam lub nie, dostatecznie ograniczyć zagrożenia związane ze zmianą klimatu?¹⁷

1	2	3	4	5	6	7	Nie umiem ocenić

¹⁶ Pytanie zmodyfikowane względem 2022 roku, zmianie uległa treść pytania, które w 2022 roku brzmiało: Proszę wyobrazić sobie, że przestaliśmy zajmować się jakąkolwiek zmianą klimatu. Czy uważa Pan(i), że w ten sposób udałoby się nam lub nie, dostatecznie złagodzić groźbę zmiany klimatu, aby nie była dla nas niebezpieczna? Zmiana ma charakter redakcyjny i doprecyzowujący, nie wpływa na zakres badanego zagadnienia ani możliwość porównania wyników między edycjami badania.

¹⁷ Pytanie zmodyfikowane względem 2022 roku, zmianie uległa treść pytania, które w 2022 roku brzmiało: Proszę wyobrazić sobie, że politycy przestali w jakikolwiek sposób zajmować się zmianą klimatu. Wszystko zależałoby od dobrowolnych decyzji firm i gospodarstw domowych, które będą chciały zachowywać się odpowiedzialnie, na przykład zmniejszać swoją emisję i oszczędzać energię, ograniczać swoje odpady, mięso w jadtospisie i podróżować samochodem albo samolotem, albo kupować od firm przyjaznych środowisku. Czy uważa Pan(i), że w ten sposób udałoby się nam lub nie, dostatecznie złagodzić groźbę zmiany klimatu, aby nie była dla nas niebezpieczna? Zmiana ma charakter redakcyjny i doprecyzowujący, nie wpływa na zakres badanego zagadnienia ani możliwość porównania wyników między edycjami badania.

SCC3. Proszę wyobrazić sobie, że w ochronie klimatu wszystko postawiliśmy na rozwój nowych technologii i odmówilibyśmy jakiegokolwiek obniżenia poziomu życia społeczeństwa i zmiany jego funkcjonowania. Czy uważa Pan(i), że w ten sposób udałoby się nam lub nie, dostatecznie ograniczyć zagrożenia związane ze zmianą klimatu?¹⁸

1	2	3	4	5	6	7	Nie umiem ocenić

SCC4. Proszę wyobrazić sobie, że zdecydowaliśmy się jako społeczeństwo mniej pracować, mniej produkować i mniej kupować, a zamiast tego będziemy dążyć do większego zadowolenia w życiu – mieć więcej wolnego czasu, kłaść większy nacisk na wzajemną solidarność, kulturę, kształcenie i ochronę przyrody. Czy uważa Pan(i), że w ten sposób udałoby się nam lub nie, dostatecznie ograniczyć zagrożenia związane ze zmianą klimatu?¹⁹

1	2	3	4	5	6	7	Nie umiem ocenić

SCC5. Proszę wyobrazić sobie, że zdecydowaliśmy, że będziemy jako społeczeństwo inwestować tylko w projekty przyjazne dla klimatu, że wielkimi inwestycjami wspieramy rozwój nowych technologii, że promujemy decyzje, które będą właściwe dla klimatu. Czy uważa Pan(i), że w ten sposób udałoby się nam lub nie, dostatecznie ograniczyć zagrożenia związane ze zmianą klimatu?²⁰

1	2	3	4	5	6	7	Nie umiem ocenić

¹⁸ Pytanie zmodyfikowane względem 2022 roku, zmianie uległa treść pytania, które w 2022 roku brzmiało: Proszę wyobrazić sobie, że w ochronie klimatu wszystko postawiliśmy na rozwój nowych technologii i odmówilibyśmy jakiegokolwiek obniżenia poziomu życia społeczeństwa i zmiany jego funkcjonowania. Czy uważa Pan(i), że w ten sposób udałoby się nam lub nie, dostatecznie złagodzić groźbę zmiany klimatu, aby nie była dla nas niebezpieczna? Zmiana ma charakter redakcyjny i doprecyzowujący, nie wpływa na zakres badanego zagadnienia ani możliwość porównania wyników między edycjami badania.

¹⁹ Pytanie zmodyfikowane względem 2022 roku, zmianie uległa treść pytania, które w 2022 roku brzmiało: Proszę wyobrazić sobie, że zdecydowaliśmy się jako społeczeństwo mniej pracować, mniej produkować i mniej kupować, a zamiast tego będziemy dążyć do większego zadowolenia w życiu – mieć więcej wolnego czasu, kłaść większy nacisk na wzajemną solidarność, kulturę, kształcenie i ochronę przyrody. Czy uważa Pan(i), że w ten sposób udałoby się nam lub nie, dostatecznie złagodzić groźbę zmiany klimatu, aby nie była dla nas niebezpieczna? Zmiana ma charakter redakcyjny i doprecyzowujący, nie wpływa na zakres badanego zagadnienia ani możliwość porównania wyników między edycjami badania.

²⁰ Pytanie zmodyfikowane względem 2022 roku, zmianie uległa treść pytania, które w 2022 roku brzmiało: Proszę wyobrazić sobie, że zdecydowaliśmy, że będziemy jako społeczeństwo inwestować tylko w projekty przyjazne dla klimatu, że wielkimi inwestycjami wspieramy rozwój nowych technologii, że promujemy decyzje, które będą właściwe dla klimatu. Czy uważa Pan(i), że w ten sposób udałoby się nam lub nie, dostatecznie złagodzić groźbę zmiany klimatu, aby nie była dla nas niebezpieczna? Zmiana ma charakter redakcyjny i doprecyzowujący, nie wpływa na zakres badanego zagadnienia ani możliwość porównania wyników między edycjami badania.

SCC6. Proszę wyobrazić sobie, że Polska konsekwentnie wzmacnia swoje bezpieczeństwo energetyczne poprzez rozwój krajowych źródeł energii, inwestycje w energetykę jądrową, odnawialne źródła energii oraz poprawę efektywności energetycznej. Czy uważa Pan(i), że w ten sposób udało by się dostatecznie ograniczyć zagrożenia związane ze zmianą klimatu?²¹

1	2	3	4	5	6	7	Nie umiem ocenić

SCC7. Proszę wyobrazić sobie, że zdecydowaliśmy, że wszystkie środki na ochronę klimatu i modernizację naszej gospodarki zapewniłoby państwo, a koszty pokryłoby państwo i firmy. Większości zwykłych ludzi i ich stylu życia te zmiany wcale by nie dotknęły. Czy uważa Pan(i), że w ten sposób udało by się lub nie, ograniczyć zagrożenia związane ze zmianą klimatu?²²

1	2	3	4	5	6	7	Nie umiem ocenić

SCL. A czy Panu(i) podobałby się taki kierunek w Polsce, że wszystkie środki na ochronę klimatu i modernizację naszej gospodarki zapewniłoby państwo, a koszty pokryłoby państwo i firmy. Większości zwykłych ludzi i ich stylu życia te zmiany wcale by nie dotknęły?²³

- a) zdecydowanie nie podobał
- b) nie podobał
- c) raczej nie podobał
- d) ani tak, ani nie
- e) raczej podobał
- f) podobał
- g) zdecydowanie podobał

²¹ Pytanie zmodyfikowane względem 2022 roku, zmianie uległa treść pytania, które w 2022 roku brzmiało: Proszę wyobrazić sobie, że zdecydowaliśmy, że względu na wojnę na Ukrainie, by przestać kupować gaz i ropę z Rosji. Wzmocnilibyśmy swoją samowystarczalność energetyczną opartą na źródłach krajowych: w następnych latach wydobywalibyśmy i spalali więcej polskiego węgla, inwestowalibyśmy w budowę elektrowni jądrowych, finansowaliśmy oszczędności i budowę źródeł odnawialnych. Czy uważa Pan(i), że w ten sposób udało by się nam lub nie, dostatecznie złagodzić groźbę zmiany klimatu, aby nie była dla nas niebezpieczna? Zmiana ma charakter redakcyjny i doprecyzowujący, nie wpływa na zakres badanego zagadnienia ani możliwość porównania wyników między edycjami badania.

²² Pytanie zmodyfikowane względem 2022 roku, zmianie uległa treść pytania, które w 2022 roku brzmiało: Proszę wyobrazić sobie, że zdecydowaliśmy, że wszystkie środki na ochronę klimatu i modernizację naszej gospodarki zapewniłoby państwo, a koszty pokryłoby państwo i firmy. Większości zwykłych ludzi i ich stylu życia te zmiany wcale by nie dotknęły. Czy uważa Pan(i), że w ten sposób udało by się lub nie, dostatecznie złagodzić groźbę zmiany klimatu, aby nie była dla nas niebezpieczna? Zmiana ma charakter redakcyjny i doprecyzowujący, nie wpływa na zakres badanego zagadnienia ani możliwość porównania wyników między edycjami badania.

²³ Pytanie zmodyfikowane względem 2022 roku, zmianie uległa treść pytania, które w 2022 roku brzmiało: A czy Panu(i) podobałby się taki kierunek w Polsce? Zmiana ma charakter redakcyjny i doprecyzowujący, nie wpływa na zakres badanego zagadnienia ani możliwość porównania wyników między edycjami badania.

Projekt zintegrowany LIFE „IP LIFE dla Adaptacji Terenów Pogórnicych” realizowany jest przy dofinansowaniu z Programu LIFE Unii Europejskiej, Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz budżetu Województwa Śląskiego
LIFE20 IPC/CZ/000004 – LIFE-IP COALA

MSPOL. Jak skuteczne byłyby Pana(i) zdaniem następujące działania adaptacyjne w przystosowaniu województwa śląskiego do skutków zmian klimatu?²⁴

skala (1-5): 1-zupełnie nieskuteczne, 2-raczej nieskuteczne, 3-ani skuteczne, ani nieskuteczne, 4-raczej skuteczne, 5-zdecydowanie skuteczne

	1	2	3	4	5	nie umiem osądzić
Tworzenie miejsc schronienia przed upałem w budynkach użyteczności publicznej.						
Instalowanie publicznych poidetek z wodą pitną dla ludzi i zwierząt w miastach.						
Finansowe wspieranie zielonych (ekologicznych) elewacji i dachów.						
Zwiększanie liczby zacienionych miejsc przy szkołach, szpitalach i przystankach komunikacji publicznej.						
Rozwój systemów ostrzegania mieszkańców przed upałami, powodzią i gwałtownymi zjawiskami pogodowymi.						
Dofinansowanie dla mieszkańców do instalacji służących zbieraniu i wykorzystaniu wody deszczowej.						
Organizowanie wydarzeń edukacyjnych dotyczących zmian klimatu, ochrony środowiska i przyrody.						
Wdrażanie „Zielonych Budżetów Obywatelskich”, dzięki którym mieszkańcy mają możliwość decydowania o lokalnych działaniach i inwestycjach związanych z ochroną środowiska.						
Tworzenie nowych parków, rezerwatów i innych obszarów chroniących cenne przyrodniczo tereny.						
Ochrona i wzmacnianie lokalnych ekosystemów poprzez sadzenie odpornych na suszę lasów oraz ograniczanie gatunków inwazyjnych (np. barszcz Sosnowskiego).						
Tworzenie ogrodów deszczowych i niewielkich terenów zielonych na osiedlach mieszkaniowych.						
Przekształcanie hałd i terenów pokopalnianych w ogólnodostępne parki, trasy rowerowe i miejsca rekreacji.						
Renaturyzacja rzek i cieków wodnych w celu zwiększenia retencji wody i ograniczenia ryzyka powodzi.						
Wprowadzenie zakazów budowy domów na terenach zalewowych.						
Zapewnienie ciągłego cienia wzdłuż ścieżek rowerowych i chodników poprzez sadzenie przy nich szpalerów drzew.						
Realizacja wspólnych projektów ochrony przed powodzią przez sąsiadujące ze sobą gminy (np. budowa wspólnych zbiorników retencyjnych).						
Tworzenie „Laboratoriów Ekoinnowacji” – centra wspólnego działania, w których mieszkańcy wraz z ekspertami i lokalnym biznesem tworzą i sprawdzają nowe sposoby na przystosowanie naszych miast do zmian klimatu.						
Wsparcie dla rolników w zakupie nowoczesnych systemów nawadniania pól.						
Promowanie lokalnych produktów żywnościowych i ułatwianie ich sprzedaży bezpośrednio z gospodarstw (np. marki produktów lokalnych).						
Rozbudowa szlaków turystycznych w Beskidach w sposób, który pozwoli na korzystanie z nich nawet przy braku śniegu zimą.						

²⁴ Pytanie zmodyfikowane względem 2022 roku, zmianie uległa treść pytania oraz kafeteria, dlatego nie dokonywano analizy porównawczej.

Projekt zintegrowany LIFE „IP LIFE dla Adaptacji Terenów Pogórnicznych” realizowany jest przy dofinansowaniu z Programu LIFE Unii Europejskiej, Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz budżetu Województwa Śląskiego
LIFE20 IPC/CZ/000004 – LIFE-IP COALA

	1	2	3	4	5	nie umiem osądzić
Wspólne ćwiczenia służb ratowniczych z Polski, Czech i Słowacji w zakresie radzenia sobie z powodzią na rzekach granicznych.						
Organizowanie Klimatycznych Paneli Obywatelskich, gdzie mieszkańcy mają realny wpływ na decyzje władz województwa w sprawach klimatu.						

MSMIG. Czy przypuszcza Pan(i), że w przyszłych latach w Pana(i) miejscu zamieszkania grożą lub nie grożą następujące zdarzenia?²⁵

skala (1-5): zdecydowanie nie grożą, raczej nie grożą, ani tak, ani nie, raczej grożą, zdecydowanie grożą

	1	2	3	4	5
letnie upały					
susza					
zanieczyszczenie powietrza					
ryzyko powodzi					

MSPAR. Czy zgadza się Pan(i) lub nie zgadza się z tym, żeby Pana(i) miasto albo gmina w większym stopniu angażowała lokalną społeczność w decydowanie o planowanych działaniach?

- a) zdecydowanie nie zgadzam się
- b) raczej nie zgadzam się
- c) ani tak, ani nie
- d) raczej zgadzam się
- e) zdecydowanie zgadzam się

MSKM. Do obowiązków menedżera klimatycznego należy planowanie kroków zmierzających do złagodzenia zmiany klimatu i przygotowania inwestycji na poziomie gminy. Czy zgodził(a)by się Pan(i), aby Pana(i) miasto albo gmina miało takiego menedżera klimatycznego?

- a) zdecydowanie nie zgadzam się
- b) raczej nie zgadzam się
- c) ani tak, ani nie
- d) raczej zgadzam się
- e) zdecydowanie zgadzam się

²⁵ Pytanie całkowicie przyjęte z badania z 2022 roku, bez modyfikacji.

Projekt zintegrowany LIFE „IP LIFE dla Adaptacji Terenów Pogórnicznych” realizowany jest przy dofinansowaniu z Programu LIFE Unii Europejskiej, Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz budżetu Województwa Śląskiego
LIFE20 IPC/CZ/000004 – LIFE-IP COALA

MSV. Gdyby wyobraził(a)by Pan(i) sobie województwo śląskie za 10 lat, to czego by sobie Pan(i) więcej życzył(a), a czego mniej?²⁶

skala (1-5): wyraźnie mniej, raczej mniej, tak samo, raczej więcej, wyraźnie więcej

	1	2	3	4	5
wydobycia węgla					
dużych zakładów przemysłowych					
przyrody i zieleni					
zanieczyszczenia powietrza					
możliwości pracy					
małych firm					
ulic, placów i rynków przygotowanych do przyjemnego spędzania wolnego czasu					
przyrodniczych parków rekreacyjnych					
centrów rozrywki dla rodzin z dziećmi					
ruchu turystycznego					
hałasu z transportu i przemysłu					

RPA1. Czy zauważył(a) Pan(i) w ostatnich latach w swoim otoczeniu działania związane z ochroną klimatu, efektywnością energetyczną lub adaptacją do zmian klimatu?²⁷

- a) zdecydowanie tak
- b) raczej tak
- c) raczej nie
- d) zdecydowanie nie
- e) nie wiem, trudno powiedzieć

RPA2. Jak ocenia Pan(i) przygotowanie województwa śląskiego do skutków zmian klimatu tj.: fale upałów, susze, gwałtowne opady deszczu czy pogarszająca się jakość środowiska?²⁸

- a) zdecydowanie dobrze
- b) raczej dobrze
- c) ani dobrze, ani źle
- d) raczej źle
- e) zdecydowanie źle
- f) nie wiem, trudno powiedzieć

RPA3. Które z poniższych działań zauważył(a) Pan(i) w swojej gminie lub okolicy? (możliwość wielokrotnego wyboru)²⁹

- a) termomodernizacja budynków
- b) instalacje fotowoltaiczne
- c) pompy ciepła
- d) sadzenie drzew i zwiększanie terenów zielonych
- e) działania związane z retencją wody

²⁶ Pytanie całkowicie przyjęte z badania z 2022 roku, bez modyfikacji.

²⁷ Pytanie nowe, dodane do kwestionariusza w 2026 roku.

²⁸ Pytanie nowe, dodane do kwestionariusza w 2026 roku.

²⁹ Pytanie nowe, dodane do kwestionariusza w 2026 roku.

Projekt zintegrowany LIFE „IP LIFE dla Adaptacji Terenów Pogórnicznych” realizowany jest przy dofinansowaniu z Programu LIFE Unii Europejskiej, Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz budżetu Województwa Śląskiego
LIFE20 IPC/CZ/000004 – LIFE-IP COALA

- f) tworzenie parków, skwerów lub zielonych przestrzeni publicznych
- g) rozwój transportu publicznego
- h) ścieżki rowerowe
- i) inwestycje przeciwpowodziowe
- j) działania ograniczające skutki upałów w miastach
- k) kampanie edukacyjne dotyczące zmian klimatu
- l) nie zauważyłem(am) takich działań
- m) nie wiem, trudno powiedzieć

RPA4. Które działania adaptacyjne powinny być priorytetem dla województwa śląskiego w najbliższych latach? (możliwość wskazania max 3 odp.)³⁰

- a) ograniczanie skutków upałów w miastach
- b) zwiększanie retencji wody
- c) przeciwdziałanie suszy
- d) przeciwdziałanie powodziom
- e) rozwój terenów zieleni
- f) poprawa jakości powietrza
- g) adaptacja infrastruktury transportowej
- h) dostosowanie ochrony zdrowia do skutków zmian klimatu
- i) edukacja ekologiczna mieszkańców
- j) wsparcie samorządów lokalnych
- k) nie wiem, trudno powiedzieć

RPA5. Czy był(a)by Pan(i) gotów/gotowa osobiście zaangażować się w działania pomagające dostosować województwo śląskie do zmian klimatu?³¹

- a) zdecydowanie tak
- b) raczej tak
- c) raczej nie
- d) zdecydowanie nie
- e) nie wiem, trudno powiedzieć

RPA6. W jakich działaniach był(a)by Pan(i) gotów/gotowa uczestniczyć? (wielokrotny wybór)³²

- a) oszczędzanie wody
- b) gromadzenie deszczówki
- c) sadzenie drzew i zieleni
- d) konsultacje społeczne dotyczące inwestycji
- e) korzystanie z transportu publicznego
- f) wymiana źródeł ogrzewania
- g) udział w lokalnych inicjatywach ekologicznych
- h) nie jestem zainteresowany(a) udziałem
- i) inne, jakie?

³⁰ Pytanie nowe, dodane do kwestionariusza w 2026 roku.

³¹ Pytanie nowe, dodane do kwestionariusza w 2026 roku.

³² Pytanie nowe, dodane do kwestionariusza w 2026 roku.

Metryczka

HEAT1. Sposób ogrzewania nieruchomości:

- a) Centralne ogrzewanie → przejdź do pytania INS
- b) Własne źródło ciepła

HEAT2. Jakie źródło ciepła jest stosowane w Twoim domu/mieszkaniu? Zaznacz wszystkie możliwe.

- a) Piec na drewno
- b) Piec węglowy
- c) Ogrzewanie gazowe
- d) Ogrzewanie elektryczne
- e) Pompa ciepła
- f) Inne, jakie? _____

INS. Czy dom, w którym Pan(i) mieszka jest ocieplony?

- a) Tak
- b) Nie

TRAF. Ile kilometrów dziennie średnio przejeżdżają członkowie Pana(i) gospodarstwa domowego samochodem osobowym na regularnie powtarzanych wyjazdach, na przykład do pracy, szkoły? (wskazówka: Proszę podać sumę kilometrów przejeżdżanych przez wszystkich członków rodziny, podróżujących samochodem w ciągu jednego dnia).

- a) 0 km
- b) 1-5 km
- c) 6-10 km
- d) 11-15 km
- e) 16-20 km
- f) 21-30 km
- g) 31-40 km
- h) 41-50 km
- i) 51-100 km
- j) 101-150 km
- k) Ponad 151 km

NUM. Ilość osób w Pana(i) gospodarstwie domowym (łącznie z Panem(ią))

liczba osób razem: _____

w tym dzieci do 13 roku życia łącznie: _____

w tym osoby starsze (14 lat i więcej): _____

DPRI. Dochód netto gospodarstwa domowego:

- a) Do 1500 zł
- b) Od 1501 zł do 1900 zł
- c) Od 1901 zł do 2400 zł

Projekt zintegrowany LIFE „IP LIFE dla Adaptacji Terenów Pogórnicznych” realizowany jest przy dofinansowaniu z Programu LIFE Unii Europejskiej,
Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz budżetu Województwa Śląskiego
LIFE20 IPC/CZ/000004 – LIFE-IP COALA

- d) Od 2401 zł do 2900 zł
- e) Od 2901 zł do 3400 zł
- f) Od 3401 zł do 3900 zł
- g) Od 3901 zł do 4900 zł
- h) Od 4901 zł do 5900 zł
- i) Od 5901 zł do 7900 zł
- j) Od 7901 zł do 9900 zł
- k) Od 9901 zł do 14900 zł
- l) 14901 zł i więcej
- m) Odmowa odpowiedzi